

Nezavršeni poslovi

U Zagrebu je jučer započela, a danas se u Vukovaru nastavlja četvrta sjednica Međuvladinog mješovitog odbora za manjine, koji je ustrojen na temelju Sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Srbije. Srpsku delegaciju čine i predstavnici hrvatske manjine u Srbiji, a hrvatsku predstavnici srpske manjine u Hrvatskoj. Zadaća je ovoga međuvladinog tijela pratiti provođenje Sporazuma o zaštiti prava manjina kojeg su potpisale dvije države, a nakon zastoja od tri godine odbor je prošle godine zasjedao u Beogradu i Subotici i na svojoj trećoj sjednici donio niz zaključaka i preporuka u cilju zaštite i unapređenja položaja dviju manjina u dvjema državama. Na četvrtoj sjednici razmatrat će se jesu li i u kojoj mjeri dogovorene aktivnosti i provedene, i o tome ćete moći čitati šire izvješće u sljedećem broju.

Međutim, sudeći prema izjavi člana srpske delegacije u ime hrvatske manjine, narodnog zastupnika Petra Kuntića, kada su u pitanju preporuke upućene srpskoj strani u cilju zaštite prava hrvatske manjine u Srbiji malo je toga učinjeno. Osim polovičnog rješenja u pogledu pokretanja redakcije na hrvatskom jeziku na Radioteleviziji Vojvodine i otvaranja odjela na hrvatskom jeziku u Politehničkoj srednjoj školi u Subotici značajnijih pomaka nema, kaže Kuntić. Naravno, uvijek se može raspravljati o tome tko je za to kriv – jesu li sami predstavnici hrvatske manjine dovoljno učinili, što su radile i uradile hrvatske ustanove. Međutim, činjenice govore da je, za sada, osnivanje školskog centra na hrvatskom jeziku ostalo tek mrtvo slovo na papiru, spomenici kulture hrvatske manjine tek trebaju biti popisani kako bi se o njima moglo sustavno skrbiti, a niti s osiguravanjem prostora za funkcioniranje ustanova hrvatske manjine nije se krenulo s mrtve točke. Sve u svemu, puno još nezavršenog posla ima o čemu će, vjerojatno, biti govora na sjednici, a i novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća, čija će konstitutivna sjednica biti održana posljednjeg vikenda ovoga mjeseca, imat će na čemu raditi.

J. D.

Sve zainteresirane osobe koje bi željele obavljati posao kolportera tjednika »Hrvatska riječ« na dogovor se mogu javiti u Uredništvo NIU »Hrvatska riječ« na adresi Trg cara Jovana Nenada 15/II.

Poziv

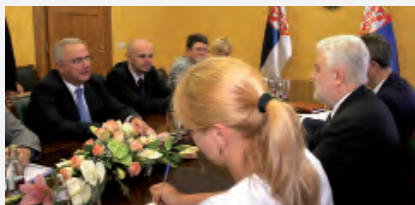
Hrvatska riječ je jedini tjednik u Republici Srbiji na hrvatskom jeziku koji informira čitatelje o događanjima u hrvatskoj zajednici. Ovim putem pozivamo elektore, kao i sve one koji su imali ovlasti za prikupljanje potpisa za elektore, da se pretplate na naš tjednik uz popust od 20 posto. Dokaz o uplati pretplate možete proslijediti faxom ili mailom ili osobno u redakciju Hrvatske riječi, Trg cara Jovana Nenada 15/II.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Izaslanstvo Hrvatskog sabora posjetilo Beograd

OBNOVA POVJERENJA I DOBROSUSJEDSKIH ODNOSA.....6-7

Apsurdi domaće mljekarske industrije

PROIZVOĐAČI POTOPLJENI U VODAMA UVOZA.....9

TEMA

Stoljeće postojanja crkve i župe Srca Isusova u Tavankutu

OBNOVA FASADE U GODINI JUBILEJA.....10-11

NOVI VIJEĆNICI HNV-A.....14-16

INTERVJU

Vlasta Ramljak, hrvatska kazališna i TV glumica

SRCE NA DASKAMA, POPULARNOST NA TV-U.....12-13

DOPISNICI

U susret Mikinim danima

GLAZBENIK PAORSKOG SRCA.23

Radio Sombor pred gašenjem?

VIŠEGODIŠNJA AGONIJA PRIJETI POTPUNIM MUKOM.....27

REPORTAŽA

Susret katoličke mladeži Srijemske biskupije u Novom Slankamenu

TI SI MOJ!.....28-29

KULTURA

Ivan Ladislav Galeta, hrvatski filmaš, umjetnik i eksperimentator

UMJETNIK MORA PREUZETI ODGOVORNOST ZA SVAKI SVOJ ČIN.....33

SPORT

Ivica Olić, nogometaš Bayerna i hrvatske nogometne reprezentacije
PONOSAN SAM I SRETAN ŠTO IGRAM ZA BAYERN.....47

IZASLANSTVO HRVATSKOG SABORA POSJETILO BEOGRAD

Obnova povjerenja i dobrosusjedskih odnosa

*Parlamentarci suglasni da se dvije države trebaju držati zajedno u pogledu europskih integracija
te da bez uzajamne suradnje ne mogu suzbiti organizirani kriminal i korupciju*

Susret parlamentaraca – uvod
u četvrte razgovore
mješovitog međuvladinog povjerenstva

Parlamentarci Srbije i Hrvatske, čija su se izaslanstva ponovno, nakon Zagreba u veljači, ovog tjedna susrela u Beogradu, u svemu su suglasna. Najprije, da su dvije države znatno unaprijedile odno-

se, da se trebaju držati zajedno u pogledu europskih integracija te da bez uzajamne suradnje ne mogu suzbiti organizirani kriminal i korupciju. Istina, predstavnici Hrvatskog sabora, koje je predvodio *Neven Mimica*, bili su

konkretni(ji). Tako je *Mimica*, potpredsjednik Sabora i predsjednik Odbora za europske integracije, istaknuo kako Hrvatska i Srbija

regiji Jugoistočne Europe. *Mimica* je naveo i kako će tamošnji parlament, vjerojatno već ovog tjedna, usvojiti ustavne izmjene koje

Policije dobro surađuju

Ministar policije *Ivica Dačić* zahvalio je izaslanstvu Hrvatskog sabora na podršci koju je Hrvatska pružila Srbiji u procesu vizne liberalizacije. Obje su strane podržale nastojanje BiH i Albanije u procesu vizne liberalizacije i naglasile kako Srbija i Hrvatska mogu dati doprinos BiH u tom procesu. *Dačić* je naveo kako je vrijeme da Srbija i Hrvatska razgovaraju o mogućnostima da državljani prelaze granicu s osobnom iskaznicom, kao što je slučaj s građanima EU koji u Srbiju ulaze samo s ovim dokumentom. »Policije dviju država dobro surađuju«, rekao je *Dačić* i dodao kako je to primjer policijama zemalja zapadnog Balkana.

Pupovac: Bolji položaj Srba

Milorad Pupovac, predsjednik Odbora za međuparlamentarnu suradnju, nada se da će se promjenama Ustava Republike Hrvatske unaprijediti položaj srpske zajednice i da će to unapređenje imati odjeka u odnosima između Hrvatske i Srbije. »Unaprijedit će se položaj Srba u izbornom zakonodavstvu tako da će pored tri zajamčena mjesta biti moguće dobiti i više od toga u Saboru«, kazao je *Pupovac*.

imaju posebnu odgovornost za dešavanja u Bosni i Hercegovini. On je podsjetio kako je Hrvatska u završnoj fazi pregovora i pristupanju EU te da preuzima odgovornost za stabilnost i prosperitet u

će omogućiti izručenje hrvatskih državljana po europskom uhitbenom nalogu, državama EU, ali i zemljama s kojima se sklapaju bilateralni sporazumi o ekstradiciji. To bi značilo da bi Srbiji

mogao biti uskoro izručen *Sretko Kalinić*, član »zemunskog klana« koji ima hrvatsko državljanstvo, a čiju je ektradiciju zatražila Srbija. Mimica je također ocijenio da su

ne samo dobrim odnosima susjeda, već i stabiliziranju regije i njevoj modernizaciji, za integraciju u EU. Bez predviđenog protokola i opušteno, Mićunović je goste doče-

DAN DRŽAVNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE, 25. LIPNJA

Praznik samostalnosti i suverenosti

Dan državnosti, 25. lipnja, u Republici Hrvatskoj državni je blagdan kojim se obilježava povijesna odluka Sabora donesena istoga datuma 1991. godine. Povijesnoj odluci Hrvatskoga sabora o pokretanju postupka razdruživanja od ostalih jugoslavenskih republika donesenoj 25. lipnja 1991. prethodila je takva odluka građana Republike Hrvatske iskazana na referendumu održanom 19. svibnja 1991. godine. Više od 94 posto građana donijelo je sljedeću odluku:

1. Republika Hrvatska, kao suverena i samostalna država, koja jamči kulturnu autonomiju i sva građanska prava Srbima i pripadnicima drugih nacionalnosti u Hrvatskoj, može stupiti u savez suverenih država s drugim republikama.
2. Republika Hrvatska ne ostaje u Jugoslaviji kao jedinstvenoj saveznoj državi.

OBILJEŽAVANJE U BEOGRADU I SUBOTICI

Povodom Dana državnosti i Dana oružanih snaga Republike Hrvatske, veleposlanik RH u Beogradu *Željko Kuprešak* i vojni izaslanik brigadir *Marin Gregorović* priredit će prijam u rezidenciji veleposlanika u Beogradu 24. lipnja. Dan državnosti će se obilježiti i u Subotici svetom misom u franjevačkoj crkvi 22. lipnja u 16 sati te domjenkom koji će na Paliću 23. lipnja prirediti generalna konzulica RH u Subotici *Ljerkica Alajbeg*.

Na temelju takvog očitovanja volje građana, a nakon neuspjeha pregovora s ostalim bivšim jugoslavenskim republikama o izlasku iz državopolitičke krize, Sabor Republike Hrvatske, na zajedničkoj

Arhivska fotografija

Kuntić: Aktivnosti se moraju pojačati

Tijekom razgovora hrvatskog izaslanstva sa Skupinom prijateljstva s Hrvatskom Narodne skupštine Republike Srbije, član toga tijela i ujedno predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* istaknuo je kako se osim polovičnog pokretanja informativnog programa na hrvatskom jeziku u RTV te otvaranja odjela na hrvatskom jeziku u Politehničkoj školi u Subotici, gotovo ništa dugo nije radilo glede provođenja sporazuma o zaštiti manjina u odnosu na položaj Hrvata u Srbiji, te da se aktivnosti moraju pojačati. Također je istaknuo da pripadnici manjina dviju susjednih zemalja imaju veoma važnu poziciju u razgovorima dviju skupina prijateljstva hrvatskog i srbijanskog parlamenta. Ovo je bio i svojevrsan uvod u četvrte po redu razgovore Mješovitog međuvladinog povjerenstva za praćenje provedbe Sporazuma o zaštiti manjina dviju država koji se održavaju ovoga tjedna u Zagrebu i Vukovaru. Republički zastupnik *Petar Kuntić* kazao je za hrvatski program Radio Subotice kako je tijekom razgovora ukazano na malu učinkovitost spram dogovorenih aktivnosti. »Dva su primjera gdje je ipak nešto učinjeno. To je pokretanje redakcije na hrvatskom jeziku na Radioteleviziji Vojvodine, ali treba znati da u ovom slučaju još ima problema za rješavanje jer, recimo, nije riješen status uposlenika. Druga je stvar otvaranje odjela na hrvatskom jeziku u Politehničkoj školi. Sve ostalo je ili na samom početku ili uopće nije ni dotaknuto. Na pokretanju i ostalih točaka inzistirat ćemo kada budemo o tome razgovarali na predstojećem sastanku Međuvladinog mješovitog povjerenstva.«

Hrvatska i Srbija »ušle u fazu obnove povjerenja i unapređenja dobrosusjedskih odnosa« i da oni »nikad nisu bili samo bilateralni, već su uvijek imali utjecaj na stanje u okruženju, ali i šire u cijeloj Europi«. On je rekao kako je najvažnije da politika ne bude izvan realnog života, već da se osigura korist od političkih odluka u ekonomskom i drugim područjima.

Domaćini iz srbijanskog parlamenta *Dragoljub Mićunović* i *László Varga*, predsjednici odbora za vanjske poslove i za integracije u EU, istaknuli su kako će posjet hrvatskih kolega pridonijeti

kao citirajući riječi pjesme koju je, kako je rekao, nekad davno čuo na Plitvicama: »Baš me briga što se svađaju Srbi i Hrvati«, u nadi, veli on, da će aktualne političke elite popraviti ono što se pokvarilo i da će srpsko-hrvatski odnosi u budućnosti biti najbolji mogući. »Nadam se da ćemo o svemu moći govoriti i u Skupštini i u Saboru i da ćemo pridonijeti ne samo međususjedskim odnosima nego i šire povijesno i stabiliziranju regije i modernizaciji i pripremama za integracije u Europu«, zaključio je *Mićunović*.

B. Oprijan Ilić

Hrvatsko izaslanstvo

Visoko izaslanstvo iz Hrvatske činili su potpredsjednik Hrvatskog sabora i predsjednik Odbora za europske integracije *Neven Mimica*, predsjednik Odbora za vanjsku politiku *Frane Matušić*, voditelj izaslanstva Sabora pri parlamentarnoj skupštini OEES-a *Tonino Picula*, predsjednica Nacionalnog odbora za praćenje pregovora s EU *Vesna Pusić* i predsjednik Odbora za međuparlamentarnu suradnju *Milorad Pupovac*, a razgovorima je nazočio i veleposlanik Hrvatske u Beogradu *Željko Kuprešak*.

sjednici sva tri saborska vijeća 25. lipnja 1991. godine donosi Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske, kojom se utvrđuje da »ovim činom Republika Hrvatska pokreće postupak razdruživanja od drugih republika i SFRJ. Republika Hrvatska pokreće postupak za međunarodno priznavanje«. Na istoj je sjednici Sabor donio i Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske.

Posredstvom međunarodne zajednice, radi lakših pregovora o razdruživanju među bivšim jugoslavenskim republikama, Brijunskom je deklaracijom utvrđen tromjesečni rok odgode primjene Ustavne odluke od 25. lipnja 1991. godine. No, istekom moratorija na tu povijesnu odluku, 8. listopada 1991. godine Republika Hrvatska raskida državno-pravne sveze sa ostalim republikama i postaje slobodna, samostalna i neovisna država.

MILORAD ĐURIĆ U POSJETU ZAGREBU

Razmjena iskustava i projekata

Pokrajinski tajnik za kulturu *Milorad Đurić* boravit će 17. i 18. lipnja u službenom posjetu Zagrebu, gdje će prisustvovati »Danima satire«, međunarodnom kazališnom festivalu na kojem ove godine u natjecateljskoj konkurenciji nastupa predstava »Čelava pevačica« *Eugene Ionesco* u izvođenju Srpskog narodnog pozorišta i agencije Beba 021, u režiji *Bebe Balašević*.

Tijekom boravka u Zagrebu pokrajinski tajnik za kulturu sastat će se s predstavnicima Grada Zagreba i Zagrebačke županije, s kojima će razgovarati o mogućnostima suradnje između institucija kulture AP Vojvodine i Zagrebačke županije.

Predviđen je i sastanak s upravom Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu na kojem će biti riječi o mogućnostima razmjene projekata i programa ove ustanove s muzejskim ustanovama u AP Vojvodini.

SURADNJA POLITIČKIH PREDSTAVNIKA SRBA U HRVATSKOJ I HRVATA U SRBIJI

Idući tjedan razgovori u Subotici i Somboru

Politički predstavnici srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj sljedećeg će tjedna posjetiti Suboticu i Sombor. Izaslanstvo u kojem će među ostalima biti potpredsjednik Vlade Hrvatske *Slobodan Uzelac* iz redova Samostalne demokratske srpske stranke, posjetit će sjedište Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, Hrvatsko nacionalno vijeće te gradske vlasti Subotice i Sombora. Posjet je dio redovitih godišnjih susreta političkih predstavnika Hrvata iz Srbije i Srba iz Hrvatske.

VOJVOĐANSKO IZASLANSTVO U POSJETU JAPANU

Iniciran početak gospodarske suradnje

Fond za podršku investicija u Vojvodini potpisao je 1. lipnja u Tokiju sporazum o razumijevanju s Japanskim institutom za prekogranične investicije, čime je iniciran početak buduće ekonomske suradnje Japana i Vojvodine.

Posjet vojvođanskog izaslanstva Kini i Japanu organiziran je uz pomoć Savjetodavnog vijeća japanskih investitora, s kojim vojvođanski Fond već nekoliko mjeseci intenzivno surađuje i s kojim je u siječnju također potpisan protokol o suradnji.

Izaslanstvo Vojvodine, u čijem su sastavu bili potpredsjednik Skupštine AP Vojvodine *Siniša Lazić*, pokrajinski tajnik za financije *Jovica Đukić*, direktor Fonda *Branislav Bugarski* i savjetnica za strane investicije u ovom fondu *Sanda Emiri*, nakon posjeta sajmu Šangaj EXPO i niza sastanaka s predstavnicima vladinih organizacija i institucija Kine, održalo je i niz prezentacija u Japanu.

Među ostalim, sastali su se i s predstavnicima Japanske banke za međunarodnu suradnju, čije su aktivnosti usmjerene na promoviranje prekograničnog razvoja, predstavnicima Gospodarske komore Osake, najveće japanske banke Tokio Mitubishi, kao i s predstavnicima Odjela za Centralnu i Istočnu Europu Ministarstva vanjskih poslova Japana, gdje je bilo riječi o mogućnostima gospodarske suradnje Japana i Vojvodine.

ZAKAZANA SJEDNICA SKUPŠTINE VOJVODINE

Verificiranje mandata i izvješća o poslovanju

Predsjednik Skupštine Vojvodine *Sándor Egeresi* sazvao je za 17. lipnja 23. sjednicu pokrajinskog parlamenta u ovom sazivu, priopćeno je iz Ureda predsjednika Skupštine Vojvodine.

Na dnevnom je redu verificiranje mandata novoizabranih zastupnika, usvajanje izmjena i dopuna Poslovnika Skupštine Vojvodine i razmatranje prijedloga skupštinske odluke o završnom računu pokrajinskog proračuna za 2009. godinu.

Pred zastupnicima će se naći i izvješća o poslovanju i radu nekoliko pokrajinskih fondova, zavoda, organizacija i javnih poduzeća.

SÁNDOR EGERESI POZDRAVIO ODLUKU VIJEĆA MINISTARA EU O RATIFIKACIJI SSP-a

Jasan znak podrške proeuropskoj politici Srbije

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Sándor Egeresi* pozdravio je odluku Vijeća ministara EU o otpočinjanju procesa ratifikacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Srbije EU, naglašavajući kako taj čin treba dati još jači poticaj demokratskim snagama, jer predstavlja jasan znak podrške proeuropskoj politici koja se u Srbiji vodi još od 2000. godine.

Ističući svoje uvjerenje da će Srbija što prije dobiti i službeni status kandidata za članicu EU, Egeresi je ocijenio kako bi paralelno s procesom ratifikacije SSP-a trebalo intenzivno raditi i na otvaranju ureda Vojvodine u Bruxellesu.

»Otvaranje našeg predstavništva u Bruxellesu sada nam je potrebnije nego ikada, kako bismo bili u prilici lobirati za interese Vojvodine i Srbije, predstaviti našu pokrajinu u najboljem svjetlu, a to je svakako lakše ako smo prisutni u samom središtu EU. Smatram i da će proces ratifikacije SSP-a još više olakšati korištenje svih mogućnosti koje pružaju predpristupni fondovi EU i mislim da sada trebamo iskoristiti sve pogodnosti koje nam se pružaju kako bismo radili na daljnjem ekonomskom razvoju zemlje i ubrzanju procesa europskih integracija«, rekao je Egeresi i ocijenio kako je pred Srbijom i Vojvodinom sada veliki i odgovoran zadatak, te da je neophodno učiniti još više pozitivnih promjena, a da odluka Vijeća ministara pokazuje da Europa prepoznaje trud i zalaganje koje naša zemlja svakodnevno ulaže na svom putu ka EU.

SJEDNICA MEĐUVLADINOG MJEŠOVITOG POVJERENSTVA ZA MANJINE U ZAGREBU I VUKOVARU

Kontrola urađenog i neurađenog

Ovoga se tjedna u Hrvatskoj održava sjednica Međuvladinog mješovitog povjerenstva za manjine Republike Hrvatske i Republike Srbije, na kojoj se razmatra što je od zacrtanih zaključaka s prethodne sjednice ostvareno, a što još nije. Dvodnevna sjednica je 17. lipnja održana u Zagrebu, a 18. lipnja u Vukovaru. Članovi ovoga povjerenstva u izaslanstvu Republike Srbije su ime hrvatske zajednice *Petar Kuntić*, *Slaven Bačić* i *Branko Horvat*.

APSURDI DOMAĆE MLJEKARSKE INDUSTRIJE

Proizvođači potopljani u vodama uvoza

Višegodišnje natezanje prerađivača i proizvođača oko otkupne cijene mlijeka uzorni je pokazatelj apsurdnih odnosa u domaćoj poljoprivredi. Evo najnovijeg podatka: prerađivači mlijeka iz Srbije od početka godine do 1. lipnja uvezli su 4.434.064 kilograma svežeg mlijeka i za to potrošili oko 140 milijuna dinara. Kad se podvuče crta, ispada da je mlijeko iz uvoza kupljeno za oko 32 dinara po kilogramu. Istodobno, otkupna cijena od domaćih proizvođača je 22 do 24 dinara. Uvozimo, dakle, skupo, a ono što nam je nadohvat ruke i znatno jeftinije, to slabo i nerado plaćamo.

Budući da uvoz ide samo uz odobrenje državne administracije, jasno je da priča ima i političku konotaciju. U Centralnoj asocijaciji proizvođača mlijeka Vojvodine, koja okuplja najveći broj farmera, kažu kako se cijeli posao odvija u korist prerađivača: na domaćem terenu otkupljuju jeftino, a kad mlijeka nestane jer se proizvođači okreću od proizvodnje, nedostajuću razliku kupuju u inozemstvu. Umjesto da otkupnu cijenu na domaćem tržištu podignu na pristojnu i tržišnu razinu, radije izrabljuju domaćeg proizvođača dok je god on to spreman trpjeti, a kad ga strpljenje izda i muzne krave rasproda u preradu, opet nema problema: za uvoz nedostajućih količina uvijek ostane novca. Prema informaci-

Performansom pod nazivom »Voda je skuplja od mlijeka«, prošloga su listopada dvije članice Novosadske udruge manekena na Trgu slobode u Novom Sadu slikovito pokazale stanje u domaćem mljekarstvu

jama kojima barataju proizvođači, mnogi su stočari odustali od

proizvodnje mlijeka i samo je prošle godine oko 80.000 muznih

krava završilo u preradi. Kad se sve to – smanjenje broja muznih krava, manjak mlijeka na domaćem tržištu i skupo mlijeko vani – stavi u odnos s najavljenom gradnjom novih i osposobljavanjem zapuštenih mljekara u zemlji (Pančevo, Vrbas, Novi Sad i Novi Bečej), uz već poznatu činjenicu da naši prerađivači nemaju kupca mlijeka u inozemstvu, skoro da je potpuno jasno što je budućnost domaćeg mljekarske industrije. Već viđeno i u drugim granama poljoprivrede. I gospodarstva općenito.

Z. P.

Podcjenjivačka ponuda za pšenicu

Zadružni savez Vojvodine uputio je prošlog tjedna Vladi Srbije i Ministarstvu poljoprivrede prijedlog da država u predstojećoj žetvi pšenice otkupi najmanje 250.000 tona zrna pšenice i da uvede izvozne poticaje. Prema ulaganjima koja su imali u proizvodnju pšenice, zadrugari smatraju kako je realna otkupna cijena 17,73 dinara za kilogram, uz prosječan prinos od četiri tone po hektaru. Ratari su uvjereni da je otkup pšenice od strane države trenutačno jedini način da se obuzdaju kupci u podcjenjivačkoj ponudi za pšenicu, koja sada iznosi 8,50-10 dinara za kilogram.

PROSVJED POLJOPRIVREDNIKA U SOMBORU

Hoćemo državnu zemlju u zakup!

Neizadovoljni poljoprivrednici iz Rastine, Gakova, Ridice, Stanišića, Alekse Šantića, Čonoplje, Kljajićeva, Svetozara Miletića i Stapara prošloga su se petka s oko 150 traktora uputili pred zgradu somborske Županije. Iako su u proteklom razdoblju imali razgovore i dobili obećanja, ostali su bez konačnog stava gradske uprave u svezi s izdavanjem državne zemlje u zakup. Zakonom o državnom poljoprivrednom zemljištu predviđeno je da mjerodavne lokalne samouprave donesu program zaštite uređenja i korištenja državnog poljoprivrednog zemljišta najkasnije do 31. ožujka, a nakon toga da provedu postupak dražbe kako bi se donijela odluka o izdavanju zemlje u zakup najkasnije do 1. lipnja. Ministarstvo poljoprivrede je, međutim, prije nekoliko dana objavilo kako nema zainteresiranih poljoprivrednih proizvođača, te da dražba nije potrebna. Poljoprivrednici koji su do sada redovito plaćali zakup i to žele činiti i ubuduće, na ovaj su način željeli pokazati kako su itekako zainteresirani za daljnju obradu državne zemlje i plaćanje zakupa. Razočarani poljoprivrednici kažu kako se obradive površine u sombor-

skoj općini, 40 tisuća hektara, izdaju onima koji ne plaćaju ni dinara zakupnine, nitko nije tužen, a isti ti ljudi su imali prioritet pri kupovini zemlje. Poljoprivredni su proizvođači upozorili lokalnu samoupravu, koja je obećala pronalaženje kompromisnog rješenja, da će ukoliko se to ne dogodi, doći do prosvjeda koji se i dogodio prošloga petka.

Kolonu traktora je prilikom ulaska u grad zaustavila policija, a nakon neuspjelih pregovora kolona ulazi u grad gdje je policija ponovno zaustavlja u Konjovićevoj ulici. Poljoprivrednici sa svojim strojevima ipak uspijevaju doći do Županije, gdje njihove predstavnike primaju gradonačelnik *Nemanja Delić*, zamjenik gradonačelnika *Živko Čonić* i predsjednik Skupštine grada *Siniša Lazić*. Nakon sastanka, koji je bio zatvoren za javnost, okupljenim se poljoprivrednicima obratio gradonačelnik:

»Poljoprivredni proizvođači iz vaših katastarskih općina koji su se danas obratili gradskoj upravi Sombora sporazumjeli su se s gradskom upravom u cilju pronalaženja rješenja koji je u interesu svih zainteresiranih strana u postupku izdavanja državnog zemljišta u zakup u 2010. godini«, rekao je u obraćanju poljoprivrednicima gradonačelnik *Nemanja Delić*, nakon čega su poljoprivrednici s traktorima napustili prostor oko zgrade Županije.

Z. G.

STOLJEĆE POSTOJANJA CRKVE I ŽUPE SRCA ISUSOVA U TAVANKUTU

Obnova fasade u godini jubileja

Obljetnicu crkve obilježiti će i proslava mjesne Dužijance koja će također biti u znaku ovog jubileja, te će dar od slame ovoga puta biti trodimenzionalna maketa tavankutske crkve, dok će završetak proslave biti upriličen 20. listopada, na dan posvete tavankutske crkve

Budući i sadašnji žitelji Tavankuta morali bi biti ponosni na dugu povijest rodnoga im kraja, o čemu, među ostalim, svjedoči i svečana proslava stogodišnjeg jubileja postojanja crkve i župe u Donjem Tavankutu upriličena prošloga petka, 11. svibnja, na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova. Svečanu misu predvodio je subotički biskup mons. dr. *Ivan Penzes*, uz suslavlje brojnih svećenika Subotičke biskupije.

Župa Srca Isusova, utemeljena 1910. godine, okupila je na proslavi kako sadašnje i nekadašnje mještane Tavankuta, tako i brojne vjernike iz Subotice i okolnih mjesta.

Kako se ujedno toga dana u cijelom katoličkom svijetu obilježavao završetak svećeničke godine, uoči misnog slavlja u prostorijama župe održana je duhovna obnova za svećenike, te je sveta misa i prikazana za svećenike, redovnike i redovnice.

U ISTOJ LAĐI

Uvažavajući značaj svećeničkog djelovanja među vjernicima mons. Ivan Penzes u prigodnoj je propovijedi istaknuo kako grijeh dotiče i vjernike i svećenike, te da zajednički trebaju nastojati produbljivati vjeru u Boga.

»Braćo, svećenici i redovnici, oprostite meni grješniku. Djeco i braćo vjernici, oprostite meni grješniku. To govorim, jer vrlo često svećenika doživljavamo kao osobu koja nas upućuje kako trebamo živjeti, ali i on isto tako mora živjeti. Citat sv. Augustina kaže ovako: 'Raduje me ono što sam s vama, a strah me je i trepet onoga što sam za vas'. Svi poroci koji postoje u svijetu mogu uništavati i nas, svećenike. Prema tome, i mi, kao svaki od vas, redovito se mjesečno ispovijedamo. Važno je da ispovijed bude iskrena i da tu djeluje milost Božja. Svi smo mi u istoj lađi i svaki od nas najprije treba spasiti svoju dušu, a svećenici su uz to i dužni pomoći vjernicima na tom putu koji nije baš lagan«, naglasio je mons. Ivan Penzes. On je, podsjetivši se svojih dječjačkih dana kada je dolazio u Tavankut na ispovijed i svetu misu, ukazao na vrijednost postojanja crkve, kao mjesta zajedničke molitve i susreta s Kristom.

»Zahvalimo srcu Isusovu, koje nas sve ljubi, za današnji dan kada slavimo jedno stoljeće postojanja ovog velikog i lijepog crkvenog zdanja, koje nam puno služi. Ovdje svećenik propovijeda evanđelje i tumači kako poruke koje ono nosi prakticirati u svakodnevnom životu. Tu nam dolazi Krist na oltar, koji nas ojačava svojom milošću, kako bismo savjesno mogli obavljati svoje dužnosti i ljubiti jedni druge«, rekao je u propovijedi mons. Ivan Penzes.

IZGRADNJA CRKVE

U nekoliko subotičkih monografija navodi se kako je Tavankut najveće naselje po površini, jer se prostire na 160 kilometara četvornih, a zanimljivo je da se godine 1439. spominje i kao grad.

Prema arheološkim iskapanjima naselje je postojalo već u XI. stoljeću, jer su na području Gornjeg Tavankuta nađeni tragovi negdašnje crkve, na mjestu na kojem se danas nalazi Vermešov križ.

Povijest današnjeg crkvenog zdanja počinje s XX. stoljećem, kada je mjesto njegove izgradnje bilo predmetom razmirica između mještana Donjeg i Gornjeg Tavankuta, s obzirom da su i jedni i drugi željeli crkvu upravo u svom naselju.

Nakon višegodišnjih dogovora, grad je donio kompromisno rješenje da crkveno zdanje bude smješteno između ovih dvaju naselja, kako bi podjednako bilo udaljeno njihovim mještanima.

U to su vrijeme poglavito bili naseljeni Gornji Tavankut i Ljutovo, u kojima se, za razliku od danas, nalazio veliki broj salaša, dok je Donji Tavankut razvoj doživio tek izgradnjom crkve i župe.

Izgradnju crkve i župnog stana financirala je lokalna samouprava, dok su njezin interijer uredili tadašnji vjernici. Crkva je podignuta u neoromaničkom stilu i 1910. godine posvećena Presvetom Srcu Isusovom.

Dužine 46 metara i 28 metara široka, ova crkva prostorno ima jedno od najvećih svetišta u Subotičkoj biskupiji. U zvoniku visokom 46 metara smještena su zvona teška 610 i 160 kg, dok je najveće zvono u vrijeme Prvog svjetskog rata odneseno iz crkve, kako bi se od njega izradili ratni topovi. U prostoru zvonika nalaze se i orgulje, postavljene 30-ih godina prošloga stoljeća.

U vrijeme liturgijske obnove, nakon Drugog vatikanskog sabora, u potpunosti je sačuvan prvotni izgled crkve, točnije, zadržani su oltari izrađeni od drveta u Austriji, a zanimljivo je spomenuti kako se glavni oltar nalazi točno u središtu crkve, na mjestu križanja glavne i poprečnih lađa ovog crkvenog zdanja.

ŽUPNICI

Od kada postoje matice, u ovoj župi službovalo je pet svećenika. Prvih pet godina župom je uprav-

Ijao *Grgo Romić*, nakon čije su smrti ovu dužnost obavljali katedralni kapelani, dok je 1917. godine tavankutskim župnikom imenovan *Antun Berger*. Za vrijeme njegova djelovanja crkva i župni stan su 1931. iznutra oličeni i uređeni za uvođenje elektrifikacije. Tijekom ratnih je godina zbog njemačkog podrijetla strijeljan u Subotici, te su nakon njega župom upravljali administratori.

Godine 1947. za župnika u Tavankut dolazi *Ivan Lebović*, koji je dao obnoviti crkvu izvana.

Njega je u svećeničkoj službi 1961. zamijenio *Antun Gabrić*, za čijeg je župnikovanja u Tavankutu uspostavljena zajednica redovnica dominikanki. U sklopu župnog doma je za njihove potrebe 70-ih godina izgrađen samostan, a katehetsku, orguljašku i sakristansku službu obavljale su u Tavankutu do 1997. godine.

Od 1998. godine do danas dužnost župnika obnaša preč. *Franjo Ivanković*, koji se od samoga početka posvetio radu s djecom i mladima, ali i pristupio značajnim pothvatima uređenja crkve i župnog stana. Tako su 1998. godine obnovljeni unutrašnjost i krov župnog stana, a potom i kompletna krovna konstrukcija na župnoj crkvi u Donjem Tavankutu. Osim toga, 2004. godine elektrificirana su zvona, potom urađena je rekonstrukcija orgulja, te postavljena nova rasvjeta i električna instalacija u crkvi.

U godini jubileja, planira se obnova fasade župnog doma, a u planu je i unutarnje uređenje kapele sv. Ane u Gornjem Tavankutu, podignute 1924., u kojoj su proteklih godina također obavljani radovi na obnovi krova i fasade.

U djelokrugu rada tavankutske župe također je i rad s vjernicima katoličke vjeroispovijesti u Ljutovu, gdje je gradnja crkve započela prije tri godine, kada su postavljeni temelji i izgrađen podrum, a ukoliko se pribave dostatna financijska sredstva, u idućoj se godini crkva sv. Križa planira podignuti do krova.

ŽUPLJANI

Matične knjige počinju se voditi početkom travnja 1910. godine, poglavito na hrvatskom jeziku, osim tijekom Drugog svjetskog rata, kada su vođene na mađarskom jeziku.

U samom početku djelovanja župe, u maticama je zabilježeno oko 200 krštenja, dok je najveći broj zabilježen u razdoblju od 1935. do 1937. godine, kada je godišnje kršteno oko 500 djece, dok se broj umrlih kretao oko 300, od čega su velikim dijelom bila

djeca. Usporedbe radi, prelistamo li matične knjige iz posljednjih nekoliko godina, može se uočiti kako je sada ukupni broj vjernika župe, skupa s filijalama sv. Ane u Gornjem Tavankutu i Uzvišenja sv. Križa u Ljutovu oko pet tisuća, te da je brojka krštenika drastično smanjena i kreće se svega oko 35, dok je broj umrlih dvostruko veći.

Nacionalni sastav mještana bio je oduvijek gotovo homogen, odnosno većim dijelom stanovništvo su činili Hrvati-Bunjevci, dok je u manjem broju bilo naseljeno pripadnika mađarske i njemačke nacionalnosti. Godine 1953. Tavankut je imao oko 8 tisuća žitelja, od kojih su gotovo svi bili vjernici, što je, prema riječima sadašnjeg tavankutskog župnika preč. Ivankovića,

jer duhovni rad s djecom smatra obostrano korisnim. On ističe vrlo dobru suradnju sa spomenutim školama, u kojima većina djece pohađa sate vjeronauka, a u prilog tome govori i činjenica da je tavankutska crkva na svoju obljetnicu okupila na svetoj misi mnoštvo djece, kao i njihove učitelje i nastavnike.

U župi djeluje crkveni zbor, čiji se pjevači redovito sastaju na probama, kako bi se što bolje pripremili i veličali Gospodina pjesmom, u koju župnik također nastoji uključiti na svetim misama i što veći broj vjernika izvan zbora.

U župi se povremeno održavaju susreti mladih, poput godišnjeg biskupijskog susreta ministranata, duhovnih obnova za mlade, a određeni broj mladih župljana članovi

slučaj i danas, odnosno oko 95 posto mještana su katoličke vjeroispovijesti.

Sveta misa na hrvatskom jeziku održava se u župnoj crkvi svakodnevno, a nedjeljom i blagdanima po dvije, dok se u kapeli sv. Ane u Gornjem Tavankutu, te u Ljutovu u Domu kulture, svete mise služe nedjeljom. Prisutnih vjernika na nedjeljnim svetim misama, ističe preč. Ivanković, uvijek je bilo u značajnom broju, a trenutačno, prema broju stanovnika, najveći postotak vjernika na misnim slavljinama ima Ljutovo – od 12 do 15 posto, potom Donji Tavankut, gdje u prosjeku na svetu misu dolazi oko 9 posto vjernika, dok se u kapeli sv. Ane u Gornjem Tavankutu nedjeljom okupi oko 5 do 6 posto mještana.

AKTIVNOSTI

Od uvođenja vjeronauka u školsku nastavu preč. Franjo Ivanković veliki dio vremena provodi s učenicima u osnovnim školama u Donjem i Gornjem Tavankutu i Ljutovu, te u Ekonomskoj školi u Subotici,

su Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec«, te sudjeluju u zajedničkoj proslavi žetvene svečanosti Dužijance, koja se održava u Donjem Tavankutu i Ljutovu.

Vrijedno je spomenuti kako se u župnom domu nalazi i stalni postav najvrjednijih slika od slame, koje su u vlasništvu spomenute udruge, a čije su slamarke prigodom dužijanci darovale župi i nekoliko kruna od slame, koje se također mogu vidjeti u prostorijama župe.

O vrijednosti ovog postava, u kom se nalazi i prva slika izrađena u tehnici slame, govori i podatak da se ona nalazi u turističkoj ponudi autohtonih kulturnih znamenitosti Grada Subotice i okolice.

Jubilarnu godinu crkve Srca Isusova u Tavankutu obilježiti će i proslava mjesne Dužijance, koja će također biti u znaku ovog jubileja, te će dar od slame ovoga puta biti trodimenzionalna maketa tavankutske crkve, dok će završetak proslave 100. obljetnice biti upriličen 20. listopada, na dan posvete tavankutske crkve.

Marija Matković

VLASTA RAMLJAK, HRVATSKA KAZALIŠNA I TV GLUMICA

Srce na daskama, popularnost na TV-u

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

*Iako iza sebe ima zavidan broj kazališnih uloga, u našim je krajevima prepoznatljiva najviše po ulogama u hrvatskim telenovelama * Sprema je pomoći dramskim skupinama institucija kulture hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji*

Hrvatska glumica *Vlasta Ramljak* iza sebe ima više od 30 odigranih velikih kazališnih uloga u različitim djelima hrvatskih i svjetskih dramatičara, u razdoblju od renesanse do postmoderne. Ipak, široj je javnosti, poglavito u Vojvodini, puno poznatija kao glumica u hrvatskim sapunicama u kojima igra posljednjih godina. Vlasta Ramljak je 21. svibnja gostovala u Somboru, gdje je vodila svečanu tamburašku večer XXXIII. međunarodnog festivala hrvatske tamburaške glazbe. Tu smo prigodu iskoristili za razgovor s njom.

HR: Je li ovo vaše prvo gostovanje na području Vojvodine?

Jest, prvo otkako su Hrvatska i Srbija postale zasebne države. No, nije to i moj prvi boravak u Vojvodini općenito. Na ovim sam prostorima gostovala i prije ratnih

devedesetih. Tada sam bila mlada i perspektivna članica glumačkog ansambla Hrvatskog narodnog kazališta iz Osijeka. Među ostalim vojvođanskim gradovima, gostovali smo i u Somboru, mislim da je to bilo negdje 1986. godine s predstavom »Ubojica«. Tih se gostovanja i danas rado sjećam, jer mali čovjek s ovih prostora nije se promijenio. Današnja komunikacija sa slučajnim prolaznicima na somborskim ulicama vratila me je u tu ne tako davnu prošlost i jednostavno sam osjetila nekakav fluid među nama. Osjetila sam taj dah prošlih vremena, tu aristokratsku patinu koja je svojstvena samo ljudima panonske ravnice.

HR: Što vam je iz tih vremena osobito ostalo u sjećanju?

Prije svega, ljudi. I svakako, jedinstveno kazalište u Somboru. Uz prekrasan interijer, koji odiše starijim sjajem i gospoštinom, u oso-

bito ugodnom sjećanju ostala mi je baš somborska publika, publika koja kao rijetko gdje razumije zbivanja na daskama koje život znače i zna glumcima u pravo vrijeme staviti do znanja koliko je zadovoljna njihovom izvedbom.

HR: Kazališna ste glumica dulje od četvrt stoljeća. Međutim, u Vojvodini ste veliku popularnost stekli nakon emitiranja telenovela na HRT-u. Povucite nam paralelu između glume u kazalištu i glume na filmu i TV-u.

Znate kako se kaže: kazališne daske život znače. Tako je i meni. U kazalištu možeš odigrati bezbroj predstava velikih autora, možeš odigrati najkvalitetnije, gleda te jako mali krug ljudi, uglavnom probrana publika koja je i sama zaljubljena u daske. Mogu se pohvaliti kako sam u svojoj karijeri odigrala veliki broj jakih uloga u djelima velikih autora, što domaćih, što svjetskih dramatičara. Onoga trenutka kad se pojaviš na televiziji, pa ti se još i posreći da dobiješ glavnu ulogu, pa u sljedećoj seriji opet glavnu, velika medijska popularnost ti je zajamčena. Čovjek se s tim nosi, ali ga ponekad ta vrsta popularnosti i opterećuje. Neću reći da mi nije draga, ali uvijek kad me ljudi zaustavljaju, ne samo u Zagrebu, koristim prigodu da ih pozovem u kazalište.

HR: Gostujete li i u ostalim državama bivše države?

Svakako, za umjetnike su sve granice za sva vremena izbrisane. Mi smo i povijesnim i zemljopisnim predispozicijama upućeni jedni na druge, a sveta je zadaća umjetnosti te predispozicije oplemeniti. Pamtim gostovanje u Makedoniji, bilo je odista urnebesno. Tamo smo gostovali s predstavom »Ernest« *Oscara Wildea*. Ljudi su

me zaustavljali na ulici i prepoznavali po ulogama u telenovelama, koje su i kod njih prikazivane. I njih sam pozivala u kazalište, zašto ne? Tako sam bila živa promidžba, a gledalište je na našim predstavama bilo ispunjeno do posljednjega mjesta

HR: Svaki glumac ima svoju životnu priču. Što je vas povuklo baš na »daske koje život znače«? Još u osnovnoj školi izdvajala sam se ljubavlju prema knjizi. Oduvijek sam voljela čitati, oduvijek sam ja bila ta koja je po potrebi recitirala, glumila, pa i pisala. Mislim da je upravo ta ljubav prema knjizi bila odlučujuća u mojem životnom opredjeljenju. Prvo sam upisala književnost na Filozofskom fakultetu, a potom i glumu na kazališnoj akademiji. Zbog tempa predavanja jedno s drugim nije moglo ići, pa sam odušla od književnosti. Prevladala je moja ljubav prema daskama. Diplomirala sam na akademiji, ali kako u životu ništa ne ostavljam polovično urađeno, kasnije sam se vratila prvoj ljubavi, magistrirala na Filozofskom fakultetu teatrologiju, docent sam, a danas kao vanjska suradnica i vodim katedru scenskog govora na Umjetničkoj akademiji u Osijeku.

HR: U svojoj bogatoj glumačkoj karijeri tumačili ste likove različitih karakternih profila. Koji su vam najdraži?

Iako su ljudi, kad god bih odigrala neku komediju govorili da sam sjajna komičarka, oduvijek su mi bile najdraže uloge tragedkinja. Izdvojila bih »Gloriju« *Ranka Marinkovića*, *Begovićevog* »Pustolova pred vratima«, a onda jednu suprotnost – raspojasanu Anku u Krležinom »Kraljevu«. Ona jest u biti tragičan lik, ali je žena koja živi raspojasani, veseli

život. Koncem travnja u Zagrebu sam imala premijeru »Čaruge« *Ive Kušana*, gdje sam odigrala Ankiu Ardonjak. Sjajan je i duhovit Kušanov tekst o razbojniku Čarugi, odnosno, to je teška, ali vjerodostojna tragedija gospodina Jurja Ardonjaka iz Feričanaca u Slavoniji, koji je umoren u najneobičnijim okolnostima poradi ljubavi nevjerne mu i bludne supruge što ju je osjećala prema mjerniku Borisu Možboltu, te posredno unajmila lupeškog harambašu Jovu Stanisavljevića zvanog Čaruga da ga ukine sa života. Drama je to u kojoj se vidi neizmjerena zloća dotične i mnogih drugih, sljepilo pohlepe, pohote i ostalih poroka, kao i sramotan kraj gotovo svih zlikovaca. U ovoj četvrtoj premijeri Drama Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu tako po prvi put izvodi Kušanovo djelo na svojoj sceni, njegujući tradiciju izvođenja ponajboljih domaćih tekstova na pozornici najveće kazališne kuće u zemlji.

HR: Dio vaše karijere vezan je i za Pečuh u Republici Mađarskoj. Na koji način?

Hrvatsko kazalište u Pečuhu prva je hrvatska manjinska ustanova u Republici Mađarskoj koja je utemeljena samoinicijativno, bez uplitanja političkih institucija. Prva premijerna predstava, koja je još 1990. godine izvedena u sklopu HK u Pečuhu, bilo je »Kraljevo« Miroslava Krleža. Na današnjim, profesionalnim temeljima, ovo kazalište funkcionira od 1998. godine. Ova dva desetljeća sam stalna vanjska suradnica ove institucije, a na njezinoj pozornici odigrala sam veliki broj zapaženih uloga. Jedna od najdražih mi je uloga Medeje u predstavi »Mađarska Medeja« *Arpada Göntza*, tadašnjeg predsjednika, a sada doživotnog počasnog predsjednika Mađarske. Za tu predstavu dobila sam puno nagrada, a najveća mi je tada začeto prijateljstvo s gospodinom Göntzom.

HR: Dobitnica ste velikog broja nagrada. Možete li izdvojiti najdražu?

Od svih nagrada, najdraže su mi strukovne. Kad te sami glumci proglase najboljom glumicom, to je priznanje koje se rangira jako visoko. Jako su mi draga i priznanja po Mađarskoj, ali u srcu mi je na osobitom mjestu Pečat mojega rodnoga grada Osijeka. Na osječkim daskama nisam već 19-20 godina, tj. otkako sam članica ansambla HNK Zagreb, no

svaki boravak u Osijeku vraća me u djetinjstvo i mladost, svaki boravak u rodnom gradu obnavlja mi energiju izgublenu tijekom kazališne sezone.

HR: Od zakonskog priznavanja hrvatske nacionalne manjine

odlučnost u radu u svim segmentima očuvanja bogate folklorne tradicije, osobito govora svojih predaka, a samim tim i svojega nacionalnoga identiteta. Od svega srca želim im da ustraju na svojem putu, da tu svoju bogatu tradiciju,

noj uporabi, no, teško je očekivati nekakav automatizam u njegovoj primjeni u svakodnevnom govoru. Stoga je bitno ljudima objasniti da je, recimo, bunjevačka ili šokačka ikavica neknjiževno narječje toga istoga hrvatskoga jezika i da je kao

Maša, Abigail, Caterina, Gertruda, barunica, Lady Macbeth...

Vlasta Ramljak rođena je 1960. u Osijeku. Diplomirala je na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu, područni odjel u Osijeku, 1983. godine. Među ostalim, igrala je Mašu u »Trima sestrama«, Abigail u »Vješticama iz Salema«, Caterinu u »Kroćenju goropadnosti«, Gertrudu u »Hamletu«, barunicu Meldegg-Carnensteg u »Logoru« i Agnezu u »Pustolovu pred vratima«. U Hrvatskom kazalištu u Pečuhu imala je vrsne i zapažene glumačke nastupe igrajući Anku u »Kraljevu« Miroslava Krleža i Sofiju u »Fritzu i pjevačici«. Igrala je i Shakespeareovu Lady Macbeth i glumicu u Senkerovoj »Gloriani«. Za ulogu Medeje Jazon u drami »Mađarska Medeja« Arpada Göncza nagrađena je na Festivalu glumca u Vinkovcima i Vukovaru i bila nominirana za Nagradu hrvatskog glumišta (najbolja glavna ženska uloga) 1999. godine. Za izvedbu monodrame »Zašto sam vam lagala« Julijane Matanović nagrađena je 2002. godine Pečatom Grada Osijeka. Zaposlena je u Drami Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu.

u Srbiji 2002. godine, u okviru institucija kulture ove zajednice radi i određeni broj dramskih odjela. Koliko uvida imate u njihov rad?

Rad ovih družina pratim putem medija. Ponosna sam na hrvatski korpus u Vojvodini, na njihovu

naslijeđenu od predaka, prenesu i svojim potomcima. Zapazila sam kako većina tih dramskih družina u radu njeguje svoj lokalni govor i u tome ih podržavam u punoj mjeri. Poznato mi je i da je u nekim vojvodanskim mjestima ili općinama hrvatski jezik u službe-

takva jedno od najbitnijih identitet-skih obilježja Hrvata na prostoru Vojvodine.

HR: Mogu li te glumačke skupine očekivati od vas bilo koju vrstu pomoći?

Svakako, spremna sam na svaki način pomoći dramskim djelatnicima iz tih udruga, a rado bih njihove predstave pogledala uživo. Svakako sam spremna uputiti kako glumce, tako i redatelje ovih predstava u sve tajne života na daskama. Mi, profesionalni dramski djelatnici, često crpimo energiju baš iz rada ovih amaterskih skupina, čiji su članovi spremni na svakojaka odricanja u cilju uspjeha predstave, a kojima je, na koncu, jedina satisfakcija pljesak publike, putovanja i druženja sa sebi sličnima.

HR: I na koncu, kojim se uspjehom na vašoj osobnoj ljestvici najviše dičite?

Nemojte se iznenaditi, moj ako ne najveći, bar najdraži uspjeh nije vezan uz profesionalnu karijeru. Jednostavno, ponosna sam na svoju obitelj, na radosti života kojega živim daleko od očiju javnosti.

Hrvatska lista DSHV i hrvatske udruge

Slaven Bačić je rođen 1965. u Subotici. Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Novom Sadu 1988. godine, magistarsku radnju je obranio 1992. godine na Pravnom fakultetu u Beogradu, a doktorsku radnju obranio je 2002. na Pravnom fakultetu u Osijeku.

Od 1989. do 1994. bio je asistent na Pravnom fakultetu u Novom Sadu na nastavnim predmetima Opća povijest države i prava i Povijest države i prava jugoslavenskih naroda. U odvjetništvu u Subotici radi od 1994. godine. Član je uređivačkoga odbora Glasnika Advokatske komore Vojvodine od 1997. godine. Od 2004. glavni je urednik Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, prvog leksikografskog djela koje izlazi u Subotici. Napisao je preko 40 znanstvenih i stručnih radova. Suradivao je u subotičkom dvotjedniku Žig, katoličkom mjesečniku Zvonik i drugim listovima. Predsjednik je Hrvatskog akademskog društva iz Subotice od 2008. godine.

Mata Matarić je rođen 1947. u Nenadiću, Sombor. Inženjer je organizacije rada, radio je u DTD »Brodoremont«, u plovidbi DTD »Panonija« Sombor te u »Danubiatrans« u Novom sadu. Bio je predsjednik Saveznog odbora za međunarodnu suradnju u prometu pri Saveznoj privrednoj komori, a po povratku u Sombor bio je direktor RO »Metalac«. Od 1991. radi u privatnoj obiteljskoj tvrtki u Somboru do 1996. Iste godine osniva tvrtku u Mohaču – Republici Mađarskoj.

Član je HKUD-a »Vladimir Nazor« od 1960. gdje je obnašao razne dužnosti, a na izbornom saboru u svibnju ove godine izabran je za predsjednika. Aktivan je na polju amaterske kulture i sporta, bivši je košarkaš KK Partizan Sombor, predsjednik prvoligaša Ženskog nogometnog kluba ŽAK Sombor. Jedan je od osnivača DSHV-a. Predsjednik je Podružnice Sombor i dopredsjednik DSHV-a. Vijećnik je u Skupštini Sombora i član Gradskog vijeća. Govori njemački jezik i služi se mađarskim.

Josipa Vojnić Tunić je rođena 1985. u Subotici. Osnovnu je školu završila u Čantaviru, gimnaziju u Subotici, a trenutačno je apsolvantica Pravnog fakulteta u Beogradu. Politikom se aktivno bavi 7 godina, a sve to vrijeme pohađala je mnogobrojne seminare i političke škole i imala priliku osobno se upoznati i razgovarati s eminentnim ličnostima političke scene, kako Srbije, tako i Hrvatske, od Borisa Tadića, Dragoljuba Mićunovića i Sonje Liht, do Luke Bebića, Ive Sanadera i Jadranke Kosor.

Jedna od inicijatorica reosnivanja Mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, trenutačno reizabrana zamjenica predsjednika Mladeži DSHV-a; članica subotičke Podružnice DSHV-a i predsjednica Skupštine Mjesne zajednice Gat.

Zlatko Načev je rođen 1983. u Srijemskoj Mitrovici. Osnovnu i srednju medicinsku školu završio je u Srijemskoj Mitrovici, a potom je upisao studij veterinarske medicine na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, gdje je trenutačno u statusu apsolvanta. U politiku se uključio 2001. godine, a od 2008. godine obnaša dužnost člana Gradskog vijeća Srijemske Mitrovice, zaduženog za područje kulture, obrazovanja i pitanja nacionalnih manjina, ispred DSHV-a. Član je HKK-a »Srijem« iz Srijemske Mitrovice.

Andrija Adin je rođen 1944. u Sonti. Klasičnu gimnaziju završio je u Zagrebu na Šalati, realnu u Garešnici i Bjelovaru. Studij za nastavnika razredne nastave završio je na Pedagoškoj akademiji u Osijeku. U općini Beli Manastir 10 godina je predavao glazbeni odgoj, vodio dječji zbor i radio kao voditelj dječjeg tamburaškog orkestra. Od 1978. godine u OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Sonti radi kao nastavnik razredne nastave i vodi školu tambure. Deset godina obnašao je dužnost pomoćnika direktora škole u Sonti. Od

2009. godine je u mirovini.

Jedan je od osnivača KPZH »Šokadija« Sonta. Od 2005. vijećnik je HNV-a, predavač hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Za izvanredni doprinos u odgojno-obrazovnom radu s mladima i širenju glazbenog amaterizma, 2006. godine dobio je Novembarsku nagradu SO Apatin.

U politički život se uključuje 2001. godine, dopredsjednik je Savjeta MZ Sonta, predsjednik podružnice Južno Podunavlje Sonta, vijećnik u Skupštini općine Apatin i član Vijeća za međunarodne odnose. Jedan je od dopredsjednika DSHV-a.

Verica Kujundžić je rođena 1987. u Subotici. Završila je gimnaziju, a zatim Visoku školu strukovnih studija za obrazovanje odgojitelja. Zaposlena je u OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu kao odgojiteljica. Bavila se folklorom u HKC-u »Bunjevačko kolo«, članica je DSHV-a od 2008. godine. Pohađala je brojne seminare o ljudskim i manjinskim pravima, vođenju kampanje tijekom izbora, mladima u politici. Predsjednica je HKPD-a »Đurđin« u Đurđinu, dopredsjednica Mladeži DSHV-a i predsjednica MO

Mladeži Đurđin. Planira upisati specijalizaciju na Visokoj školi strukovnih studija, odsjek rad s djecom s posebnim potrebama.

Petar Kuntić je rođen u Subotici 1960. Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu završio je 1985. godine kao treći u generaciji. Od 1986. do 2002. obnašao je dužnost voditelja proizvodnje u Agrokombinatu Subotica, Agrosemenu Panonija, te Fermoprometu Novi Beždan u Republici Hrvatskoj. Od 2002. do 2005. obnaša dužnost direktora DP »Palić« s Palića, a od 2005. do 2007. je na dužnosti zamjenika gradonačelnika Subotice. Od 2007. do danas zaposlen je u Narodnoj skupštini Republike Srbije kao narodni zastupnik. U Demokratski savez Hrvata u Vojvodini učlanjuje se 1993. a 1994. izabran je u Predsjedništvo stranke. Od 1996. do 2003. obnaša dužnost dopredsjednika DSHV-a, a od 2003. do danas je na čelu DSHV-a. Za vrijeme njegovog vođenja strankom DSHV je ponovno ušao u parlamentarni život Republike Srbije, osnovano je ili temeljno reorganizirano 16 novih mjesnih organizacija diljem Vojvodine, osnovane su podružnice i uredi DSHV-a u Somboru, Južnom Podunavlju i Srijemu. Član je skupštinskog odbora za znanost, odbora za međunarodne odnose, te državnog odbora za praćenje provedbe sporazuma o zaštiti srpske manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u Srbiji. Prvi je koordinator nogometne reprezentacije vojvođanskih Hrvata.

Martin Bačić je rođen 1940. u Subotici. Završio je pravni fakultet i od 1978. godine radi u odvjetništvu u Subotici. Jedan je od osnivača Demokratskog

saveza Hrvata u Vojvodini. Predsjednik je subotičke podružnice DSHV-a i zamjenik predsjednika stranke.

Snežana Periškić je rođena 1965. u Bačkom Monoštoru gdje i danas živi. Po završetku osnovne škole u Bačkom Monoštoru i srednje u Somboru, upisuje Pravni fakultet u Novom Sadu kao stipendistica GIP »Vojvodina« Beždan. Diplomirala je 1988. na pravosuđnom smjeru. Iste se godine zapošljava u poduzeću čija je bila stipendistica i tamo radi do 2000. na radnom mjestu pravne referentice, a potom i direktorice za opće, pravne i kadrovske poslove.

Od 2000. do 2003. zaposlena je u a.d. »Seme-Sombor« kao voditeljica službe pravnih poslova. Pokraj organizacije službe skupa s odvjetničkim timom vodi i velik broj sudskih sporova. Od 2003. do 2008. uposlena je na mjestu tajnice u OŠ »22. oktobar« u Bačkom Monoštoru.

Članica je Gradskog vijeća Sombora od srpnja 2008. do ožujka 2009. a potom je pomoćnica gradonačelnika Sombora za područje mjesne samouprave. Jedna je od osnivača Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Bodrog« iz Bačkog Monoštora i Ženske alternativne mreže N.A.D.E. Članica je Predsjedništva i Vijeća Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i potpredsjednica Savjeta Mjesne zajednice Bački Monoštor.

Josipa Ivanković je rođena 1983. u Subotici. Osnovnu je školu završila u Aleksandrovoj, društveno-jezični smjer gimnazije u Subotici, a diplomirala je 2006. na Fakultetu za menadžment u Beogradu na smjerovima međunarodni marketing i bankarsko-burzožno-financijski menadžment i stekla zvanje diplomirane ekonomistice.

Aktivna je članica Pučke kasine 1878, članica uredništva Glasnika Pučke kasine i članica Matice Hrvatske. Kao elektor sudjelovala je i na elektorskim izborima za Hrvatsko nacionalno vijeće prije 7 godina. Živi u Subotici i radi kao direktorica poduzeća za marketing i organizaciju događaja.

Mato Groznica je rođen 1966. u Sovićima, Bosna i Hercegovina. Diplomirani je inženjer prometa. Radio je kao stručni suradnik na Prometnom fakultetu u Beogradu a zatim u »Telekomu Srbija«. Od 2009. godine zamjenik je pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne zajednice u Vladi AP Vojvodine. U hrvatskoj zajednici obnašao je više dužnosti, među ostalim bio je dopredsjednik HNV-a za područje Srijema i Beograda, član IO HNV-a, prvi predsjednik Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ«, predsjednik je HKPD »Tomislav« iz Golubinaca.

Za Vijeće Europe suradnik je na izradi Alternativnih izvješća o primjeni Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, za hrvatsku zajednicu u Vojvodini. Koordinator je hrvatskih srijemskih kulturnih udruga za suradnju sa ZAKUD Vukovarsko-srijemske županije, aktivno sudjeluje u organiziranju kulturno-prosvjetnih udruga, kao i u organiziranju manifestacija te vrste, a za potrebe razvoja kulturnog i gospodarskog života u Srijemu izradio je nekoliko projekata u okviru Caritasa za Srijem. Redoviti je sudionik susreta hrvatskih pjesnika Vojvodine »Lira naiva«.

Vesna Petreš rođena je 1965. u Subotici. Srednju medicinsku školu za primalje je završila u Zagrebu 1984. godine. Majka je troje djece i živi u Tavankutu. Članica je Vijeća DSHV-a, i HKPD »Matija Gubec« Tavankut. Uposlena je u Medifitu u Subotici.

Željko Pakledinac je rođen 1959. u Vajskoj, gdje je završio osnovnu školu, a gimnaziju društvenog smjera završava u Odžacima. Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Novom Sadu. Bio je zaposlen u GKRO »Tvrđava« Bač od 1983. do 1989. godine. U dva je mandata obnašao

dužnost tajnika Mjesne zajednice Vajska u razdoblju od 1989. do 1997. godine. Od 2004. do 2005. bio je republički inspektor za rad za općinu Bač, a od 2006. godine je tajnik u osnovnoj školi u Vajskoj. Od ožujka 2009. godine honorarno obnaša dužnost tajnika Skupštine općine Bač, a od tada je i član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za područje kulture. Predsjednik je mjesnog odbora DSHV Vajska i dopredsjednik podružnice DSHV Južno Podunavlje. Član je Vijeća DSHV-a.

Darko Sarić Lukendić je rođen 1972. u Subotici, gdje je završio osnovnu i srednju tehničku školu, smjer elektrotehnike. Visoku tehničku školu strukovnih studija, smjer elektro-automatike, upisao je 2004. godine kao izvanredni student, a status apsoluta ima od lipnja 2009.

Od 1993. do 2006. bio je vlasnik samostalnog zanatskog obrta, a zatim osnivač i direktor privatnog poduzeća. Trenutačno je zaposlen kao tajnik Fundacije za zaštitu i unapređenje životnog okoliša Neven, čiji je osnivač Skupština grada Subotice.

Politički je angažiran i aktivan od kraja 2000. godine. Od 2004. do 2008. vijećnik je u Skupštini grada, a predsjednik je Skupštine MZ Aleksandrovo od 2003. do 2007. godine. Član je Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

Katarina Petrović je rođena 1985. u Srijemskoj Mitrovici. U rodnom je gradu završila osnovnu i srednju ekonomsku školu, smjer pravni tehničar. Diplomirala je na Višoj školi za obrazovanje vaspitača u Srijemskoj Mitrovici, a nakon toga nastavlja školovanje na Visokoj poslovnoj školi za financije, računovodstvo i bankarstvo, gdje stječe visoko obrazovanje strukovne ekonomistice. Zaposlena je kao vjeroučiteljica-kateheta (od 2006.) za katoličku vjersku nastavu u pet osnovnih škola u Srijemskoj Mitrovici. Članica je DSHV-a.

Mitrovici. Članica je DSHV-a.

Antun Borovac je rođen 1942. u Pazarištu, općina Gospić, Republika Hrvatska. U Somboru živi od 1960. Završio je srednju strojaršku školu, poduzetnik je u mirovini. Dva je mandata bio predsjednik Udruge zanatlija u Somboru, te je bio predsjednik mirovinsko-invalidskog osiguranja za samostalne djelatnosti i poljoprivrednike pri pokrajinskom fondu. U Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini aktivan je od 1993. godine.

Mirko Ostrogonac rođen je 1951. u Maloj Bosni. Završio je Srednju poljoprivrednu školu u Somboru i diplomirao na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu. Najveći dio radnog vijeka proveo je u poljoprivrednom poduzeću Agrokombinat – Subotica. Nakon toga radio je u poljoprivredno-savjetodavnoj službi Agrozavoda Subotica. Od 2000. do 2004. je bio član gradske vlade Subotice a od 2005. je uposlenik Gradske uprave Subotica. Višegodišnji je član uprave HKC »Bunjevačko kolo« Subotica i bio je vijećnik prvog saziva HNV-a. Živi u Starom Žedniku.

Marijana Čović je rođena 1951. u Subotici, gdje je završila srednju ekonomsku školu. Zaposlena je u Apoteci Subotica kao poslovna tajnica. Članica je i osnivač DSHV-a, predsjednica Foruma žena DSHV-a i predsjednica Dobrotvorne zajednice »Amor vincit« Subotica. U sadašnjem je sazivu vijećnica u Skupštini grada Subotice.

Hrvatska lista za europsku Srbiju

Petar Balažević je rođen 1964. u Subotici. Završio je Višu školu unutrašnjih poslova u Zemunu i Fakultet za europske pravno-političke studije u Novom Sadu. Na tom je fakultetu trenutno student master studija. Zaposlen je kao pomoćnik direktora JKP »Vodovod i kanalizacija« u Subotici, zadužen za resurse. Od 1983. do 1994. bio je zaposlen u MUP-u, od 1994. do 1998. je načelnik Odjela za inspeksijske poslove Skupštine općine Subotica, od 1998. do 1999. je direktor JKP-a »Parking«, a od 1999. do 2008. zamjenik je direktora »Tržnice« Subotica.

U Skupštini grada vijećnik je u drugom mandatu, te je trenutno predsjednik vijećničke skupine Demokratske stranke i predsjednik Statutarnog odbora u Skupštini grada. Prije toga, od 1996. do 2005. bio je član najužeg vodstva Saveza građana Subotice, te predsjednik Izvršnog odbora Vojvodanskog pokreta. Član DS-a je od 2005.

Andrija Kopilović je rođen 1941. u Bajmoku. Završio je Teološki fakultet u Zagrebu, gdje je i magistrirao 2002. godine. Doktorirao je na katedri dogmatike-ekleziologije Papinske teološke akademije u Krakovu. Župnik je župe Marije Majke Crkve u Aleksandrovu, Subotica, te prorektor Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije i rektor svetišta Majke Božje na Bunariću. Član je Biskupske konferencije Srbije, gdje je i predsjednik komisije za vjeronauk. Radi na utemeljenju Teološkog fakulteta i izgradnje Bogoslovije »Augustinianum« u Subotici. Predsjednik je Katoličkoga instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, te član Upravnog odbora HKC-a »Bunjevačko kolo«.

Godine 2006. godine dobio je nagradu Počasni građanin Subotice.

Ines Volarić je rođena 1978. u Rumi. Živi u rodnom mjestu, gdje je kao zastupnica u osiguranju. Zaposlena u jednom osiguravajućem poduzeću. Angažirana je u Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu »Matija Gubec« iz Rume, gdje među ostalim svira u orkestru. Članica je Liberalno-demokratske partije.

Grgo Tikvicki je rođen 1959. godine na salašu kod Bikova. Diplomirani je veterinar, specijalist za rasplod i umjetno osjemenjivanje domaćih životinja. Zaposlen je u Veterinarskoj stanici »Veterinar« u Subotici, gdje je vlasnik, osnivač, direktor i operativac. Predsjednik je Upravnog odbora Veterinarskog specijalističkog instituta, predsjednik Upravnog odbora Fonda za razvoj grada Subotice, te član Upravnog odbora Veterinarske komore Srbije. Godinama je, kao član organizacijskog odbora Dužijance, bio uključen u povorku konjanika, a 2005. na natjecanju risara na Bikovu bio je domaćin i sponzor. Jedan je od zaslužnih za otvaranje ispustave Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« na Bikovu. Član je Demokratske stranke.

Stanko Krstin je rođen 1956. u Odžacima. Podrijetlom je iz Sonte, živi u Novom Sadu. Završio je Višu ekonomsku školu u Novom Sadu. Od 1996. vlasnik je privatne tvrtke koja se bavi grafičkom djelatnošću, zapošljava 10 radnika. Član je i predsjednik Nadzornog odbora HKPD-a »Stanislav Preprek« iz Novog Sada. Član je i dugogodišnji sponzor KPZH »Šokadija« iz Sonte. Član je Demokratske stranke.

Olga Perušić je rođena 1981. u Subotici, apsolutnica je Ekonomskog fakulteta u Subotici. Kao projekt menadžerica radi u Centru lokalne demokratije, nevladinoj organizaciji čiji su osnivači Grad Subotica i Vijeće Europe, gdje se bavi europskim projektima.

Od 2003. predsjednica je Udruge mladih CroV, urednica je podlistka za mlade Kužiš, te organizatorica brojnih manifestacija u hrvatskoj zajednici – okruglih stolova, skupova, radionica, seminara. Udrugu CroV uključila je u YEN, mrežu omladinskih organizacija nacionalnih manjina Europe. Voditeljica je delegacije Hrvata iz Srbije na Crolimpijadi u Zadru 2006. i 2010. godine. Dopisnica je Hrvatske riječi i lista gradišćanskih Hrvata. Nije članica niti jedne političke stranke.

Karlo Logo je rođen 1954. u Somboru. Završio je Višu ekonomsku školu u Brčkom. Gospodarstvenik je, od 1990. vlasnik je privatne tvrtke koja se bavi vanjskom i unutarnjom trgovinom pretežito žitaricama. Dugogodišnji je član HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora, gdje je bio i član i predsjednik Nadzornog odbora. Član je Demokratske stranke.

Đorđe Čović je rođen 1964. u Maglaju, Bosna i Hercegovina, živi na Paliću. Završio je Učiteljski fakultet i Ekonomski fakultet u Subotici. Na magistarskom studiju na Ekonomskom fakultetu u Subotici ovih dana brani magistarski rad. Zaposlen je na radnom mjestu savjetnika predsjednika Skupštine Vojvodine. Predsjednik je udruge Croaticum. Član je prvog saziva HNV-a. Do 2007. bio je prvi dopredsjednik DSHV-a, a nakon toga osniva Demokratsku zajednicu Hrvata, čiji je predsjednik.

Tamara Lerić je rođena 1972. u Kuvajtu. Završila je Višu školu za obrazovanje vaspitača u Novom Sadu, po zanimanju je razrednica nastavne nastave, trenutno nezaposlena. Prethodno je pet godina radila kao nastavnica razredne nastave. Aktivna je u kulturno-umjetničkom društvu iz Bačkog Brega, gdje je angažirana u folklornoj sekciji od 1995. godine. Predsjednica je Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega. Predsjednica je i Udruge žena »Brežanke«, koja se bavi očuvanjem starih rukotvorina. Nije članica niti jedna političke stranke.

Slaven Dulić je rođen 1970. u Subotici, završio je Fakultet za fizičku kulturu u Novom Sadu, a zaposlen je u Službi za društvene djelatnosti Gradske uprave Subotica. Vijećnik je prvog saziva HNV-a, u DSHV-u je bio predsjednik Mladeži, dopredsjednik DSHV-a do 2003. godine, zamjenik, pa pomoćnik pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine. Član je Demokratske stranke.

Zvonko Tadijan je rođen 1961. u Sonti, gdje i živi. Završio je Prirodno-matematički fakultet u Novom Sadu i diplomirani je biolog. Radio je kao profesor biologije u srednjim i osnovnim školama u Apatinu, Bosanskom Novom, Vrbovcu, Stanišiću i Prigrevici. Od 2001. ravnatelj je OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Sonti.

Sudjelovao je u osnivanju Kulturno-prosvjetne zajednice »Šokadija« iz Sonte, čiji je danas predsjednik. Bio je član Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ«. Od 2005. sudionik je svih okruglih stolova na temu »Šokci i baština«, čiji je organizator »Šokačka grana« iz Osijeka. Jedan je od organizatora manifestacije »Tragovima Šokaca, od Gradovrha do Bača« 2008. godine. Bio je vijećnik u Skupštini općine Apatin, član Izvršnog odbora SO Apatin i predsjednik Savjeta MZ Sonta. Nije član niti jedne političke stranke.

MARINKO ĐANIĆ, OBRTNIK IZ SONTE

Neka zasuču rukave

Sa zadovoljstvom sam dočekao izbor novoga saziva naše krovne institucije, a prije toga se moja obitelj upisala u poseban birački popis. Dali smo i svoje glasove za elektora koji je na naše veliko zadovoljstvo kasnije i izabran u novi saziv HNV-a. Staroga smo se saziva riješili i sad ne bi trebalo lamentirati i trošiti vrijeme i energiju na istraživanje njihovih negativnosti u radu, bez obzira jesu li uzročne neznanjem i nesposobnošću, ili s namjerom. Novi vijećnici moraju, pučki rečeno, zasukati rukave i raditi na dobrobit svih pripadnika hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji. Samo na taj način uspjeh će vratiti povjerenje hrvatskog puka u rad svoje krovne institucije.

JOZA KOLAR, POČASNI PREDSEDNIK HKPD-A »SILVIJE STRAHIMIR KRANJČEVIĆ« IZ BAČKOG BREGA

Očekujem da HNV radi u interesu svih

Hvala Bogu, završeni su izbori za članove HNV-a. Iskreno se nadam da će duh tolerancije i povjerenja vladati u novom HNV-u kako bismo se mogli izboriti za sva prava koja hrvatska zajednica ima u Republici Srbiji. Vjerujem da će se naći snage da se promijeni odnos kakav je bio i da će ubuduće HNV raditi u interesu svih nas.

SANJA RADMAN, TRGOVKINJA IZ NOVOG SADA

Ništa se neće promijeniti dok ne budemo složniji

Mislim da nije najveći problem sam HNV, niti ljudi koje mi tamo biramo, nego je problem u povezanosti zajednice. Nemaju svi iste interese, to je očito, i to svakako onemogućava rješavanje mnogih naših problema. Pripadnici mađarske nacionalne zajednice mnogo su povezani i njihovi su rezultati vidljivi. Ne očekujem puno od ovog saziva Vijeća, i ne mislim da je prethodni saziv mogao više, niti da će bilo tko to moći dok mi ne budemo složniji.

PAVLE PEJČIĆ, PREDSEDNIK HKUPD-A »DUKAT« VAJSKA-BOĐANI

Nadam se da će novi HNV biti bolji od prethodnog

Nadam se da će novi saziv HNV-a biti bolji od prethodnog i da će novi ljudi odgovornije obavljati svoj posao. To će se dogoditi jedino ako prave osobe dođu na prava mjesta i rade ono za što su najbolje osposobljeni. Sva područja djelovanja trebalo bi pokriti odgovarajućim i kompetentnim ljudima, koji će biti spremni i voljni pomoći svim kulturnim udrugama, bez obzira gdje se one nalaze. Želio bih da se uspostavi bolja suradnja i komunikacija između HNV-a i malih udruga, kao što su ove naše u malim i udaljenim mjestima. To podrazumijeva i jasniju i pravedniju raspodjelu sredstava i podjednaku brigu o svima u našoj zajednici.

VINKO FILIPOVIĆ, POLJOPRIVREDNIK IZ BAČA

Novi HNV će raditi bolje od prethodnog

Očekujem da će novi saziv HNV-a raditi bolje od prethodnog i da će svojim djelovanjem obuhvaćati sve prostore naše zajednice, pa tako i udaljenija mjesta i kulturne udruge koje su daleko od Subotice. Raduje me što u novom HNV-u ima vijećnika koji su već puno učinili za našu zajednicu i koje mi u ovom kraju dobro poznajemo, ali ima jedan broj za koje nismo još niti čuli. Dobro je što i mi u općini Bač imamo jednog predstavnika u novom sazivu. Nadam se da ćemo od ovih promjena i novih snaga imati svi koristi – i HNV i sve kulturne udruge i pripadnici naše nacionalne zajednice. Možda će se zbog svega toga aktivirati i neki novi ljudi, koji su ovdje još uvijek pasivni i ravnodušni, a mogli bi znatno pridonijeti boljitku naše zajednice.

MILENKO UGLJEŠIĆ, STUDENT IZ NOVOG SADA

Nadam se da će vijećnici opravdati naše povjerenje

Očekujem da HNV ozbiljnije promatra probleme i da ih učinkovitije rješava. Problema ima dosta i svakako ih je teško rješavati, ali se nadam da će ljudi kojima smo ukazali svoje povjerenje i koji će sada sjediti tamo, to naše povjerenje i opravdati.

VINKO VINKOVIĆ, UMIROVLJENIK IZ PLAVNE

Potrebno je više suradnje i stručne pomoći

Od novog saziva očekujem više suradnje i stručne pomoći, pogotovo seoskim kulturnim udrugama. Uredno smo obavili sve poslove u svezi s upisom u poseban birački popis i skupljanjem potpisa za našeg elektora, u tijeku je preregistracija naše udruge i svi su izgledi da će od sada biti mnogo jasniji i kvalitetniji rad svih udruga i institucija u našoj zajednici. Od novog HNV-a očekujem više uvažavanja i spremnosti da nam pomogne, a u Plavni su svi ljudi dobre volje dobrodošli bez obzira na njihove političke i kulturne poglede i mjesta otkuda dolaze. Prošle smo godine propustili prigodu da se započne izučavanje hrvatskoga jezika s elementima nacionalne kulture u našoj školi, možda će nam to uz pomoć novog HNV-a uskoro uspjehi.

MARKO BARAT, PORTIR IZ SRIJEMSKE MITROVICE

Nadam se da neće biti unutarnjih razmirica

Od novog saziva očekujem veću posvećenost i djelovanje u Srijemu, jer je Srijem dugo vremena bio zapostavljen. Nadam se da u novom sazivu HNV-a, koji je sastavljen od pripadnika dviju opcija, neće biti unutarnjih razmirica jer će tako samo hrvatski građani biti na gubitku. Trebalo bi da svi skupa, bez obzira na političku opciju iz koje dolaze, rade na unapređenju prava Hrvata i očuvanju hrvatske kulture u Vojvodini, jer se samo složnim radom može postići napredak.

IVAN GREGURIĆ, NEZAPOSLEN IZ NOVOG SLANKAMENA

Da HNV ne bude mjesto sukoba i svađa

Nadam se da HNV neće više biti mjesto gdje će se proizvoditi sukobi i svađe u hrvatskoj zajednici, nego će biti respektabilna institucija koja će skrbiti o provođenju svih zakonom zajamčenih manjinskih prava. Također, treba donijeti novi poslovnik o radu HNV-a koji će svesti na najmanju moguću mjeru razne zloporabe kao i potencijalne sukobe i svađe vijećnika. Kao jednu od budućih zadaća HNV-a vidim i izgradnju stručne kadrovske strukture uposlenika. Nadam se da će svi vijećnici staviti interese zajednice ispred osobnih interesa, te da će HNV biti mjesto gdje će se sve naše udruge i dalje susretati. To bi trebalo biti vrhunsko načelo HNV-a.

MARKO MARJANOVIĆ, STUDENT STROJARSTVA IZ SRIJEMSKE MITROVICE

Više brige za Hrvate na rubnim područjima

Drago mi je što je listu DSHV-a podržao najveći broj hrvatskih udruga čime su potvrdile da prepoznaju DSHV kao zaštitnika interesa hrvatske zajednice u Srbiji. Posebno me veseli da su na ovim izborima u značajnijem opsegu sudjelovali Hrvati iz Srijema i da su pri tome bili vrlo složni. Od novog saziva HNV-a očekujem više rada na terenu i više brige za Hrvate na rubnim područjima, a ne da njegov rad bude ograničen na Suboticu i okolicu, kao što je bilo u proteklom sazivu.

Anketu proveli: Ivan Andrašić, Zlatko Gorjanac, Ankica Jukić-Mandić, Zvonimir Pelajić i Dario Španović

VJEKOSLAV PERICA, POVJESNIČAR I ANALITIČAR RELIGIJE, NA TRIBINI »POLITEA«

Nacionalističke ideologije uvijek privlačne za crkve

Interesantno je za Katoličku crkvu i Srpsku pravoslavnu crkvu kako su one od jugoslavenstva, koje im je bilo prihvatljivo kao multikonfensionalna država od 20 milijuna ljudi u kojoj ima više vjera, jezika, etnosa, došle do toga da su prihvatile ovaj model nacionalne države koji se zasniva na jednom etnosu, jednom jeziku, jednoj crkvi

Fenomen nacionalizma i u njemu uloga vjerskih institucija, teme su kojima se hrvatski povjesničar i analitičar religije Vjekoslav Perica bavi u svojim knjigama »Balkanski idoli« i »Sveti Petar i Sveti Sava«. Obje su knjige prošloga tjedna predstavljene na tribini »Politea«, priređenoj u organizaciji Otvorenog sveučilišta, na kojoj su osim autora sudjelovali urednik biblioteke »XX vek« Ivan Čolović i profesor fakulteta Singidunum Boško Kovačević.

»Religija u nacionalizmu ima određenu ulogu, religija i nacionalizam su slični fenomeni, imaju puno dodirnih točaka, isprepleću se, primarno se događaju u ljudskim glavama, načela su duhovna s puno vjerovanja i emocija o ljudskim identitetima itd. U tom smislu sam primarno gledao na nacionalizam, a onda i na ulogu određenih institucija, te sam se u tom smislu najviše bavio idolima u Katoličkoj crkvi u hrvatskom narodu i Srpskoj pravoslavnoj crkvi i nešto manje islamskom zajednicom u Bosni. U drugoj knjizi su primarno odnosi između hrvatskog katolicizma i srpskog pravoslavlja«, rekao je dr. Vjekoslav Perica.

IMPRESIONIRANJE SAD-A

Perica je inače 1991. godine u SAD-u doktorirao povijest i magistrirao politologiju, te predaje na nekoliko američkih sveučilišta, a od prije dvije godine profesor je na Filozofskom fakultetu u Rijeci. »Balkanski idoli« objavljeni su na engleskom jeziku 2002. godine i prema riječima autora knjiga je namijena prije svega američkoj publici. Druga njegova knjiga »Sveti Petar i Sveti Sava« prati izgradnju dviju simbolički povezanih crkava u Splitu tijekom nešto više od pola stoljeća – katoličke konkatedrale svetog Petra Apostola i srpskopravoslavnog hrama svetog Save. U pozadini problema

koji prate izgradnju ovih crkava su prijelomna povijesna zbivanja na prostorima južnoslavenske zajedničke države i njihovih etničkih nasljednica.

Baveći se pitanjem kakav je bio stav glavnih vjerskih zajednica kada je stvarana jugoslavenska država, Vjekoslav Perica navodi primjere zajedničkog pokušaja impresioniranja SAD-a od strane Katoličke i Srpske pravoslavne crkve prigodom potpisivanja Rapalskog ugovora i stvaranja jugoslavenske države.

»Ugovorom u Rapalu 1920. podijeljena je Jadranska obala

zumi i kakva su njihova očekivanja od te nove države. U 'Idolima' sam zaključio kako se prvi sukob desio negdje 30-ih godina i to upravo oko toga što se te dvije glavne vodeće crkve nisu mogle dogovoriti i uskladiti svoja očekivanja kakva će biti njihova društvena uloga i njihov pravni položaj. U tom smislu je Srpska pravoslavna crkva tada imala nešto više političkih ambicija, a Katolička je crkva više inzistirala na autonomiji«, rekao je dr. Vjekoslav Perica, te istaknuo kako su srpsko-hrvatski odnosi umnogome uvjetovali i odnose među

ali te političke ideologije su i za njih privlačne, one su zainteresirane za, kako oni to kažu, evangelizaciju, odnosno svoju vjersku misiju, kako povećavati svoje članstvo, itd. U početku je bilo jugoslavenstvo, 30-ih godina se to već mijenja, restrukturira se država i crkve već počinju drugačije gledati na iste stvari. Pogledajte kako se danas promijenio nacionalistički koncept, to se sve više i više sužavalo i došlo se do toga da su danas to etničke crkve i etničke nacije. Interesantno za ove dvije crkve jest kako su one od jugoslavenstva, koje im je bilo prihvatljivo kao multikonfensionalna država od 20 milijuna ljudi u kojoj ima više vjera, jezika, etnosa, došle do toga da su prihvatile ovaj model nacionalne države koji se zasniva na jednom etnosu, jednom jeziku, jednoj crkvi. To je nekakav prilično sektaški proces. Ali i ne samo to. Hrvatski je katolicizam u 18., 17. stoljeću bio panslavenski, ne samo jugoslavenski. Imate katoličke autore Hrvate koji su smatrali kako treba stvoriti jedan kršćanski imperij slavenski, itd. Pogledajte kako se papa Vojtila još 1985. vratio toj ideji gledajući kakva treba biti nova Europa. On je konzervativan, vidi da je komunizmu blizu kraj, piše Encikliku Slavorum Apostoli i vidi novu Europu kao kršćansku Europu, ali kaže da bi za to bilo potrebno da se pravoslavlje i katolicizam približe i ponovno postanu jedinstveni i poziva se na na tradiciju ćirilometodsku, itd. To je jedna izuzetna utopija kada gledate kakva je Europa danas, kako se od tog panslavenstva došlo na to da je ovo nekakva vrsta sekta nacija, jedan etnos, jedna vjera. To je za mene vrlo interesantan proces, ali to pokazuje kako su te crkve gledale na koji se način mijenjaju nacionalne i nacionalističke ideologije, kako se stvaraju nacionalistički pokreti, koji stvaraju države«, rekao je dr. Vjekoslav Perica.

S. Mamužić

između Italije i Kraljevine SHS, i na temelju arhiva američke flote koja je tu imala mirovnu misiju, naišao sam na podatke o tomu kako su se ponašale vjerske zajednice. Interesantno je da su i Katolička i Pravoslavna crkva nastojale impresionirati Amerikance i predsjednika Wilsona, jer im je bilo jako stalo da Amerika podrži stvaranje zajedničke jugoslavenske države. Bilo je u početku i podozrivosti i dosta opreza u odnosu na to, međutim, kao se rješavalo pitanje religijskih institucija i njihovog pravnog položaja, vidjelo se koji su tu nespora-

crkvama i 1941. i 1991. Kako je rekao, iako nisu političke organizacije, kod nas se u praksi ponavljalo da su nacionalističke ideologije za crkve uvijek privlačne, pri čemu su, u konfliktna vremena, neki njihovi dijelovi i sami u njima aktivno sudjelovali.

SEKTAŠKI PROCES

»Stvari se mijenjaju u odnosu na to kako se politički mijenju prilike, kako se nacionalističke ideologije mijenjaju – na njih reagiraju i crkve. Crkve nisu političke organizacije,

OTVOREN VODOZAHVATNI OBJEKT NA BIKOVU

Prvi priključci za dva mjeseca

»Vodovod« će uskoro početi ispiranje mreže, a za mjesec i pol do dva, početak će priključivanje kućanstava

Na Bikovu je prošloga tjedna otvoren vodozahvatni objekt, koji će za oko dva mjeseca omogućiti stanovnicima ove mjesne zajednice opskrbu pitkom vodom, a uskoro slijedi preuzimanje distribucijske mreže od Fonda za kapitalna ulaganja koji je u njezinu izgradnju investirao tridesetak milijuna dinara.

»Pripremili smo elaborat ispiranja mreže i samo da se još neke administrativne stvari prijenosa mreže na 'Vodovod' završe i krećemo u ispiranje mreže kako bismo za mjesec i pol do dva, mogli krenuti s priključivanjem kućanstava na nju«, rekao je na otvorenju objekta pomoćnik direktora JKP-a »Vodovod i kanalizacija« *Petar Balažević*. On je naveo kako se nada da će »u prihvatljivom roku« na vodovod biti priključena i potrošači naselja Hajdukovo, Šupljak, Ljutovo, te Donji i Gornji Tavankut kako bi teritorij grada bio kompletno pokriven vodovodnom mrežom. Gradonačelnik *Saša Vučinić* ponovio je kako je ovo dobar primjer da izvangradska naselja trebaju imati komfor poput stanovnika u gradu. »Drago mi je što smo ovo realizirali u kratkom roku uz suvremena tehnološka rješenja, jer to znači da ova investicija nije samo kratkoročna stvar za promidžbene svrhe nego će trajati puno desetljeća u ovom sto-

ljeću i što će biti od koristi ljudima na Bikovu«, rekao je *Saša Vučinić*. Predsjednik Skupštine Mjesne zajednice »Bikovo« *Ivan Zadro* istaknuo je kako je veliki broj ljudi koji su pomogli da do otvorenja vodozahvatnog objekta dođe, a samim tim i do mogućnosti za vodoopskrbu, te da je to jedna od najvažnijih investicija u ovo naselje. »Nama je bunar od životnog značaja i vodovod je potreban i za opstanak škole i ambulante, kao i cijelog sela«, rekao je *Ivan Zadro*. Jedan od onih koji su pomogli u ovom projektu je i *Roko Babičković* s Bikova, koji je još 1995. darovao tri motike svoje zemlje na kojoj se danas nalazi vodozahvatni objekt. On kaže kako je to učinio u vjeri da će to pomoći i njegovim suseljancima i njemu osobno, pošto je držao veliki broj stoke. »Na žalost, voda nakon 15 godina napokon stiže, a ja sa 65 godina slabim i neću i ne mogu raditi. Meni dnevno više neće biti potrebno puno, ali i ovako je dobro: neka je mladi ljudi koriste i neka rade«, kaže *Roko Babičković*. Usporedo s vodozahvatnim objektom direktor Elektrovojvodine u Subotici *Bogdan Laban* otvorio je i novi transformator snage do 400 kilovolt ampera, koji će osigurati povećanje snage i stabilnost napona za potrebe opskrbe elek-

Bunar od životnog značaja – gradonačelnik pije vodu na Bikovu

tričnom energijom vodozahvatnog objekta, ali i kompletnog naselja Bikovo. Kako je rekao, vrijednost

ove investicije iznosi 2,1 milijuna dinara, koju su po pola financirali Elektro distribucija i Grad.

Na osnovu članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS«, broj 135/04 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica – Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnijet zahtjev investitora A.D. »Mlekara« Subotica, Tolminska br. 10, za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja projekta »Izgradnja internog pročištača otpadnih voda«, koji se planira na katastarskoj čestici 36153/1 KO Donji grad

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša na drugom katu Gradske kuće, soba 226, u razdoblju od 18. lipnja 2010. godine do 28. lipnja 2010. godine, u vremenu od 10 do 12 sati.

JÖVÖ
VODA POWER
 ENERGIA
WATER
 BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
 ENERGIJA

JKP Vodovod i Kanalizacija
 Subotica

18. lipnja 2010.

RADOVI NA IZGRADNJI PLINOVODA KOD VERUŠIĆA U ZASTOJU

Povjerenstvo radi procjenu štete

Članovi gradskog povjerenstva formiranog radi procjene štete koja je nastala ili će nastati na njivama zbog radova na izgradnji plinovoda prošle su subote obišli trasu u dužini od 7 kilometara od Bikova, odnosno, od aerodroma prema autocesti. Prema riječima člana povjerenstva *Milana Radaka*, na ovoj trasi, na kojoj bi uskoro trebali početi radovi, ima oko 40 vlasnika i suvlasnika zemljišta, i sada se pregovora s njima, odnosno s korisnicima zemljišta, da se izvođaču dopusti kopanje. Trasa će preko njiva prolaziti u širini od 12 metara, a kopat će se do 1,20 metara dubine.

Podsjetimo, početkom svibnja zemljoradnici s Verušića zaustavili su radove »Telefonije« na kopanju i postavljanju plinskih cijevi, jer je ovo poduzeće, suprotno prvotnom dogovoru, trasu plinovoda pomaknulo na nekim mjestima i do 30 metara unutar njiva. Zemljoradnici su tvrdili kako ih je »Telefonija« obmanula, jer im je prilikom potpisivanja suglasnosti bilo rečeno kako će trasa plinovoda prolaziti tek 2 metra uz atarski put. U Telefoniji su, pak, tvrdili kako u to vrijeme nisu znali da je atarski put u Republičkom geodetskom zavodu bio kategoriziran kao regionalna cesta. Zavod za urbanizam je prema toj dokumentaciji i uvjetima izgradnje, prema kojima plinovod visokog tlaka mora biti udaljen 30 metara od regionalne ceste, tako i napravio projekt i izdao urbanističke uvjete. O ovoj promjeni, međutim, nitko nije našao za shodno obavijestiti i poljoprivrednike preko čijih je njiva počelo kopanje i izgradnja. Tek pošto su zemljoradnici zaustavili bagere onemogućavajući daljnje radove, Telefonija je otpočela razgovore s njima, a provjerom službenih podataka u JP »Putovi Srbije«, koje je inače vlasnik regionalnih i magistralnih cesta, ispostavilo se da je spomenuti atarski put ipak lokalni. Sada bi »Putovi Srbije« trebali pokrenuti postupak promjene kategorije ceste u zemljišno-knjižnom ulošku, a potom bi Zavod za urbanizam trebao načiniti nove urbanističke uvjete. Tako će se trasa plinovoda visokog tlaka u ovom dijelu Verušića zapravo vratiti na prvotno planiranu.

Inače, od početka radova 2007. godine AD Telefonija je izgradila distribucijsku plinsku i telefonsku mrežu na područjima 12 prigradskih mjesnih zajednica, a krajem prošle godine otvoreni su radovi na izgradnji razvodnog plinovoda visokog tlaka u dužini od oko 28 kilometara kojim se naselja trebaju povezati i stvoriti se uvjeti za opskrbu plinom. Ovaj plinovod kreće s Verušića u blizini aerodroma i razvija se u dvama pravcima – prema Mišićevu i prema Novom Žedniku. Pravac od Mišićeva treba pokriti mjesne zajednice Bajmok, Tavankut, Ljutovo, Malu Bosnu i Đurđin, a drugi će pokriti Stari i Novi Žednik, istočno Čantavir, Bačko Dušanovo, Višnjavac i potom se vraća na Verušić i Bikovo. Na cijeloj trasi ima oko 600 ugovora o suglasnostima vlasnika parcela na kojima će proći plinovod, a povjerenstvo za procjenu štete treba obići cijelu trasu i utvrditi štetu na njivama i usjevima koja će nastati zbog radova. Član povjerenstva *Josip Kujundžić* kaže kako bi prema trenutnim cijenama na tržištu odšteta mogla iznositi približno 70.000 dinara po jednom hektaru ugažene pšenice. Radovi na izgradnji su za sada u zastoju.

S. M.

OPĆINE SE NISU SUGLASILE OKO LOKACIJE REGIONALNOG DEPONIJIA

Odlučit će Vlada RS

Općine koje sudjeluju u projektu Regionalnog deponija nisu postigle suglasnost oko mjesta njegove izgradnje, te će tako, prema Zakonu o upravljanju otpadom, konačnu odluku o lokaciji donijeti Vlada Republike Srbije. Lokacija između Bikova i Oroma nije prihvaćena jer su predstavnici Kanjiže na Skupštini Društva Regionalnog deponija zahtijevali da se za ovaj objekt pronađe mjesto koje je pet kilometara udaljeno od naseljenih mjesta i svih ostalih objekata.

Prijedlog za dvije moguće lokacije, od kojih su stručnjaci dali prednost onoj između Bikova i Oroma, upućen je Ministarstvu za zaštitu okoliša i prostorno planiranje i očekuje se da konačna odluka bude donesena do kraja ovog mjeseca.

Ineče, nedavno usvojenom Strategijom za upravljanje otpadom predviđeno je da se do 2019. godine otvori 26 regionalnih centara u Srbiji, a stručnjaci su naveli kako su neki od njih već u izgradnji i da će se njihovim otvorenjem na bolji način tretirati otpad koji svakodnevno nastaje.

Pomoćnik ministra okoliša i prostornog planiranja *Aleksandar Vesić* izjavio je kako se puštanje u rad tih regionalnih centara očekuje u sljedećih 10 godina, a neki su već u izgradnji, kao što su u Somboru, Subotici, zatim No-

vom Sadu, Pančevu, Vršcu koje će moći početi s radom već do 2014. godine. Stručnjaci navode kako će prvih 12 centara biti otvoreno do 2014. godine, ostali do 2019. godine, a cilj je najprije obavljati primarnu selekciju svega što ima uporabnu vrijednost – papir, staklo, drvo, a nakon toga adekvatno zbrinjavanje određenih vrsta otpada.

Mrežom od 26 centara bio bi prije svega obuhvaćen komunalni otpad, a predviđeno je i otvorenje regionalnog deponija za više općina gdje bi se odlagao otpad koji bi prethodno prošao separaciju.

IZBOR ZA NAJLJEPŠI VRT I BALKON

Uljepšajmo svoje okruženje

U sklopu akcije »Veliko spremanje Srbije«, Javno komunalno poduzeće »Čistoća i zelenilo« organizira izbor najljepšeg vrta i balkona, s ciljem podizanja ekološke svijesti i kulture življenja u gradskom okruženju. Pravo sudjelovanja u izboru imaju vlasnici vrtova ili balkona na području grada Subotice, a nagrade će se dodijeliti u dvjema kategorijama – najljepši vrt i najljepši balkon.

Prijave koje trebaju sadržati osobne podatke, adresu i kontakt telefon vlasnika vrta ili balkona, mogu se poslati na adresu JKP »Čistoća i zelenilo«, Atile Józsefa 4, putem e-maila: zakonkurs@gmail.com, ili dostaviti osobno, najkasnije do 6. srpnja, nakon čega će odabrano povjerenstvo obići teren i 16. srpnja proglasiti pobjednike. Uz prijavu je potrebno priložiti tri fotografije, ne starije od mjesec dana, a detaljnije informacije mogu se dobiti na broj telefona: 620-423.

SJEDNICA SKUPŠTINE GRADA

Stipendiranje studenata iz gradskog fonda

Pravo na stipendije iz gradskog proračuna u maksimalnom iznosu od oko 7000 dinara moći će ostvariti 50 studenata koji imaju prebivalište na teritoriju grada i koji studiraju na fakultetima čiji je osnivač država. Ovu odluku o stipendiranju studenata usvojili su vijećnici Skupštine grada na sjednici održanoj u utorak, 15. lipnja, a njenom je usvajanju prethodila dugotrajna rasprava o tome jesu li na taj način uskraćena do sada stečena prava Mađara, s obzirom na smanjeni broj studenata koji se financiraju, te da o tome, za razliku od dosadašnje prakse, odluke ne donose tri nacionalne zaklade: »Dezső Kosztolányi«, »Bela Gabrić« i »Antonije Hadžić«. Obrazlažući odluku pomoćnica gradonačelnika *Ljubica Kiselički* rekla je kako osnivanje gradskog fonda pruža jednaku šansu svim studentima bez obzira na nacionalnost, te da će pilikom bodovanja za rang liste prednost svakako imati studenti koji govore više jezika. Ona je istaknula i kako grad treba financirati uspješne studente iz deficitarnih struka.

Skupština je usvojila i odluke o imenovanju novih članova školskih odbora u subotičkim osnovnim i srednjim školama, a vijećnici Saveza vojvođanskih Mađara uputili su primjedbe da u nekoliko srednjih i osnovnih škola od devet članova odbora nema nijednog pripadnika mađarske zajednice. Vijećnici Skupštine grada usvojili su i Plan detaljne regulacije za dio teritorija Mjesne zajednice Mali Bajmok. Riječ je o 53 hektara površine koja se odnosi na budući industrijski park, kao i dio kojim se reguliraju prometni uvjeti oko njega.

Iako je bila najavljena, s dnevnog reda je skinuta točka koja se tiče propisivanja uvjeta držanja domaćih i egzotičnih životinja na teritoriju grada, a u lokalnoj samoupravi je rečeno kako je to učinjeno kako bi se vlasnicima i organizacijama izašlo u susret i organiziralo prethodno na tu temu javnu raspravu.

Usvojena je i odluka da Grad izdvoji 13 milijuna dinara jednokratne pomoći za 523 radnika »Zorke«.

OBILJEŽENA GODIŠNJICA DEPORTACIJE SUBOTIČKIH ŽIDOVA

Počast stradalima u logorima

Povodom godišnjice deportacije subotičkih Židova, u srijedu 16. lipnja položeni su vijenci u dvorištu Sinagoge, te kod spomenika stradalih Židova kod Javnih skladišta. Subotički su Židovi 16. lipnja 1944. deportirani iz geta u tranzicijske logore, a potom u koncentracijske logore širom Europe. Od oko 6 tisuća Židova, koliko se procjenjuje da ih je bilo u Subotici prije Drugog svjetskog rata, više od 5 tisuća stradalo je u holokaustu.

U ZAGREBU, ZAPREŠIĆU I MARIJI GORICI

Dani Ante Kovačića

U Zagrebu, Zaprešiću i Mariji Gorici 1. i 2. lipnja održani su 26. dani Ante Kovačića i 24. susret Ivica Kičmanović na kojima je sudjelovalo 280 učenika i njihovih mentora iz osnovnih škola iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Vojvodine. U sklopu Dana organiziran je susret Ivica Kičmanović za učenike koji su se natjecali literarnim i novinarskim radovima o djetinjstvu i školovanju, na koji je pristiglo 1012 radova. Među nagrađenima i pohvaljenima su i dvije učenice osmih razreda iz Vojvodine: *Marina Crnković* iz Osnovne škole »Matija Gubec« čija je mentorica *Grozdana Vucelić*, i učenica *Kristina Ivković* iz Osnovne škole »Ivan Milutinović« iz Subotice,

mentorice *Biljane Horvat*. Budući su pohvaljene učenice bile zauzete pripremanjem za razredbeni ispit, svečanosti dodjele nagrada prisustvovali su *Grgo Stantić* i *Veronika Vojnić Mijatov*, učenici tavančinske škole »Matija Gubec«, te direktorica *Stanislava Stantić-Prčić* i župnik *Franjo Ivanković*. Kao i svake godine, za goste je priređen bogat program: razgovor s književnikom *Hrvom Hurecom*, posjet Zaprešiću i knjižnici koja nosi Kovačićovo ime, posjet književnikovom rodnom kraju, koncert, itd. Organizator manifestacije je Matica hrvatska Zaprešić.

ODGOĐEN STEČAJ U »FIDELINKI«

Pokušaj izvansudske nagodbe

Punomoćnik AIK Banke, koja je predložila pokretanje stečaja u »Fidelinki« DD, zatražio je odgađanje otvaranja stečaja za 30 dana kako bi se vjerovnici pokušali izvansudski nagoditi s Fidelinkom i time izbjeći stečaj. Privredni sud je odgodio ročište i zakazao ga za 28. srpnja. Ukoliko se vjerovnici i Fidelinka izvansudski nagode, o tome će obavijestiti sud. Nagodba će omogućiti deblokadu računa i normalno poslovanje, a ročište neće ni biti održano. Račun Fidelinke blokiran je 366 dana, a radi se o iznosu od nepunih 700 milijuna dinara. Fidelinka praktički predstavlja upravu tvrtke. Kćeri tvrtke poput, primjerice, pekare, posluju bez zastoja i nisu u blokadi.

U SUBOTICI ĆE BITI OBNOVLJEN MOSTIĆ ZA KOJI JE VEZAN ZANIMLJIV OBIČAJ

Legenda o Gabrić ćupriji

Premda Gabrić ćuprija već desetljećima ne postoji, i danas živi legenda i običaj da mladoženja preko ovog mostića prenese mladu kako bi imali dobar brak. Ovaj će prostor na Prozivci tijekom ljeta dobiti potpuno novi izgled zahvaljujući subotičkom poduzetniku *Tomislavu Vojniću*, generalnom direktoru »Europetrola« koji će financirati izgradnju Gabrić ćuprije, o čemu je s gradonačelnikom *Sašom Vučinićem* popisao dogovor.

Prema ovom dogovoru u parku na Prozivci bit će izgrađen mostić i malo improvizirano jezero, a vrijednost ove investicije je oko 10 milijuna dinara. Park u ovom gradskom dijelu s višekratnicama ureden je prije dvije godine, kada su projektantska kuća »Suport« i njihov arhitekt *Paola Milodanović* napravili i projekt nove Gabrić ćuprije s malom fontanom i jezercem veličine 30 s 11 metara. Inesvrtator Vojnić kaže kako je i sam svojedobno, kada se

ženio, svoju suprugu prenio preko Gabrić ćuprije, te ističe kako je zahvalan na mogućnosti da poslije 20 godina poslovanja u Subotici iza sebe ostavi trag koji će naslijediti i buduće generacije. Gradonačelnik Vučinić izrazio je nadu da će ovaj primjer biti poticaj i drugim gospodarstvenicima za društveno odgovorno poslovanje.

Dobar poznavatelj običaja i povijesti ovih krajeva *Alojzije Stantić* objašnjava kako je ćuprija svojedobno pripadala izvjesnoj obitelji Gabrić, te je bila vrlo prometna jer se nalazila kod gradske kapije, a preko mostića se moralo prijeći ako se išlo u Sentu.

»Gabrić ćuprija je bila poznata i po starinskom običaju da se ovdje poslije vjenčanja zaustave kola i fijakeri, i onda mladoženja svoju mladu prenese na rukama preko ćuprije, a naši stari su govorili kako je to zato da bi ona ostala vjerna. Međutim, taj običaj vuče svoj korijen još od starih Rimljana kod kojih je bio adet da mladoženja od sreće preko kućnog praga unosi svoju mladu. I taj običaj nošenja mlade preko praga ili nekog predmeta nije vezan za to da bi ona ostala vjerna ili ne, nego radi sreće u braku«, objašnjava Stantić.

On dodaje kako je mostić ovdje bio izgrađen preko kanala koji se protezao od Gradske kuće, duž Prvomajske ulice i ulijevao se u Palić: »Još mi je djed pripovijedao, a on je bio rođen 1886. godine, kako se sjeća da se, kad je bio mlad, tržnica nalazila kod spomenika Sv. Trojstvu u blizini Gradske kuće, te se prelazilo preko mostića, a to je taj kanal na kojemu se nalazi Gabrić ćuprija.«

Priča o Gabrić ćupriji proteže se do prve polovice 19. stoljeća, a prema nekim objašnjenjima ima korijen u narodnom običaju ugovorenih vjenčanja kada je nevjesti bilo zabranjeno prvog tjedna braka posjetiti roditelje, kako bi se lakše navikla na novu kuću.

Nova Gabrić ćuprija trebala bi biti završena do 15. kolovoza, odnosno do Dužijance, kada se obilježavaju žetvene svečanosti.

S. M.

SLJEDEĆEG TJEDNA POČINJE EKSPROPRIJACIJA ZEMLJE NA IPSILON KRAKU

Uz nagodbu brzo, bez nagodbe sud

Tijekom obilaska radova na »Y« kraku Koridora 10, prošloga je tjedna ministar za infrastrukturu *Milutin Mrkonjić* rekao kako je zadovoljan dinamikom radova na toj točki i istaknuo da je planirano do nove godine završiti krak od Subotice do Kelebije, te da se rokovi moraju poštovati. Istodobno, brojni su se sugrađani, vlasnici njiva i zemljišta preko kojih se izvode radovi, žalili i obraćali Službi za imovinsko-pravne odnose Gradske uprave, jer eksproprijacija nije urađena, a na usjevima i zemlji pričinjava se šteta.

Šefica službe *Ana Lacković* kaže kako će rasprave o eksproprijaciji početi 23. lipnja, jer je gradska služba tek u petak, 11. lipnja, dobila prve predmete. Poslije toga u zakonskom roku od 8 dana zakazane su rasprave koje će se voditi pred Službom za imovinsko-pravne poslove, a stranke u postupku su Javno poduzeće »Putevi Srbije« i s druge strane vlasnici od kojih se ekspropirira zemlja.

»Putevi Srbije« su nam dostavili 71 predmet za katastarsku općinu Biko-vo s imenima vlasnika nekretnina, brojem parcela i točnim dijelom parcele koji se oduzima, i praktički na temelju Zakona o eksproprijaciji počinje oduzimanje tog zemljišta. Ako je ranije već obavljena zamjena između Ministarstva poljoprivrede i fizičkih osoba, onda će se raditi administrativni prijenos na državnoj zemlji, znači od države se isto tako rješenjem oduzima to zemljište za potrebe autoceste ili ipsilon kraka«, objašnjava Ana Lacković.

Ona kaže kako su mnogi vlasnici iskoristili mogućnost zamjene koju je radilo Ministarstvo poljoprivrede, da je bilo dosta njih koji su dragovoljno dolazili i tražili drugu zemlju, te kaže kako očekuje da će i na budućim raspravama biti onih koji neće tražiti novac već drugo državno zemljište.

»Na predstojećim raspravama će biti predmeti onih vlasnika koji nisu zamijenili zemljište, i sada ćemo ići na eksproprijaciju s tim da će JP »Putevi Srbije« nuditi za to odgovarajuću naknadu na temelju procjene porezne uprave«, kaže Ana Lacković te dodaje, kako očekuje da će »Putevi Srbije« vlasnicima njiva nadoknaditi i štetu na usjevima.

»Svaka stranka će se na raspravi izjasniti hoće li dati zemlju po ponudenoj cijeni i eventualno tražiti naknadu za štetu. Na raspravi će biti i zastupnici »Puteva Srbije« koji će se, da tako kažem, cjenkati pred nama kolika je ta šteta. Ako dođe do neslaganja onda Uprava donosi rješenje o eksproprijaciji, a o naknadi će odlučivati sud. To će biti onda razdvojen postupak. Za one koji dođu do nagodbe donosimo rješenje i vrlo brzo se plaća, a oni koji ne prihvate za cijenu sporit će se na sudu, ali mislim da će takvih biti malo«, kaže Ana Lacković.

NARODNA MEDICINA (2.)

Borba između demona i čovjeka

Vjerovalo se u postojanje vila i riječnih duhova, vukodlaka, vampira i vještica. Svi oni izazivaju bolesti, more i epidemije, međutim, najveće nesreće u životu, glad, kugu, sušu, boginje i zemljotrese, kako se vjerovalo, izazivaju vještice

Česta tumačenja bolesnog i normalnog stanja kod balkanskih se naroda zasnivalo na učenju o borbi dobra i zla, između demona i čovjeka. Iz tog razloga postojala je »grana« narodne medicine koja je liječenje bolesnika zasnivala na obraćanju, odnosno molitvama upućenim »višim« silama. Po svom učenju ova medicina dijelila se na kanonsku, koja je bila zasnovana na učenju službene medicine, i magijsku, koja je predstavljala skup različitih kultova i shvaćanja starosjedilačkog stanovništva Balkana, a koju službena crkva nije priznavala.

Kanonska vjerska medicina zasnovana je na učenju kršćanske crkve po kome je njen tvorac Isus Krist liječio bolesne. Ovu moć je prenio i na svoje učenike govoreći im: »Bolesne iscjeljujte, gubave čistite, mrtve dižite, đavola izgonite, zabadava ste dobili i zabadava dajte«. Za razliku od magijske medicine, u kojoj se izravno od vrača očekivalo izlječenje, u kanonskoj medicini izlječenje se očekivalo od onog kome se svećenik obrati molitvom da pošalje izlječenje.

RELIKVIJE

Osim vjerovanja kanonske medicine u svete liječnike i iscjelitelje, značajno mjesto zauzimalo je i vjerovanje u iscjeliteljsku moć relikvija. Čak je postojala i organizirana trgovina relikvijama (kosti, pepeo, odjeća ili neko drugo osobno vlasništvo apostola ili svetih ljudi) u čemu su prednjačili Mlečani. U Srbiji jedna od najpoznatijih trgovina relikvijama je relikvija kralja Dragutina. Pred kraj XVIII. stoljeća obitelj Korać iz Novog Pazara rasparčala ju je i prodala, tako da je danas ostala sačuvana samo ruka u manastiru Dečani. U srednjovjekovnoj Europi naročito je bila unosna trgovina relikvijama koje su pripadale Isusu Kristu – njegova odjeća, trnov vijenac, ostaci križa na kojem je raspet, za koje se vjerovalo da

posjeduju iscjeliteljska svojstva. Osim relikvija vjeruje se u ozdravljenje posjetom i molitvama na svetim mjestima, osobito na onim gdje se ukazala Gospa ili su njoj posvećena, u Hrvatskoj su to Trsat i Međugorje, dok je u Europi svakako najpoznatije svetište u Lourdu.

U vjerskoj medicini postoje sveci koji su zaštitnici oboljelih osoba: sveti Rafael Arkandeo, zaštitnik slijepih, sveta Dimfna je zaštitnica oboljelih od duhovnih, duševnih i mentalnih bolesti, a svetište se na-

protiv zavidljivaca i uroka, vještica, za lučenje, protiv čini, ili protiv ranjavanja mačem i strijelom.

DEMONI

Bolesti, po magijskoj medicini, nastaju djelovanjem zlih demona koji su brojni, svaka bolest imala je svog demona – izazivača. Smatralo se da se bolest može doznati magijskim postupcima, urocima i raznim kletvama, ali i da se može otkloniti putem magije. Vjerovalo se u postojanje vila i riječnih du-

protiv krvarenja iz nosa formula je ispisivana krvlju bolesnika na njegovom čelu. Protiv ujeda bijesnog psa formula je ispisivana na kiselom kruhu i davana ujedenoj osobi da je pojede.

Za zaštitu od bolesti često su se nosile i amajlice koje su se mogle dobiti od vračara ili relikvije koje su mogli nositi samo bogatiji ljudi, jer su bile skupe. Jedno od najčešćih »lječenja« magijskim putem je liječenje neplodnosti kod žena, gdje je za izostanak djece ili muškog nasljednika uvijek okrivljava-

lazi u mjestu Gheel u Belgiji, sveta Elizabeta Ugarska zagovornica je ubogih i gubavih, sveti Vid zaštitnik očiju, padavičara, neplodnosti. Postoje još mnogi drugi sveci koji se smatraju zaštitnicima od raznih bolesti. Osim molitve radi ozdravljenja, svecima su upućivane i molitve za zaštitu od nečastivih sila koje bi mogle ugroziti čovjekovo zdravlje. Najčešće molitve koje su upućivane raznim svecima bile su: molitva protiv nečastivih duhova, đavolje rabote, napasti vilinske,

hova, vukodlaka, vampira i vještica. Svi oni izazivaju bolesti, more i epidemije, međutim, najveće nesreće u životu, glad, kugu, sušu, boginje i zemljotrese, kako se vjerovalo, izazivaju vještice. Magijske formule korištene su i za preventivne i ljekovite svrhe, a bile su napisane na komadu papira, metalnoj pločici ili na nekom dijelu tijela. Tako je, primjerice, magijska formula protiv impotencije ispisivana na pojasu koji se opasivao oko bedara bolesnika, a

na žena. Često su žene iz tog razloga odlazile do raznih osoba za koje se vjerovalo kako imaju magijske moći koje će pomoći u rađanju djece ili muškog nasljednika. Gatanje je također mnogo korišteno i imalo je magijski karakter. Osim gatanja da bolesnik ozdravi, često se gatalo da se čovjek zaštititi od bolesti. Gatalo se ponekad da zdrava osoba oboli ili da se oboljeloj osobi pogorša stanje.

Dario Španović

OSNOVANA NOVA HRVATSKA UDRUGA

Višeznačno šidsko slavlje

Za prvog predsjednika HKD-a »Šid« izabran Josip Hodak, za dopredsjednika Josip Pavlović, a za tajnicu Libuška Grbatinić, dok je za predsjednika Nadzornog odbora izabran Franush Prekpaljaj

Blagdan Presvetog srca Isusova crkveni je god u Šidu, najistočnijem mjestu u Vojvodini, koje graniči s Republikom Hrvatskom. Prigoda je to da se okupe šidski Hrvati i katolici razasuti diljem svijeta, ali i svi ljudi dobre volje, a takvih je u petak, 11. lipnja, bilo napretek. Odavno već šidska župna crkva nije bila ovako popunjena, a prve su redove krasili visoki gosti, koje je u uvodnoj riječi pozdravio vlč. *Nikica Bošnjaković*, župnik župe Presvetog srca Isusove u Šidu i upravitelj župa u Gibarcu, Kukujevcima i Moroviću, te filijala u Batrovcima, Berkasovum Jameni i Vašici.

Veličajnu euharistiju predvodio je preč. *Eduard Španović*, župnik župe sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici i dekan mitrovačkog dekana, uz pomoć domaćeg župnika te župnika iz Indije vlč. *Stjepana Kljajića*, župnika iz Hrtkovaca i Nikinaca vlč. *Ivice Živkovića*, župnika iz Sota i Erdevika vlč. *Zdravka Čabracja* i grkokatoličkog župnika iz Šida *Mihajla Režeka*. Ljepoti općeg dojma pridonijeli su zbor šidske župne crkve te VIS Agape iz Donjeg Miholjca. Ispunjena su srca brojnih šidskih vjernika, jer ponovno je njihova crkva ispunjena do posljednjeg mjesta, a pohodili su ih i brojni gosti.

CRKVA KAO STOŽER OKUPLJANJA HRVATA

Nakon svečanog misnog slavlja svi vjernici i gosti prešli su u dvorište novokupljene crkvene kuće, budućeg pastoralnog centra, gdje su nazočili svečanosti u povodu crkvenoga goda, ali i osnivanja prvog kulturnog društva šidskih Hrvata pod nazivom Hrvatsko kulturno društvo »Šid« u Šidu. Svečanost je uvećao veliki tamburaški orkestar HKUD-a »Matija Gubec« iz Rume te zbor mladih šidske župe.

Na svečanosti su govorili novoizabrani predsjednik *Josip Hodak*, veleposlanik *Željko Kuprešak*, izaslanik hrvatskog predsjednika *Stjepan Nikola Bartolić*, nositelj liste DSHV-a i udruga za izbor HNV-a *Slaven Bačić* i dopredsjednica općine Šid *Biljana Sarap*. Bilježili smo izводе iz njihovih govora,

Članovi novoosnovanog HKD »Šid« s vlč. Nikicom Bošnjakovićem

no bilo bi previše za jednu kratku reportažu sve to navoditi, pa evo samo nekih akcenata. Prvi predsjednik društva s hrvatskim predznakom u Šidu Josip Hodak izrazio je zadovoljstvo da i Šid konačno ima hrvatsko kulturno društvo kao putokaz za djecu i mladež, da kroz pjesmu i ples, njegovanje hrvatskog jezika, sport i kulturu čuvaju svoj kulturni i nacionalni identitet i gaje duh tolerancije, zajedništva i suživota. Isto je to naglasila i dopredsjednica šidske općine Biljana Sarap, dodajući kako će i ova novoosnovana udruga, zajedno s ostalim udrugama iz oblasti kulture, pridonijeti obogaćivanju kulturne ponude grada.

Veleposlanik Kuprešak govorio je o aktualnom trenutku i evidentnom poboljšanju odnosa naših dviju država, ali i ukazao na ne tako davnju prošlost, ratna razaranja, materijalne gubitke i ljudske žrtve. Bogu hvala, odnosi se danas normaliziraju, u Šidu se osniva društvo Hrvata a Hrvatska je danas stabilna zemlja u regiji, članica NATO-a i pred vratima EU i želi, kako je u propovijedi primijetio i preč. dekan Eduard Španović, u ime ljubavi razvijati dobrosusjedске odnose sa svim državama u okruženju, posebice sa Srbijom.

U ime vijećnika HNV-a Šidane je pozdravio Slaven Bačić i česti-

tao im dolazak u već poveću obitelj hrvatskih udruga u Vojvodini, tim prije jer je ovo prvo društvo s hrvatskim predznakom nakon 70-80 godina u Šidu. I to je društvo, mada tek u osnivanju, podržalo hrvatsku listu za izbor novoga HNV-a i prepoznalo, kako je rekao, jedinog zaštitnika hrvatskih nacionalnih interesa na ovim prostorima, te je još zahvalio i srijemskim svećenicima i redovnicima na iznimnom trudu, jer Katolička je crkva u Srijemu uvijek bila stožer okupljanja Hrvata na ovim prostorima.

PRVI PUT HRVATSKA TROBOJNICA

Svečanost će ostati još dugo u sjećanju brojnih Šidana, a Rumljani su još jedanput potvrdili kako su veliki tamburaški orkestar. Pjesma, instrumentali i pljesak smjenjivali su se sve do kasnih noćnih sati, a burni pljesak zavrijedili su i šidski mališani, zbor mladih župe Presvetog srca Isusova u Šidu. Pjevalo se te večeri u Šidu na hrvatskom jeziku, a po prvi se puta uz srpski barjak zavijorila i hrvatska trobojnica.

I da ne duljimo, razlog okupljanja silnog svijeta i brojnih uzvanika u Šidu za blagdan i crkveni god, bilo je osnivanje prvog kulturnog društva s hrvatskim predznakom, koje je utemeljeno na osnivačkoj

skupštini istoga dana. Kako je ovo prva udruga nakon brojnih desetljeća, osnivači zaslužuju biti spomenuti. To su: *Nikica Bošnjaković*, *Josip Hodak*, *Josip Pavlović*, *Josip Matković*, *Đuro Martinović*, *Goran Žeravica*, *Marija Hodak*, *Marija Pavlović-Vulić*, *Jelka Čurčić*, *Franush Prekpaljaj* i *Stjepan Kontrec*. Članovi osnivačke skupštine Hrvatskog kulturnog društva »Šid«, pristupajući osnivanju društva, ostavljaju kao trajni polog svim budućim članovima društva zahvalnost svemogućem Bogu Ocu, Sinu i Duhu Svetome za ovaj čin, uz svijest da su temeljni doprinos njegovu osnivanju dali Crkva, Srijemska biskupija i župa Presvetog srca Isusova u Šidu, pa će se djelatnost društva temeljiti na svim područjima pastoralnog djelovanja ove župe i na osnovama članka 11, stavka 1. i članka 12. Zakona o udruženjima građana Republike Srbije.

Izabrana su i tijela upravljanja, pa je prvi predsjednik HKD-a »Šid« *Josip Hodak*, dopredsjednik *Josip Pavlović*, a tajnica *Libuška Grbatinić*, dok je predsjednik Nadzornog odbora *Franush Prekpaljaj*. Svi materijali s izborne skupštine dostavljeni su nadležnim tijelima radi registracije društva i uvođenja u registar udruga.

Slavko Žebić

Glazbenik paorskog srca

Berežani su u ovom čovjeku, svome sumještaniu, prepoznali velikana kojeg je opjevao i Zvonko Bogdan u pjesmi »Ne mogu se tačno setiti leta.« U njemu su prije svega vidjeli skromnog, vrijednog čovjeka, koji je i u bolesti i u zdravlju radio za svoju obitelj, pa i za svoje prijatelje u orkestru

Tko je bio *Mika Ivošev Kuzma*, zbog kojega Berežani već trinaestu godinu zaredom organiziraju festival tambure pod nazivom »Mikini dani«? Iz njegove kratke, ali lijepo sažete biografije u džepnoj knjižici »Mika iz Berega i njegovi dani«, nedavno preminulog autora *Ivana Kovača*, da se zaključiti kako je Mika prije svega bio skroman, običan čovjek, koji se cijeli svoj život borio za svoju obitelj. Kao dijete radio je na salašu Nijemca *Ešlike* u kolutskom ataru, a kao odrastao čovjek s obitelji, borbu za kruh svagdanji nastavlja svirajući, ali i nadničareći na vrelom bačkom suncu, ne bi li njegova supruga *Marija* i trojica sinova: *Nikola (Mika)*, *Matija* i *Marin* koliko-toliko bezbrižno živjeli.

TALENTIRAN OD RANE MLADOSTI

Mika Ivošev rođen je 1901. godine u kući koja se nekada nalazila svega pedesetak metara od ljetne pozornice na kojoj se danas održava festival njemu posvećen. Školski dnevnik iz vremena njegova djetinstva pokazuju kako je bio marljiv učenik, a uz gradivo morao je, budući da se školovao u vrijeme Austro-Ugarske, svladati i mađarski jezik koji nije bio njegov materinji. Njegova je obitelj živjela od komada zemlje (nešto manje od katastarskog jutra) i od nadničarenja kod drugih, tako da je Mika od malih nogu spoznao što je to borba za goli život. Za njega je bilo veoma značajno vrijeme koje je proveo na salašu spomenutog Nijemca *Ešlike*, gdje je s obitelji stanovao i radio i gdje se hranio. Tu je radio i jedan ruski zarobljenik koji je imao violinu i svirao je nakon napornog dana u večernjim satima, prisjećajući se tako svog dalekog rodnog kraja. Mika je bio njegov pažljivi slušatelj, a dobri ga je Rus u ono veoma malo slobodnog vremena, vidjevši njegovu zainteresiranost, podučavao sviraju. Osim glazbene izobrazbe, od

svog učitelja uči i ruski jezik, a rađajući za njemačku obitelj naučio je i njemački. Kasnije su mu svi ovi jezici dobro došli za posao kojim se bavio, te je pjevao na njemačkom, ruskom, mađarskom i svom materinjem hrvatskom jeziku, te na šokačkoj ikavici.

Njegovu su nadarenost brzo primijetili lokalni glazbenici koji ga primaju u svoj orkestar, a u dvadesetoj godini života osniva »Mikino šokačko tamburaško društvo«,

Mika Ivošev (prvi s lijeva) s društvom

čiji je kapelnik do smrti. Dobro poznavajući note i svoje je kolege uvodio u svijet glazbene pismenosti, a njihova popularnost je iz dana u dan bila sve veća, tako da su brzo nadišli lokalnu razinu i počeli putovati po cijeloj ondašnjoj Kraljevini Jugoslaviji. U slobodno vrijeme, kojeg je Mika imao veoma malo, prihvatao se motike i nadničario, tako da je upitno je li Mika uopće i imao slobodno vrijeme, toliko potrebne trenutke odmora.

RATNE GODINE

Sa svojim tamburaškim društvom 1936. svira na Radio Zagrebu, a u Zagrebu jedan period i živi. U to se vrijeme Mika druži sa svojim sumještaniom iz Berega, profesorom i književnikom *Antom Jakšićem*. Dvojica umjetnika su se »prepoznala i našla«, a njihove su priče bile pune neiscrpnih tema, uglavnom sjete za rodnim mjestom. Godine 1939. tijekom ljeta sviraju u Makarskoj, a 1940. na Paliću. Neposredno pred rat svirali su u restoranu »Mostar«

u Beogradu, a često su svirali i za potrebe Hrvatskog kulturnog društva »Miroljub« iz Sombora. U mnogim su mjestima pratili nastup bereškog folklora, a orkestar je uvijek nastupao u šokačkim narodnim nošnjama. U razdoblju od 1929. do 1931. u kući *Marina Aljmašca* u Beregu radi stalno privatno kino gdje su puštani nijemi filmovi, koje svirajući »uživo« boji Mikino šokačko tamburaško društvo podešavajući glazbu

S VIOLINOM DO KRAJA

Mika nastavlja svirati i u poslijeratnim godinama sve do smrti 1959. Živio je kratko i umro u 58. godini života. Težak život, noćni rad bez radnog vremena, kavan-ski dim i napor pjevanja učinili su svoje. Posljednji put svira u Bačkom Monoštoru 15. kolovoza 1959. godine, na blagdan Velike Gospe u kavani »Kod Kubure«. Pred ponoć mu je pozlilo, dobio je temperaturu i prekinuo sa sviranjem, dok je orkestar nastavio dalje. Liječio se na internom odjelu somborske bolnice od upale pluća, a potom je prenesen u bolnicu na Apatinskom putu gdje je konstatirana dijagnoza – tumor na mozgu. Teško bolesnog ga u Bereg dovozi taksist *Aca Dipanov*, baš na bereško proštenje. Posljednja želja mu je bila da se pozdravi sa svojim društvom i da s njima zasvira. Taksist ga je odmah odveo u kavanu u kojoj je društvo sviralo. Dali su mu violinu, ali su i ona i gudalo bili preteški za oslabljene ruke. Izišlo je tek nekoliko tonova, više jecaji stare violine. Umro je sutradan 6. listopada 1959. godine.

Berežani su u ovom čovjeku, svome sumještaniu, prepoznali velikana kojeg je opjevao i *Zvonko Bogdan* u pjesmi »Ne mogu se tačno setiti leta.« U njemu su prije svega vidjeli skromnog, vrijednog čovjeka, koji je i u bolesti i u zdravlju radio za svoju obitelj, pa i za svoje prijatelje u orkestru. Nije gledao radi li posao sluga ili gospodina, samo je želio skromno ugoditi najbližima, kako obitelji, tako i svom »Šokačkom tamburaškom društvu«, a glazbeno i svojim slušateljima koji su uživali u Mikinom glasu i sviranju. Njemu u čast HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, čiji je član bio i Mika Ivošev do smrti, od 1998. godine organizira festival tambure pod nazivom »Mikini dani«.

Zlatko Gorjanac

Jezik je živa spona naroda

Hrvatsko kulturno društvo »Vladimir Nazor« iz Stanišića po drugi je put obilježilo godišnjicu rođenja velikana hrvatske književnosti čije ime nosi. U sklopu obljetnice održana je tribina posvećena ikavici – dalmatinskih, ličkih, bunjevačkih, šokačkih, hercegovačkih i bosanskih Hrvata. Književna večer je održana 9. lipnja u prostorijama Doma kulture, a otvorio ju je predsjednik udruge *Ivan Karan*. U programu su sudjelovali predsjednica UG »Urbani Šokci« *Marija Šeremešić*, *Dujo Runje*, pjevačka skupina, pjesnici i recitatori KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, HBKUD »Lemeš« iz Svetozara Miletića i HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora.

JEZIK PUKA

»Ikavica iz 18. stoljeća je neznatno izmijenjena«, rekao je Dujo Runje govoreći o ikavici. »Postavlja se pitanje zašto ikavica nije standardizirani jezik u Hrvata? Zašto ijekavica a ne ikavica koja se govori na većem području? Standardizacija jezika je posvuda stvar tehnike. Standardizacija hrvatskog jezika je rađena u vrijeme *Gaja* i Ilirskog pokreta. Tada se pokušao naći kompromis i jezik koji bi bio

Čuvati ikavicu i književni jezik

»Hrvatski je jezik živa spona hrvatskog naroda. Kad nestane jezika, nestat će i naroda. Nama je potreban standardni književni jezik za sve Hrvate. A kad se postavi pitanje: književni jezik ili dijalekt, nema »ili« nego »i«. Dijeljenje je neprihvatljivo i neshvatljivo. Sve činimo da budemo i jedno i drugo, da sačuvamo ikavicu i književni jezik«, rekao je Dujo Runje

prihvatljiv i Slovincima, Make-doncima i Srbima. Namjera je bila da se stvori jedan južno-slavenski jezik. Srbima ikavica nije bila pri-

na višoj razini. Pokušavalo se doći do ijekavice. Kad bi se sad birao standardni jezik vjerojatno bi bila izabrana ikavica, ali tad se gledala

Šokice iz Bačkog Monoštora

hvatljiva, a i više ju je koristio puk, običan narod. Jekavica je korištena u Dubrovniku gdje je bilo značajnijih književnika i jekavica je bila

šira dimenzija i pokušalo se doći do jezika prihvatljivog za sve.

Ikavica se i danas govori i razvija u Dalmaciji, gdje se govori

svugdje osim u službenim institucijama. Kod nas je govore Bunjevci i Šokci. Od štokavskih dijalekata ikavica je svojstvena samo Hrvatima.«

ŽIVA RIJEČ

Marija Šeremešić je nazočne upoznala s duhovnim pjesmama *Vladimir Nazora*: »Većina nas je učila o Nazoru, ali nismo bili upoznati s jednom fazom Nazorovog stvaralaštva – duhovnim pjesmama. Te su pjesme objavljene u knjizi 'Nazorom u zvoniku' u kojoj Nazor prati vjerske praznike u jednoj godini.« Knjigu je *Marija Šeremešić* dobila od akademika *Josipa Bratulića*, a objavljena je u okviru »Nazorovih dana« na Braču 2007. godine. Priredio ju je don *Franko Jerčoč*.

Živa se riječ na ikavici čula od predstavnika udruga iz Sombora, Lemeša i Bačkog Brega – Bunjevaca i Šokaca, a *Marija Dević* je izvela recital na dalmatinskoj ikavici. Nazočne su oduševile Šokice iz KUDH »Bodrog« koje su otpjevale nekoliko pjesama i na bis.

Predstavljena su i izdanja NIU »Hrvatska riječ« – tjednik, Hrcko, Kužiš, kao i dosadašnja izdanja nakladničke djelatnosti.

Savo Tadić

U SLAVONSKOM BRODU IZABRANE NAJLJEPŠE HRVATICE U NARODNOJ NOŠNJI

Subotičanka Marina Matković prva pratilja

Subotičanka *Marina Matković* prva je pratilja najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji. Tako je u nedjelju, 13. lipnja, odlučio žiri u Slavonskom Brodu. Tamo je, naime, održana revija hrvatskih narodnih nošnji i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji, manifestacija koja traje već 46. godinu.

Po preporuci prof. *Josipa Forjana*, voditelja Posudionice i radionice narodnih nošnji iz Zagreba, a na poziv *Josipa Perčevića*, tajnika Brodskog kola, na reviji je sudjelovala i obitelj *Grge Piukovića* iz Subotice. Obučena u bunjevačku

nošnju iz privatne zbirke obitelji *Piuković*, *Marina Matković* je ocijenjena vrlo visokom ocjenom. Bilo je to prvi put da se na Brodskom kolu natječe i djevojka u bunjevačkoj nošnji. Stručni žiri izabrao je tri druge i tri prve pratilje, te je proglasio najljepšu Hrvaticu u narodnoj nošnji.

Brodsko kolo je smotra folklora utemeljena 1963. godine i najstarija je smotra te vrste u Hrvatskoj. Ove je godine sudjelovalo 35 djevojaka iz cijele Hrvatske i okolnih zemalja, a iz Vojvodine natjecala se, uz *Marinu Matković*, i djevojka iz Bača.

Petrovaradinci u Podravini

U povodu svog nebeskog zaštitnika sv. Antuna održan tradicionalni susret Nikinčana te cjelovečernji koncert HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina

Zavičajni klub Nikinčana »Zrinski«, jedan od devet zavičajnih klubova koji djeluju u okviru Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, svake godine organizira svoj veliki godišnji skup u povodu svog nebeskog zaštitnika svetog Antuna Padovanskog. Tako su se i ove godine Nikinčani tradicionalno okupili u Novigradu Podravskom, mjestu u kojem je najveća kon-

mjestu započelo je tradicionalnom sv. misom za Srijemce u crkvi Rastanka svetih apostola, koju je služio vlč. *Josip Brglec*.

»Ponosan sam na sve vjernike porijeklom iz Srijema koji su novi dom pronašli u Podravini, jer sam i sam prošao golgotu izbjeglištva i progonstva, kada sam skupa sa svojim župljanima prognan iz Jasenovca 1991. godine«, rekao je duboko emotivno vlč. *Brglec*

Upriličen je i zajednički izlet na eko-etno imanje obitelji Županić

centracija izbjeglih Nikinčana koji su se početkom devedesetih godina prošlog stoljeća u masovnom egzodusu srijemskih Hrvata iselili u Republiku Hrvatsku.

Ovogodišnje okupljanje Nikinčana u ovom lijepom podravskom

dodavši, kako su Srijemci vrijedni i marljivi ljudi, dobri vjernici i katolici, te da je ponosan što ove godine sa svojim sumještanima može ugostiti i prijatelje iz Srijema, iz Petrovaradina.

SLAVLJE NIKINČANA

Naime, kako se HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina nakon dugogodišnje glazbene suradnje prijateljski s KUD-om »Ivan Vitez Trnski« iz Novigrada Podravskog, dako zahvaljujući Nikinčanima, ove su godine pozvani da sa svojim mješovitim pjevačkim zborom i tamburaškim orkestrom uveličaju ovo slavlje Nikinčana i održe cjelovečernji koncert pod nazivom »Divan je kićeni Srijem«. Koncert je održan prošle subote u Sportskoj dvorani u Novigradu Podravskom, a kao gost nastupio je tamburaški sastav »Zgubidani«, koji djeluje u okviru KUD-a »Ivan Vitez Trnski«.

NASTUP JELAČIĆA

Mješoviti pjevački zbor HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina nastupio je pod umjetničkim ravateljstvom prof. *Vesne Krsmanović-Kesić*, a izveli su skladbe: *G. F. Haendela, W. A. Mozarta, Franza Schuberta, Ferjančića, Davorina Jenka, Franje Serafina Vilhara, Ilije Okrugića, Nikole Miroševića, Nikše Krpetića, Emila Koseta, Josipa Slovenskog, Isidora Bajića* i nekoliko narodnih pjesama, dok je kao bis izvedena pjesma »Ustani bane«.

Tamburaški orkestar sa solistom *Brankom Čorićem* izveo je

tri kola: Subotičko, Jeftanovićevo i Koncertno, zatim čardaš te nekoliko skladbi.

Program je vodila osječka Petrovaradinka *Ana Kiš* i u pauzama čitala pjesme književnika *Branimira Cakića Tomlekin* iz Hrtkovaca.

»Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Jelačić« osnovali su 1922. godine u Petrovaradinu franjevci iz Istre pod imenom Muško društvo Jelačić. Jedno vrijeme se zvalo i omladinsko, pa zatim hrvatsko, a prije prestanka s radom 1929. vraćen mu je početni naziv muško. Prvi predsjednik bio je tadašnji gradonačelnik Petrovaradina *Vilim Grginčević*, rekao nam je predsjednik HKPD-a »Jelačić« *Josip Pokas* i dodao kako je udruga obnovljena pod današnjim nazivom 25. studenoga 2003. godine te naglasio da nosi ime najslavnijeg hrvatskog bana *Josipa Jelačića*, koji je rođen u Petrovaradinu 1801. godine u kući nedaleko od crkve sv. Jurja, u čijim adaptiranim podrumskim prostorima društvo i djeluje. Trenutačno okuplja preko 150 članova, a djeluje kroz mješoviti pjevački zbor, školu tambure, odnosno tamburašku sekciju te organizira povijesne i književne večeri, likovne izložbe i okupljanja u kojima nastoji obnoviti sjećanja na velikane iz vlastite baštine.

Zlatko Žužić

MANIFESTACIJA U NIJEMCIMA

Divan je kićeni Srijem

Proteklog je vikenda u Nijemcima održan središnji dio manifestacije »Divan je kićeni Srijem«, koja se organizira već 13 godina zaredom. Manifestacija nastoji očuvati kulturni identitet Srijemaca na području Vukovarsko-srijemske županije, a svake godine sudjeluje i neko društvo iz Vojvodine.

Svečano otvorenje manifestacije u subotu navečer okupilo je mnoštvo ljudi, koji su imali prigodu vidjeti nekoliko kulturno-umjetničkih društava iz Hrvatske, a predstavio se i HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega. Na kraju folklornog dijela publiku je zabavljao *Miroslav Škoro*. U nedjelju, iako je to dan predviđen za dječji folklor, poslije nastupa desetak dječjih skupina kao zadnja skupina nastupilo je Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Tomislav« iz Golubinaca, koje je izvelo Golubinačku svadbu.

I. R.

RADIO SOMBOR PRED GAŠENJEM?

Višegodišnja agonija prijeti potpunim mukom

Grad Sombor skoro u potpunosti ignorira probleme s kojima se Radio Sombor susreće, ignorirajući pritom i Zakon o lokalnoj samoupravi, navodi se među ostalim u pismu Nezavisnog društva novinara Vojvodine upućenom Vladi Srbije, Vladi Vojvodine i Gradu Somboru

Radio Sombor je privatiziran 2007. godine, ali je ta privatizacija brzo poništena. Potom ovaj medij postaje vlasništvo Akcijskog fonda Srbije što je još više devastiralo ovu nekad uglednu medijsku kuću. Nezavisno društvo novinara Vojvodine nedavno je pozvalo Vladu Srbije, Vladu Vojvodine i Grad Sombor da pod hitno pronađu način pomoći opstanku Radio Sombora, koji se poslije višegodišnje agonije nalazi pred gašenjem. NDNV smatra da odgovornost za ovo stanje potpuno snose državna tijela i lokalna samouprava.

»Zahvaljujući lošoj medijskoj legislativi, zahvaljujući potpunoj nezainteresiranosti države za lokalne medije, zahvaljujući nakaradnoj privatizaciji i još nakaradnijim poslijepri privatizacijskim procesima, ova radijska postaja, koja baštini dugu i uspješnu tradiciju, za nekoliko će dana prestati emitirati program ukoliko se urgentno ne pronađe rješenje za njega«, navodi se u priopćenju. NDNV prije svega na odgovornost poziva Grad Sombor, koji ignorira probleme koji su snašli ovu medijsku kuću i njene uposlenike.

»Grad Sombor skoro u potpunosti ignorira probleme s kojima se Radio Sombor susreće, ignorirajući pritom i Zakon o lokalnoj samoupravi, u kojem se jasno navodi kako je lokalna samouprava dužna skrbiti za informiranje u svojoj općini, s posebnim osvrtom na informiranje

na jezicima nacionalnih manjina, kao i osigurati javnost rada svojih tijela. Radio Sombor, inače, emitira program na četiri jezika, što znači da će njegovim eventualnim gašenjem biti ugrožena i prava nacionalnih manjina na informiranje. Činjenica je da Grad Sombor na godišnjoj razini izdvaja neprimjereno mala sredstva za informiranje u odnosu na druge općine«, stoji u tekstu.

U posljednje dvije godine broj uposlenih u Radio Somboru je prepolovljen, a uposleni već skoro godinu dana nisu primili niti jednu plaću. Radio je prošlu 2009. godinu završio s gubitkom od 3,5 milijuna dinara. Uposleni, kao i medijske i novinarske asocijacije proteklih su godina više puta upozoravali državna tijela, lokalnu samoupravu i javnost na katastrofalno stanje u ovoj medijskoj kući, a tom su stanju »upravo kumovali država i lokalna samouprava« i do sada se nije pomoglo uposlenicima u njihovim naporima kako bi očuvali svoj medij.

Na kraju priopćenja stoji: »Radio Sombor je najdrastičniji primjer i inače izuzetno teške situacije medija Vojvodine. NDNV smatra kako je država namjerno, činjenjem i nečinjenjem, upropastila velik broj medija, pogotovo na lokalnu, kako bi relativizirala ili potpuno ukinula funkciju medija kao korektiva vlasti. I u tome, čini se, postoji svojevrsni konsenzus skoro cijele političke klase.«

Na Radio Somboru se inače od 26. travnja prošle godine redovito nedjeljom od 17 do 18 sati emitira emisija na hrvatskom jeziku »Glas Hrvata« iza koje je prvo stajala NIU »Hrvatska riječ«, a ukidanjem RTV redakcije u ovoj medijskoj kući produkciju emisije preuzima HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića.

Z. Gorjanac

ZAMJENA STARE TRAFOSTANICE U SONTI

Više neće biti pada napona

Radovima započetim u subotu, 12. lipnja, na križanju ulica Marka Oreškovića i Jovana Jovanovića Zmaja u Sonti, odbrojeni su posljednji dani jedne od najstarijih ovdašnjih trafostanica tipa kula, zidanih još pedesetih godina prošloga stoljeća. Novi trafo je stupnoga tipa, pa iako je višestruko jači od staroga, zauzima puno manje prostora i vozačima omogućava bolju preglednost prometa na ovom križanju, na kojem su nezgode bile relativno česte.

Za potrošače električne energije vezane uz ovaj trafo bit će osigurano znatno poboljšanje kvalitete napajanja. Postojeći trafo je zastario, nema dovoljan kapacitet za narasle potrebe mještana priključenih na njega, pa su kvarovi, osobito u vrijeme nepogoda, vrlo česti. Trenutačni padovi napona su svakodnevna pojava, tako da dosadašnji režim napajanja najviše šteti kućanskim električnim aparatima.

Radove izvodi sektor inženjeringa specijaliziranoga poduzeća »Somborelektr«.

»Posao smo dobili na tenderu, a međusobni ugovor s Elektrodistribucijom Sombor ispoštovat ćemo na opće zadovoljstvo Sončana priključenih na ovaj objekt. Do kraja ovog tjedna radovi će u cijelosti biti dovršeni, a mještani će sigurno biti zadovoljni boljom kvalitetom snabdijevanja električnom energijom iz novoga trafoa«, kaže direktor sektora inženjeringa u »Somborelektru« Aleksandar Gojković.

Ivan Andrašić

SUSRET KATOLIČKE MLADEŽI SRIJEMSKJE BISKUPIJE U NOVOM SLANKAMENU

Ti si moj!

Opasnosti su brojne i za dušu i za tijelo, a u Kristu ćete naći utjehu i rješenje svih, a posebno duševnih i duhovnih problema i poteškoća, poručio je mladima biskup srijemski mons. Đuro Gašparović

Novi Slankamen bio je 12. lipnja mjesto susreta katoličke mladeži pod geslom »Ti si moj« (Iz 43,1). Središnje misno slavlje u župnoj crkvi sv. Mihaela arkandela predvodio je srijemski biskup Đuro Gašparović, a organizator susreta bio je Biskupijski pastoralni centar – Ured za mlade Srijemske biskupije.

Susret je započeo međusobnim upoznavanjem i predstavljanjem mladih koji su došli iz gotovo svih 29 župa biskupije. Predstavljeni su život i djelovanje mladih u pojedinim župama, njihovo zalaganje na pastoralnom katehetskom, liturgijskom, karitativnom, obrazovnom i društvenom području. Posebice je

bilo riječi o susretima mladih u župi i o njihovom sadržaju. Povjerenik za pastoral mladih Srijemske biskupije Ivica Damjanović prikazao je rad s mladim studentima i radnicima kroz protekle tri godine i pozvao studente da dolaze na susrete koji će se nastaviti od rujna ove godine pa dalje.

Drugi dio susreta je protekao u sportskim aktivnostima i druženju uz razgovor i pjesmu.

MEĐUSOBNO JAČANJE U VJERI

Misnom slavlju, kao središnjem dijelu susreta, prethodilo je razmišljanje na temu gesla »Ti si moj«

koje je vodio mr. *Andrija Anišić*, dekan i župnik u Subotici. Voditelj je s mladima glasno razmišljao o Bogu koji nas ljubi i koji nam neprestano govori da smo njegovi po krštenju i drugim sakramentima i po prakticiranju naše vjere u kršćanskom životu. »Ako nam Bog Otac govori i pokazuje u životu da smo njegovi, i mi mladi moramo biti svjesni da nas Bog ljubi po Isusu Kristu, te stoga smijemo reći Isusu »Ti si moj!«, rekao je Anišić. Pozvao je mlade da žive s Kristom jer samo tako će moći prebroditi sve krize i suočavati se s izazovima ovoga svijeta i našeg vremena. Razmišljanje su mladi obogatili i prigodnim pjesmama.

Uime vjernika župe Novi Slankamen na početku mise mlade je pozdravio župnik domaćin *Berislav Petrović* riječima dobrodošlice i zahvalio organizatorima što su izabrali Slankamen za mjesto susreta. Župnik je zahvalio i svima koji su pomogli da ovaj događaj što bolje uspije.

»Ovaj nam susret omogućuje da se jedni s drugima susretnemo, da slušamo Božju riječ, da se hranimo njegovim tijelom i krvlju, da otkrivamo ljepotu Crkve i da živimo snažno iskustvo vjere. Na ovom susretu zajedno osjećamo da smo Božji, da smo Kristovi i čujemo riječ Božju po proroku Izaiji »Ti si moj« (Iz 43,1), koju smo uzeli kao misao vodilju, kao geslo!«, obratio se sudionicima predvoditelj slavlja biskup Gašparović. Biskup je naglasio da se riječi »Ti si moj!« ostvaruju na povlašteni način po današnjem susretu, koji je događaj međusobnog upoznavanja, ohrabriivanja, jačanja u vjeri i otkrivanja smjernica za naš kršćanski život. »Ti si moj!« pokazao nam je Isus već na našem krštenju kada smo primili klicu vjere koja je u nama sve više rasla. »Ti si moj!« ostvarilo se u nama po sakramentu potvrde kada smo primili produbljenje krsne milosti i potpuno se uključili u spasiteljsku i apostolsku zajednicu te postali svjedoci i promicatelji Isusa Krista«, rekao je mons. Gašparović i pozvao mlade na prakticiranje vjere u životu riječima: »Ti si moj!« događa se po Duhu Svetom koji vas čini odvažnima, potiče vas razmatrati i doživjeti život Kristova otajstva u svetoj misi koju ćete svake nedjelje slaviti u crkvi zajedno sa svećenikom i tako živjeti zajedništvo vjere. Zato neka Riječ Kristova kod svake svete mise, župne kateheze i vjeronauka u školi odzvanja u čitavom vašem životu i neka vam uvijek nešto novo kaže. Kristovo tijelo i krv neka vas hrane da se sjedinjete s

Biskup Đuro Gašparović na susretu katoličke mladeži

18. lipnja 2011.

Isusom i sve više osjetite da ste njegovi. Sveta misa, župna kateheza, vjeronauk u školi i susreti mladih u župi i biskupiji su vam potrebni da se možete sučeljavati sa svim mogućim i nemogućim opasnostima današnjega svijeta, posebno napada na vašu vjeru. Opasnosti su brojne i za dušu i za tijelo. U Kristu ćete naći utjehu i rješenje svih, a posebno duševnih i duhovnih problema i poteškoća i zato „Ne boj se, jer ja sam te otkupio; imenom sam te zazvao: ti si moj!“ (Iz 43,1).«

SLIKA SVOJE OBITELJI

»Dragi mladi!«, pozvao je biskup Gašparović, »Aktivno i velikodušno sudjelujte u životu župe svaki put kad to od vas župna zajednica preko župnika zatraži, jer ćete tako iskusiti djelovanje Duha Svetoga

koji će vam pomoći susresti Krista, biti njemu bliski i ostvariti crkveno i župno zajedništvo.«

Biskup je naglasio i život u obitelji: »Posvećujte svoje obitelji. Donosite u vaše obitelji mir, radost, slogu, a napose ljubav, i to pravu Kristovu ljubav. Tada ćete biti slika svoje obitelji koja vas se neće stidjeti i u kojoj neće biti razočaranja ili malodušnosti. Sloga, ljubav, poštovanje, poslušnost i međusob-

no pomaganje u vašim obiteljima svjedočit će da ste Isusovi, jer i tu se ostvaruje „Ti si moj“. Nastavite živjeti pravim kršćanskim životom i ubuduće, u školi, u mjestu gdje živite, u zajednici vjernika i u svakom trenutku i na svakom mjestu gdje ste prisutni. Nemojte zastati na tom putu rasta u vjeri i kršćanskom životu«, zaključio je biskup.

Na kraju misnog slavlja sve je nazočne, a posebno mlade, pozdra-

vio organizator susreta Ivica Damjanović, povjerenik za pastoral mladih Srijemske biskupije, i svima zahvalio na podršci, pomoći i oduševljenju. Mons. Gašparović je najavio susret mladih sljedeće godine koji će biti u Novim Banovcima, župnik Dušan Milekić pozvao je mlade i izrazio spremnost da župa učini sve da i taj susret dobro organizira.

Tomislav Mađarević

TREĆI SUSRET STUDENATA I MLADIH RADNIKA SRIJEMSKE BISKUPIJE

Otvoreni za ideale, hrabri za izazove

Pri Biskupijskom pastoralnom centru Srijemske biskupije u Petrovaradinu 13. lipnja održan je završni susret studenata i mladih radnika iz te, ali i iz drugih biskupija. Ovaj već redoviti pastoralni rad s mladima, studentima i radnom mladeži bio je pod geslom »Semestar s gostom«, a organizator je bilo Povjerenstvo za pastoral mladih.

Susretu je prethodila misa zahvale za studentsku godinu u crkvi sv. Jurja mučenika u Petrovaradinu, koju je predvodio biskup srijemski mons. Đuro Gašparović. Biskup je poručio mladima: »U ovom trećem semestru susreta mladih pokazalo se kako ste vi, studenti i radna mladež, u ove susrete unosili duh svojstven mladim ljudima: otvorenost za ideale, hrabrost za nove izazove, zauzetost za gradnju bolje budućnosti, te optimizam. Sam Isus Krist traži da se usavršavamo u milosti i mudrosti pred Bogom i ljudima te da činimo dobro. On nas poziva i vodi da budemo još bolji. Ljetne praznike treba iskoristiti za odmor, ali ne bez Boga, nego u zajedništvu s njime. Najbolji način zahvale Bogu je euharistija, koja u suvremenim okolnostima želi pomoći da današnji čovjek ne ostane bez valjanih moralnih orijentira, navješćujući Isusa Krista kao Božju riječ ljubavi za sva vremena.«

Nakon misnog slavlja mladi su postavljali pitanja te iznosili prijedloge za budućnost. Potaknuli su jedni druge da pozovu na nove susrete i one mlade, posebice studente i radnike, s kojima su u kontaktu, a koji još nisu čuli za ovu prigodu da se nađu zajedno i međusobno se obogaćuju.

Tomislav Mađarević

KRONOLOGIJA od 19. do 25. lipnja

19. LIPNJA 1650.

U Nógradskoj županiji proglašeno je plemstvo *Mikše Ivankovića*, dok su *Nikola* i *Antun Ivanković* isti status stekli u Bačkoj županiji. Slijedom godina plemići su postali i njihovi potomci *Albert*, *Martin*, *Mihovil* i *Tadije*, te *Juraj*. Željeznička postaja Ivanković podseća na ovu plemićku obitelj.

19. LIPNJA 1944.

Tijekom deportacije subotičkih Židova u njemačke koncentracijske logore, u vlaku je izvršio samoubojstvo *Károly Havas*, književnik i urednik renomiranog političkog dnevnika *Bácsmegyei Napló*.

19. LIPNJA 1992.

Za iskapanja na prostoru između Palića i Ludaša, na lokalitetu Kameni majdan Stara Torina, otkriveni su ostaci iz brončanog doba, do oko dvije tisućite godine prije nove ere, kao i artefakti nove ere iz 14. stoljeća. Među njima je najznačajnije otkriće višeećelijska zemunica s vertikalnim ulazom.

20. LIPNJA 1773.

Kraljevsko namjesništvo Ugarske potvrdilo je ugovor sklopljen između Magistrata varoši Sveta Marija (Subotica) i Kaločke nadbiskupije o izgradnji nove crkve, župnog dvora, te o predaji subotičke župe svetovnom svećenstvu. Do tada je rimokatolička župa bila pod franjevcima.

20. LIPNJA 1895.

Između slobodnog kraljevskog grada Subotice i njemačkog financijera *Ernesta Lindheima* iz Beča sklopljen je prvi definitivni ugovor o izgradnji električne željeznice (tramvaja) i pogonskog izvora (elektrane). Drugi ugovor je sklopljen 25. listopada, koji se odnosi na uvođenje električne rasvjete.

20. LIPNJA 1986.

U Tavankutu je utemeljena i počela s radom Prva likovna kolonija u

tehnicu slame (slamarki). Za počasnog predsjednika izabran je slikar i umjetnik *Milan Konjović*.

21. LIPNJA 1897.

Ministar unutarnjih poslova Ugarske dopustio je djelovanje Subotičkog šahovskog kružoka, čiji je cilj bio: »Praktično i literarno njegovati igru šaha«.

21. LIPNJA 1909.

Postavljanjem velikog oltara u franjevačkoj crkvi svetog Mihovila Arkandela, teškog 15 tona, kojeg je iz kararskog mramora islesao talijanski kipar *Karlo Sporeni* prema nacrtima peštanskog arhitekta *Aleksandra Eignera*, okončan su dvogodišnji radovi na proširenju crkve i podizanju drugog, lijevog tornja na njoj.

21. LIPNJA 1921.

U subotičkoj Državnoj muškoj gimnaziji održani su prvi ispiti zrelosti na »srpsko-hrvatskom« jeziku. Prvi svršeni maturanti bili su: *Franjo Dulić*, *Stipan Gabrić*, *Marcela Jagić*, *Marko Kuntić*, *Pejo Neorčić*, *Pavao Stepinac*, *Velika Šećerov* i *Pajo Vuković*. Direktor gimnazije bio je u tom razdoblju *Ivan Vojnić Tunić*.

22. LIPNJA 1984.

Umro je *Pavao Bačić*, pjesnik, prozaik, dramatik, skladatelj, glazbeni

pedagog i publicist. Njegova tročina komedija »Salašari silom varošani« doživjela je 32 izvedbe na sceni subotičkog Narodnog kazališta. Napisao je i desetak komada za djecu koji su, također, s uspjehom prikazivani u više gradova Hrvatske i Crne Gore i, razumije se, u Subotici. autor je monografije »Pero Tumbas Hajo, umjetnik tamburice«. Rođen je 1. kolovoza 1921.

23. LIPNJA 1828.

Tek poslije osam godina Kraljevsko namjesništvo Ugarske dopustilo je izbor čelnika i časničkog zbora u Subotici. Za glavnog suca izabran je *Josip Antunović*. Gradonačelnik je *Šime Mukić*, kapetan *Đuro Vojnić*, a predsjednik Vanjskog vijeća (Tribunus plebis) *Jovan Milosavljević*. Glavni bilježnik je *Bolto Josić*.

23. LIPNJA 1984.

U 78. godini umro je *Luka Božaković Bato*, grafički radnik, utemeljitelj distributivne mreže Radio vijesti, Hrvatske riječi, odnosno Subotičkih novina. Jedno je vrijeme bio šef poslovnice novosadskog novinsko-nakladničkog poduzeća »Forum«.

23. LIPNJA 1988.

Na V. kongresu povjesničara umjetnosti u Zagrebu troje Subotičana, povjesničari umjetnosti *Bela Duranci* i *Kata Martinović-Cvijin* te inženjer arhitekture *Ante Rudinski*, podnijeli su priopćenja o nekim aspektima i značajkama subotičke arhitekture, osobito glede secesije.

23. LIPNJA 1994.

Na Paliću je održan Prvi međunarodni festival kazališta za djecu.

24. LIPNJA 1506.

Na zasjedanju fehérvárskog Krstaškog konventa (Skupštine), upravitelj dobara *Jánosa Korvina* i beogradski ban *Imre Török* iz Eninnga, uveden je u posjed utvrde Szabadka (Subotica), te okolnih mjesta Madaraša, Šebešića, Tavankuta i Verušića.

24. LIPNJA 1959.

Rođen je *Robert G. Tilly*, pjesnik, prozaik, glazbenik, likovni umjetnik i književni prevoditelj, jedna od najznačajnijih osoba subotičke multimedijalne scene. Objavio je dvadesetak knjiga pjesama, proze, prijevoda s engleskog, mađarskog i drugih jezika, pokraj ostalog i Enciklopediju roka. Snimio je također više ploča, kazeta i kompakt diskova.

24. LIPNJA 1995.

Točno na 90. rođendan umro je čika *László Halász*, poznati javni djelatnik i sportaš, koji je gotovo cijeli svoj vijek posvetio šahu i njegovoj popularizaciji.

25. LIPNJA 1914.

Rođen je *Andrija Stančić* (obiteljsko prezime *Schwalb*), spisatelj, kulturni djelatnik, po obrazovanju pravnik, više godina urednik dnevnika *Magyar Szó*. Autor je više zapuštenih djela.

25. LIPNJA 1954.

Na kraju sezone 1953./54. rasformirani su Operni i Baletni ansambli subotičkog Narodnog kazališta. Za nepune četiri godine postojanja subotička je Opera izvela 21 premijeru. U matičnoj kući izvedeno je 299 predstava i 10 na gostovanjima. Predstave je u prosjeku pratilo 398 posjetitelja, ili za 60-70 gledatelja više no na izvedbama dramskog ansambla.

»Preprekova« premijera

NOVI SAD – Dramska sekcija HKUPD-a »Stanislav Preprek« iz Novog Sada premijerno će sutra, u subotu 19. lipnja, izvesti dramu hrvatskog dramskog pisca *Tomislava Zajeca* »Atentatori«.

Predstava će biti u prostorijama Slovačkog društva »Šafarik« u Ulici Cara Dušana 4 u Novom Sadu. Početak je u 20 sati.

Mikini dani

BAČKI BREG – Tradicionalni međunarodni Festival tambure »Mikini dani«, trinaesti po redu, bit će održan u Bačkom Bregu (Beregu) u nedjelju, 20. lipnja, na ljetnoj pozornici. Sudjelovat će tamburaški sastavi iz Vojvodine i Hrvatske, a već tradicionalno, bit će priređeno i natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša. Folklorna sekcija HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« u uvodnom će dijelu programa nastupiti sa splotom šokačkih i slavonskih plesova. Dan prije, u sklopu ove manifestacije održat će se likovna kolonija u kojoj će sudjelovati umjetnici iz Subotice i Sombora. »Mikini dani« se održavaju od 1998. godine u čast nadaleko poznatog violinista iz Berega *Mike Ivoševa Kuzme*. Organizator je HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«.

Organizator je HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«.

Glumci iz Lemeša u Somboru

SVETOZAR MILETIĆ – U nedjelju, 13. lipnja, na 43. amaterskim dramskim igrama u Bajmoku sudjelovala je i grupa glumaca iz Svetozara Miletića s komadom »Stipanova princeza«, koju je napisao *Marjan Kiš*. Glumci HBKUD-a nastupit će 25. ovog mjeseca u Somboru na međunarodnom natjecanju glumaca amatera.

I. P.

Tamburica fest

DERONJE – Treći svjetski »Tamburica fest« bit će održan od 25. do 27. lipnja u Deronjama, a okupit će najbolje tamburaške orkestre iz 9 zemalja. Ove će se godine za naslov najboljeg natjecati orkestri iz: Austrije, Mađarske, Rumunjske, Slovenije, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske i Srbije.

Prvog će dana biti priređena revija tamburaških hitova, a nastupit će popularni vokalni solisti i glazbena skupina »Apsolutno romantično«.

U subotu i nedjelju nastupit će orkestri koji su se kvalificirali za ovaj festival, a natjecat će se za umjetnički izraz, njegovanje tamburaške tradicije, scenski nastup, najljepšu novu pjesmu, najboljeg primaša, bas-primaša, kavanski orkestar i najbolji orkestar festivala.

U okviru festivalskih dana organizirat će se likovna kolonija, manifestacija »Dani plodnosti, kruha i narodne tradicije« i izložba ekspo-

nata arheološkog nalazišta Donja Branjevina. Bit će još niz popratnih manifestacija, a u Deronje će ponovno uploviti regata s više od 50 plovila.

Z. P.

Lira naiva 2010.

SVETOZAR MILETIĆ – Hrvatska čitaonica i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice organiziraju osmi po redu godišnji susret pučkih pjesnika Vojvodine »Lira naiva 2010.« u nedjelju, 27. lipnja 2010., u Svetozaru Miletiću.

Okupljanje je planirano za 10 sati i 30 minuta u Domu kulture, a domaćin susreta je Hrvatsko bunjevačko kulturno-umjetničko društvo »Lemeš« iz Svetozara Miletića. Susret počinje svetom misom u 11 sati u župnoj crkvi koju će predvoditi predsjedavajući Instituta mons. dr. *Andrija Kopilović*, slijedi razgovor i razgledanje mjesta, a velika pjesnička večer u Domu kulture počinje u 17 sati.

Na književnoj večeri će biti predstavljena zbirka izabranih stihova »Lira naiva 2010.«, koju će svaki sudionik susreta dobiti na dar.

Poskupljuju ulaznice za Exit

NOVI SAD – Promotivne ulaznice za jedanaesti Exit festival po aktualnoj cijeni od 6490 dinara skoro su rasprodane, a redovita cijena četverodnevni ulaznica iznositi će 10.990 dinara, najavljuju organizatori. U prodaji su i jednodnevne ulaznice. Cijena ulaznica za prvi dan festivala, četvrtak 8. srpnja, kada na glavnoj bini nastupaju: Bad Brains, LCD Soundsystem, Mika i DJ Shadow iznositi će 2990 dinara. Ova cijena važit će i za drugu festivalsku večer kada na binama Exit festivala nastupaju: Placebo, The Horrors, Ricardo Villalobos, Moderat live, Does It Offend You Yeah?, Behemoth i mnogi drugi. Ulaznice za subotu, 10. srpnja, iznositi će 3490 dinara, kada će zvijezde glavne bine biti Klaxons, Röyksopp i Missy Eliot, dok će za nedjelju, 11. srpnja, kada na Main Stage izlaze Pendulum Live, Faith No More i The Chemical Brothers cijena ulaznica iznositi 3990 dinara. Cijena dnevnih ulaznica na tvrđavi bit će skuplja na dan festivala. U tijeku je i prodaja promotivnih ulaznica za srednjoškolce po cijeni od 4990 dinara. Ulaznice se mogu kupiti na šest različitih lokacija u Beogradu, trima u Novom Sadu i po jednoj u Nišu, Kragujevcu, Zrenjaninu, Subotici, Pančevu i Šapcu.

Glazbeni festival Exit bit će održan od 8. do 11. srpnja na Petrovaradinskoj tvrđavi u Novom Sadu.

Uskoro iz tiska izlazi djelo dr. Matije Evetovića Poziv za pretplatu

Nakladom NIU Hrvatska riječ uskoro izlazi iz tiska djelo dr. Matije Evetovića »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata«. Na 720 stranica (formata B5 16 x 24 cm) ove znanstveno utemeljene monografije, autor je pružio pravu riznicu podataka i dragocjenih spoznaja o svojim sunarodnjacima u ovom podneblju.

Nabavite i vi ovo kapitalno djelo po pretplatnoj cijeni od 1000 dinara. Nazovite uredništvo Hrvatske riječi na telefon: +381 24 55 33 55.

Otvorena poglavlja o kojima se malo zna

Monografija je nastala iz dva ključna deficita s kojim se Hrvati u Vojvodini već duže vrijeme suočavaju, a to su deficiti autorepcije i autoprezentacije, rekao je Tomislav Žigmanov

Hrvati u Vojvodini integralni su dio hrvatskog naroda koji kao autohtona manjina živi u Republici Srbiji i predstavlja relativno heterogenu manjinsku zajednicu. Zbog različitih povijesnih okolnosti Hrvati su se na područje današnje Vojvodine nastanili u različitim razdobljima, najčešće pod subetničkim imenima Bunjevci, Šokci, Dalmatinci, Karaševci, i s raznolikim značajkama (novoštokavski ikavci, kajkavci, torlaci...), iako su većinom prevladali novoštokavski ikavci. Navedene razlike, uz teritorijalnu i političko-administrativnu odvojenost u pojedinim razdobljima, pridonijele su tome da su hrvatske subetničke grupe u Vojvodini bile sudionici posebnih povijesnih integrativnih procesa u suvremenu hrvatsku naciju, a posljedice zakašnjele nacionalne integracije vidljive su i danas u regionalnoj podvojenosti među stanovništvom s različitim stupnjem nacionalne osviještenosti. Nažalost, činjenica je da se danas o Hrvatima u Vojvodini, o njihovoj povijesti, doprinosima u različitim područjima društvenog života, najmanje zna od svih manjina u Srbiji. Kako bi nadomjestili tu veliku prazninu, kada su u pitanju dostupni sadržaji o Hrvatima u Vojvodini, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice izdao je koncem prošle godine monografiju »Hrvati u Vojvodini u povijesti i sadašnjosti – osnovne činjenice«, koja je predstavljena 10. lipnja u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu.

Predstavljanje je otvorila ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček, ustvrdivši kako je monografija značajan doprinos integritetu hrvatske nacionalne kulture te da ona zainteresiranim čitateljima pruža, kako sam naslov kaže, sažet uvid o prošlosti i sadašnjosti Hrvata u Vojvodini.

PREGLED NAJOSNOVNJIJIH ČINJENICA

Dr. sc. Željko Holjevac, profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, u uvodnom

je dijelu pohvalio dizajn monografije rekavši kako ona plijeni već vizualnim identitetom i prosto mami čitatelje da je otvore i čitaju, te dodao da je ona pregled najosnovnijih fakata, osnovnih činjenica koje će svakom čitatelju dobro doći da upozna Hrvate u Vojvodini.

O monografiji su govorili Katarina Fuček, Mario Bara, Tomislav Žigmanov i dr. sc. Željko Holjevac

»Monografija je pisana znanstveno popularnim stilom, a njom su otvorena nova poglavlja o kojima se malo zna, o kojima se jedva pisalo ili se nije uopće pisalo, s obzirom na činjenicu da temeljitog istraživanja hrvatske zajednice u Vojvodini, odnosno Srbiji, do sada nije bilo. Međutim postoje pozitivni pomaci od kojih prvim korakom smatram ovu knjigu u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i nadam se da će ona uspjeti zainteresirati i senzibilizirati širu javnost za pitanje manjinskog položaja i identiteta Hrvata u Vojvodini«, rekao je Željko Holjevac i dodao, kako je knjiga podijeljena u dvije cjeline. Prvu je potpisao Mario Bara, a čini prikaz povijesti Hrvata od srednjeg vijeka, preko novog vijeka, sve do sredine dvadesetog stoljeća, dok je drugi dio knjige potpisao Tomislav Žigmanov i u njemu se tematizira aktualni položaj vojvođanskih Hrvata. »Mislim da je važno spomenuti kako je na kraju knjige objavljen popis svih hrvatskih institucija i organizacija

s osnovnim podacima, čime ova knjiga predstavlja mali kompendij o vojvođanskim Hrvatima«, zaključio je dr. Holjevac.

Premda je jedan od autora knjige, Tomislav Žigmanov je na predstavljanju govorio iz kuta nakladnika Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice o ciljevi-

će ponosno ponijeti litru vina, ali kada mi iz Vojvodine negdje idemo, imamo li što reprezentativno ponijeti drugima?«, zapitao se Žigmanov i odgovorio kako su upravo iz tog razloga odlučili uraditi jednu ovako jednostavnu, za svakog pristupačnu knjigu, ali stručnu i baziranu na osnovnim činjenicama i cjelovitom informacijom – tko su i što su vojvođanski Hrvati.

Predstavljajući monografiju autor prvog njezinog dijela Mario Bara, znanstveni novak Instituta za migracije i narodnosti, također je istaknuo osnovnu namjeru i želju da knjiga umanjuje dosadašnju prazninu dostupnih sadržaja o Hrvatima u Vojvodini.

»Društveno okruženje, poglavito ono s kraja osamdesetih i početka devedesetih, oblikovalo je negativnu sliku o Hrvatima koja je kroz obrazovni sustav i medije nametnuta i njima samima. Nije rijetkost da neke knjige koje se tematski bave stanovništvom Vojvodine niti jednom riječju ne spominju Hrvate, inače po brojnosti treće nacionalne zajednice u Pokrajini, osim eventualno Bunjevece i Šokce, ali u takvim slučajevima kao posebne narode. To ne znači da o Hrvatima u Vojvodini nije pisano u prošlosti, međutim, uglavnom je to činjeno s jedne strane s unaprijed postavljenim tendencijskim ciljevima istraživanja gdje se negirala pripadnost Bunjevaca i Šokaca hrvatskom narodu, ili su s druge strane istraživani parcijalno i na izvaninstitucionalnim naporima pojedinaca«, rekao je Mario Bara i dodao kako su u knjizi apostrofirali autohtonost Hrvata na teritoriju Vojvodine te najvažnije migracije hrvatskog stanovništva.

U glazbenom dijelu programa nastupio je bračni par Ištvančić, operna solistica Dragana i glazbenik Pere na gitari s improvizacijama na bunjevačke teme, a voditeljica predstavljanja je bila voditeljica nakladničkog odjela Hrvatske matice iseljenika prof. Vesna Kukavica.

Zlatko Žužić

IVAN LADISLAV GALETA, HRVATSKI FILMAŠ, UMJETNIK I EKSPERIMENTATOR

Umjetnik mora preuzeti odgovornost za svaki svoj čin

Svaki umjetnički čin upravo dolazi iznutra, taj čin je pročišćenje osobe, pražnjenje osobe na neki način, dakle ne punjenje, nego pražnjenje. Ako umjetnik hoće provocirati stvarnost i prisiliti je da samu sebe propitkuje, onda ne može malo ići u atelje, pa ondje biti umjetnik, a kada izađe iz ateljea, onda više ne biti umjetnik

Program projekta pod nazivom »Novi hrvatski film« u Subotici je započeo predstavljanjem jednog od najistaknutijih hrvatskih autora eksperimentalnog filma *Ivana Ladislava Galeta*. Projekt se organizira uz potporu udruge za audiovizualno stvaralaštvo »Artizana« iz Zagreba, Art kina »Aleksandar Lifka« u Subotici, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, Grada Zagreba i Hrvatskog audiovizualnog centra, a zamišljen je tako da predstavi autore i radove iz novije filmske proizvodnje koji su obilježili hrvatsku kinematografiju u posljednjih dvadesetak godina.

Publika je imala prigodu 11. i 12. lipnja u prostorijama Art kina »Aleksandar Lifka« u Subotici pogledati više filmskih i video radova ovog autora, a nakon projekcija razgovarali smo s autorom o njegovom stvaralaštvu, mogućnostima filmskog medija, konvencijama i umjetničkom činu.

Kako definirati eksperimentalni film, za razliku od igranog filma?

Da bismo odgovorili na ovo pitanje moramo imati uvid u suštinu filmskog medija. Sam početak nastanka filma vezuje se za 1895. godinu, kada je bila prva javna projekcija filma braće *Lumiere*. Međutim, prije toga je bilo puno pokušaja da se pokrene slika. Trebamo znati kako ni dan-danas zapravo nemamo tu sliku, na neki način film nije pokretna slika, nego iluzija. Dakle, onda automatski možemo tu promišljati o nekim temeljnim stvarima – o odnosu između stvarnosti i iluzije. Već je na početku kinematografije došlo do podjele na polaritete, neke vrste narativnog filma i neke vrste avangarde i eksperimenta. Činjenica je da je filmska umjetnost krenula od *Georgesa Meliesa*, a isto je činjenica da je film na neki način krenuo od braće *Lumiere*. I onda imate s jedne strane uporabu filmskog medija gdje se registrira ono što je ispred kamere, i to je konvencionalan način primjene medija, a s druge strane, pak, imate materijal koji se snima ispred kamere, ali se njime onda

medijski manipulira. Prije nego što je postao filmski stvaralac, *Melies* je bio kazališni mađioničar. Kao iluzionist, vidio je da filmski medij može biti njegova produžena ruka. Shvatio je kako ono što iluzionisti ne mogu uživo izvesti, zapravo mogu medijski izvesti. On vas i dalje gleda

Ivan Ladislav Galeta filmove snima od 1969., a video radove od 1975. godine. Izlaže objekte-instalacije, prezentacije proširenog filma, video i televizijska djela, tekstove, zvučne instalacije, ambijentalne intervencije, ekološke projekte. Redoviti je profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu.

u oči i kaže: »Ja te varam.« I pošten je u tome. *Chaplinovi* su filmovi izvedeni uglavnom njegovom koreografijom i njegovim oblikovanjem situacije pred kamerom, koja je tu pasivni registrator onoga što je izvedeno pred kamerom, dok je *Melies* shvatio kako može raditi neobične iluzionističke situacije samim medijem. Iza *Meliesa* nastupaju genijalni iluzionisti *Keaton* i *Welles*, dakle to je ta avangardna strana, a s druge strane je narativni film. Zatim nastaju sve brojniji filmovi s obiju strana. Između tih dviju krajnjih točki je fantastično bogatstvo mogućnosti njihovih međusobnih miješanja.

Na koji način film vas zanima?

Mene film zanima kao medij, zanima me na koji način mi može dati neko iskustvo, koje bez njega ne mogu steći. Inače, naziv eksperimentalni film je zapravo nesretan naziv. To područje kinematografije ima brojne nazive – alternativni, podzemni, čisti, apstraktni ili umjet-

nički film. Za mene postoji film, on funkcionira kao film i klonim se stavljati ga u neakve ladice. Pitanja kojima se bavim jesu kako koristiti medij filma u njegovoj izvornosti i kako pristupiti filmskom mediju da se koristi i s jedne likovne strane, dok je konvencionalna strana u

ondje biti umjetnik, a kada izađe iz ateljea, onda više ne biti umjetnik. Za mene je umjetnički čin zapravo jedan način molitve, jedan način svetinje. Postoji umjetnost koja uzdiže dušu i umjetnost koja dušu uznemiruje. Ni jedna strana ne prevladava po svojim kvalitetama. Nastojim se osloboditi svog ega, u filmu *Water pulu* ne navodi se režiser. Želim se osloboditi i dokumentiranja onoga što radim, mislim da ću tada biti blizu slobodi.

Zbog čega ste predložili da se proglasi Dan nestvaranja umjetničkog na planetu?

To je moj prijedlog od prije dvije godine. Došlo se do toga da je umjetnička produkcija enormna. Gomilamo originale i reprodukcije. Današnja umjetnost se više-manje svela na dokumentaciju. Deponiji su problem, ima ih već bezbroj. Djela se uvjetno rečeno smještaju u grobnice, a ako se želimo diviti umjetničkim djelima koja su u grobnici, to moramo platiti novcem, a do nekih se djela i ne može doći. *Nikola Tesla* je najznačajniji nepoznati umjetnik 20 stoljeća.

Što mislite o pokušajima umjetnika da prevladaju razdvajanje umjetnosti i života?

To je zapravo suština. Oдавno se dogodilo razdvajanje između duhovnosti, znanosti i umjetnosti, a to je mnogo ranije funkcioniralo u jednom zajedničkom energetsom sustavu. Umjetnost je nekada imala i funkcionalnost u svakidašnjem životu. Što se tiče umjetnika, problem je što ste ovisni o drugima, jer ako funkcionirate na jedan malo drugačiji način, a ne ulazite u konvenciju, ima dva načina da vas eliminiraju: jedan je da vas napadnu, a drugi je da vas ignoriraju. Odlučio sam se okrenuti prema sebi, pokušati sebe učiniti što normalnijim u ludilu koje nas okružuje, ali čim ste normalni, onda zapravo postajete nenormalni u zakonitostima konvencije. Ako niste izgradili određeni status u svom radu, u življenju i djelovanju, onda morate biti svjesni toga da vas mogu smjestiti u ludnicu ili vas jednostavno mogu proglasiti ludim.

Zvonko Sarić

TRIBINA ZA STUDENTE KULTUROLOŠKOG KOLEGIJA U OSIJEKU

Književnost na rubu

I dok je izlagače iz Vojvodine bilo lako shvatiti dok govore o rubnome, ne samo sa zemljopisnog i ne samo s političkog aspekta, dr. Mirta Biuković-Maršić je u vrlo zanimljivom izlaganju pokazala kako i središte, a Osijek to prije jednoga stoljeća jest bio, može postati rub, može postati provincija ako ne vodi računa o istinskim vrijednostima

Organizaciji osječkog ogranka Matice hrvatske i Sveučilišta Josip Juraj Strossmayer, odnosno Umjetničke akademije u Osijeku, organizirana je tribina za studente kulturološkog kolegija s temom »Književnost na rubu«, a sudionici su, uz domaće, bili poznati književnici i intelektualci iz Vojvodine i Mađarske.

Otvarajući tribinu, tajnik osječkog ogranka Matice hrvatske *Josip Cvenić* pohvalio je suradnju te institucije sveučilišta, te ogranka iz Pečuha, Subotice i Tuzle, na otkrivanju autentičnih vrijednosti regionalnog, pa je i navedena tema proistekla iz tog traganja za nadilaženje rubnog, ne podilazeći provincijskim zahtjevnostima. Predstavio je i izlagače, dostojne predstavljače zadane teme – iz Vojvodine *Tomislava Žigmanova*, ravnatelja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, dr. *Petra Vukovića*, docenta na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, te dr. *Mirtu Biuković-Maršić*, profesoricu na Filozofskom fakultetu u Osijeku, i prof. *Tatjanu Ileš*, asistenticu na istom fakultetu. Istaknuo je i kako će istu večer u Klubu knjižare Nova biti predstavljen novi broj Književne revije, časopisa osječkog ogranka Matice koji je navršio 50. obljetnicu i sada ga uređuje mlada ekipa na čelu s *Ivanom Trojanom* i *Tatjanom Ileš*, uz nazočnog gostiju: *Snežane Ilić* iz Zrenjanina, *Zoltana Medvea* iz Pečuha i *Selme Veseljević* iz Tuzle.

PRIMJER HRVATSKOG ZAGRANIČJA

Tomislav Žigmanov je govorio o sociologiji rubne književnosti na primjeru hrvatskog zagraničja u Vojvodini, iznoseći osnovne elemente u nekih 4-5 teza, što je hrvatska književnost u Vojvodini i tko je svodi na minimalizam, do sociokulturnog okvira u kojemu se ta književnost odvija, o povijesnom naslijeđu i sociološkim čimbenicima u 8 elemenata: subjekti, čitatelji, institucionalni okvir,

mjesto te književnosti u vlastitom kulturnom prostoru, književnost kao književnost, pitanje integracije unutar sebe i unutar veće cjeline, auto i ino recepcija, kako vide sami sebe i kako ih drugi vide i pitanje valorizacije.

Izlaganje je potkrijepio nizom podataka i primjera, pa je morao istaknuti kako hrvatskih književnika iz Vojvodine nema u književnosti matične domovine, a hrvatsku književnu nagradu nitko od Vojvođana nije dobio od 1990. do 2006. godine. Led je probila *Jasna Melvinger*, možda više zbog naslovnosti na rad na Filozofskom fakultetu u Osijeku, ali svakako i zbog vlastite kvalitete i neodoljive lakoće pisanja. Također je naveo podatak da institucionalnog oblika nakladništva u Vojvodini nije bilo do pojave NIU Hrvatska riječ, a to

pod nazivom *Odmetnik*, *Ivana Antunovića*, koji pripada korpusu hrvatske književnosti u Austro-Ugarskoj, a tiskan je 1875. godine. Što je to što je zanimljivo u toj književnosti i kako se Antunovićev roman danas može čitati, Vuković

nome, ne samo sa zemljopisnog i ne samo s političkog aspekta, dr. Mirta Biuković-Maršić je u vrlo zanimljivom izlaganju pokazala kako i središte, a Osijek to prije jednoga stoljeća jest bio, može postati rub, može postati provinci-

ja ako ne vodi računa o istinskim vrijednostima. Pokazala je to na primjeru ženskoga pisma na ulasku u 20. stoljeće i nositeljke kulturnog i kulturološkog, kakve su primjerice *Jagoda Truhelka*, *Josipa Glembay*, *Matilda Hengl*, *Vilma Vukelić*, *Leopoldina Rot* i druge. Baš zbog te amnezije, zbog zaboravnosti, Osijek danas nema svoju kulturološku, urbanu čitanku, a nedavno je baš u ovim prostorima predstavljena kulturološka čitanka grada Rijeke.

Prof. Tatjana Ileš je pokazala kako provincija ne mora nužno biti i rub i to na primjeru Vukovara i književnosti *Pavla Pavličića*, jer i središte, kada se otvara javnosti, otvara se preko svojega ruba, odnosno provincije. Baš to Pavličić potencira u Vukovarskom spomenaru, izboru iz ranijih proza, inzistirajući na bogatoj povijesti Vukovara kroz stoljeća, pa i na junačkoj u posljednjim događanjima, i sve to jako dobro podupire dokumentarnom građom.

Slavko Žebić

I dok je izlagače iz Vojvodine bilo lako shvatiti dok govore o rub-

I SREDIŠTE MOŽE RUB POSTATI

I dok je izlagače iz Vojvodine bilo lako shvatiti dok govore o rub-

Nepostojano A

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Nepostojano *a* ono je *a* koje se umeće u osnovu riječi između dvaju završnih suglasnika i koje postoji samo u nekim oblicima iste riječi. Primjerice, u osnovi imenice *lonac* između završnih suglasnika *n* i *c* umetnuto je *a*. To je *a* nepostojano jer ne postoji u svim padežima nego u nominativu jednine: *lonac* i genitivu množine: *lonaca*. Ostali padeži nemaju *a* u osnovi: *lonca*, *loncu*, *loncem*, *lonci*, *loncima*, *lonce*... Primjeri kao *lonac* – *lonca*, *konac* – *konca*, *nokat* – *nokta* i slični dobro su znani. Ipak, vrlo često možemo čuti pogrešne oblike. Najbolji, a možda i najčešći, primjer je ime *Juraj*, naime pogrešan oblik toga imena toliko je čest da ga poneki prihvaćaju i u njemu ustraju kao da je pravilan. Na Hrvatskoj radioteleviziji za Svjetski dan pošta novinar je govorio o tome kako danas polako izumire klasično dopisivanje za koje nam je potrebno pismo i poštanska mar-

ka, a o tome je razgovarao s učenicima jedne zagrebačke osnovne škole koje je predstavio kao učenike Osnovne škole Josipa *Juraja* Strossmayera. Na školi, naravno, stoji natpis kako je to škola Josipa *Jurja* Strossmayera.

Slične su sudbine i toponimi (ekonimi – imena naseljenih mjesta) koji u nominativu jednine imaju nepostojano *a*. Na jugozapadnom dijelu otoka Krka, u jednoj od najzaštićenijih uvala Jadrana nalazi se mjesto *Punat*. Kada no-

vinari izvješćuju iz toga mjesta, nerijetko kažu kako su u *Punatu* na otoku Krku. Ne prolazi bolje ni mjesta *Porat* i *Omišalj* na Krku ili trajektno pristanište *Merag* na Cresu. Nešto je poznatiji grad *Kastav*, no i o njemu možemo čuti kao o *Kastavu*, gradu čija povijest seže daleku u pretpovijesno doba. Mogli bismo još nabrajati, no i ovo je dovoljno kako bismo shvatili da se *nepostojano a* naziva *nepostojanim* zato što se ne pojavljuje u svim oblicima (padežima).

Svako *a* umetnuto između završnih suglasnika nije nepostojano. Tako u riječi *mrav a* nije nepostojano jer postoji u svim oblicima te riječi: *mrava*, *mravu*, *mravom*, *mravi*, *mravi-ma*... Najlakše ćemo provjeriti je li nepostojano tako što ćemo imenicu postaviti u genitiv jednine – ako u genitivu jednine nema *a*, tada je *a* nepostojano (*pas* – *psa*).

ODLAZAK VELIKOG GLUMCA BEKIMA FEHMIUA

Ostala je šutnja

Bio je legendarni glumac, maestralni *Beli Bora* u »Skupljačima perja«, igrao rame uz rame sa svjetskim velikanima filma, gromoglasno ga je pratio pljesak i pohvale filmskih znalaca, a presudio je sam sebi. U tišini svoje sobe.

Oni koji su ga bolje poznavali vele da je i živio – tiho a snažno. Rođen je 1936 u Sarajevu, Akademiju za pozorište, film, radio i televiziju završio je 1962. u Beogradu, a još je tijekom studija igrao u Jugoslavenskom dramskom pozorištu.

U životopisu *Bekima Fehmiua*, koji je napisao njegov sin *Uliks*, ispisani su dirljivi redovi o Bekimovim roditeljima *Ibrahimu* i *Hadiji*, njegovu djetinjstvu, školovanju, problemima koje je obitelj imala s raznim režimima, kao i o činjenici da do danas na Akademiji govore o njegovom talentu i posvećenosti.

Godine 1967. Bekim Fehmiu daje otkaz u Jugoslavenskom dramskom pozorištu i postaje slobodan umjetnik. Osim kazališnih uloga, u to vrijeme snima filmove »Roj«, »Put«, »Tople godine«, »Protest«... Poslije velikog uspjeha filma »Skupljači perja« redatelja *Aleksandra Popovića*, gdje je maestralno odigrao *Belog Boru* (film dobiva dvije nagrade na Filmskom festivalu u Kanu 1967. godine i biva nominiran za »Oskara« 1968.), kreće njegova internacionalna karijera – potpisuje ugovor s talijanskim producentom *Dinom de Laurentisom*, zatim snima u Europi, SAD-u, Južnoj Americi, Africi i Aziji.

I danas se gledaju filmovi i TV serije u kojima je glumio, kao što su *Homerova »Odiseja«* s *Irenom Papis*, »Avanturisti« s *Haroldom Robbinsa*, »Dezertjer«, gdje je igrao s *Johnom Hustonom*, »Dozvola za ubojstvo« s *Avom*

Gardner, »Libera, ljubavi moja« s *Klaudijom Kardinalom*...

Snimio je preko pedeset filmova u kojima je glumio uglavnom glavne uloge. Jedna od onih koje se, između ostalih, pamte je u »Specijalnom vaspitanju« *Gorana Markovića* (1977.).

U znak prosvjeda zbog anti-albanske propagande i širenja mržnje 1987. godine oprašta se s umjetničkom djelatnošću u bivšoj Jugoslaviji. Posljednja uloga koju je igrao za talijansku televiziju bio je *Sveti Josif* u filmu »Dijete po imenu Isus« u režiji *Franka Rossija*, koji je prikazan i na američkoj televiziji.

Uliks u spomenutoj biografiji svoga oca bilježi kako je talijanski pisac i producent spomenutog filma *Francesco Skardamalia* rekao: »Bekim Fehmiu je jedini internacionalni glumac iz istočnih komunističkih zemalja koji je snimao na zapadu gotovo dvadeset godina, probijajući željeznu zavjesu sve do pojave *Gorbačova* i pada

Berlinskog zida.«

Dešavanja na tlu bivše Jugoslavije, ratovi i raspad, kažu upućeni, duboko su utjecali na njega da se povuče još više u sebe i u svoj dom gde je živio sa suprugom, glumicom *Brankom Petrić*. Hamlet bi rekao: »Ostala je šutnja.« Upućeni kažu da bi se moglo dodati – i umjetnost.

(Blic)

Prijevod povijesnog arhiva

*Franjevci su u Bosnu došli 1291. i nedugo zatim u Srebrenici izgradili prvi samostan po kojemu je kasnije i provincija nazvana Bosna Srebrenika ili Bosna Srebrena * Prostirala se od Jadranskog mora na jugu, do Budima, Arada i Radne na sjeveru, a danas je svedena samo na teritorij Bosne*

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana arhiva u kapelici franjevačkog samostana u Subotici predstavljena je knjiga *Ivana Stražemanca* pod nazivom »Povijest franjevačke provincije Bosne Srebrene«. Predstavljanje je održano 10. lipnja, a organizirali su ga Državni arhiv u Osijeku, Historijski arhiv u Subotici i subotički franjevački samostan.

O knjizi, koja je već predstavljena u Tuzli i Osijeku, nazočnima je u Subotici govorio ravnatelj Državnog arhiva u Osijeku, arhivski savjetnik prof. dr. *Stjepan Sršan*, koji je ujedno i prevoditelj i priređivač spomenute knjige. O djelu Ivana Stražemanca govorio je i viši arhivist Državnog arhiva u Osijeku mr. *Dražen Kušen*, te gvardijan franjevačkog samostana sv. Ante u Beogradu i član provincije Bosne Srebrene fra. *Filip Karadža*. U ime domaćina nazočne je pozdravio gvardijan franjevačkog samostana u Subotici fra. *Ivan Bošnjak*, dok je moderator večeri bio ravnatelj Historijskog arhiva u Subotici *Stevan Mačković*.

DJELO ZA POVIJEST

Profesor Sršan u svom je izlaganju podsjetio na značaj franjevaca i na nedavno obilježenih 800 godina od osnutka franjevačkog reda i više od 700 godina djelovanja franjevaca u Bosni. Tim je povodom objavljena i ova knjiga, kojom se iz zaborava pokušavaju izvući mnoge zanimljive osobe, a značajna je ne samo za franjevce, nego i za cjelokupnu povijest. Knjiga pokazuje kako su franjevci uvijek ostali vjerni svojim načelima i prilagođavali se životu u svim uvjetima. Jedan od takvih je bio i Ivan Stražemanac, koji je živio i djelovao od 1678. do 1758. godine, te se zalagao za jedinstvo provincije. Od 1729. do 1732. godine i sam je bio provincijalom velike provincije.

Franjevačka provincija Bosna Srebrena svoje začetke ima u srednjovjekovnoj Bosni, u gradu

Zasluge za nacionalnu pisanu baštinu

Prevoditelj i priređivač knjige prof. dr. *Stjepan Sršan* rođen je 7. travnja 1941. u Međugorju. Studij teologije završava u Zagrebu 1965. godine, a 1978. završava studij klasične filologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu doktorira iz društveno-humanističkih znanosti 1987. Riječ je o autoru koji je za svoje radove i zalaganje za hrvatsku nacionalnu pisanu baštinu dobio više priznanja. Ravnatelj je Državnog arhiva u Osijeku.

Srebrenici, a njezino širenje bilo je uvjetovano povijesnim okolnostima prostora i vremena. U svom najvećem opsegu obuhvaćala je prostor od Jadranskog mora na jugu, do Budima, Arada i Radne na sjeveru, gdje su bili samostani i gdje su djelovali franjevci te provincije. Današnja provincija Bosne Srebrene svedena je samo na današnji teritorij Bosne. Rukopis, kojega je na latinskom jeziku napisao Ivan Stražemanac, datira iz 1730. godine. Taj je rukopis objavljen u izdanju Državnog arhiva u Osijeku 2010. godine, a s latinskog ga je preveo i za tisak pripremio *Stjepan Sršan*.

ARHIVSKI IZVOR DOSTUPAN SVIMA

Višestruko značenje te knjige pojasnio je mr. *Dražen Kušen*, koji je naglasio kako je knjiga objavljena kao arhivski izvor, te da je na

ta i na temelju dobrog poznavanja provincije i svega povezanog s franjevcima na tome prostoru«, istaknuo je *Kušen*. Treća vrijednost ove knjige je, prema njegovim riječima, prostorna poveznica koju ona predstavlja za cijeli nekadašnji prostor provincije Bosne Srebrene.

Fra *Filip Karadža* je pojasnio značenje provincije, kao i Bosne Srebrene, te je govorio o djelatnosti bosanskih franjevaca, koja je bila višestruka. Uz dušobrižništvo, oni su širili i prosvjetu i kulturu. Bili su jedini učitelji i autori prvih književnih i znanstvenih djela. Osim toga, čitavo su se vrijeme isticali kao istinski borci za zaštitu naroda od nasilja, zbog čega su često i sami stradavali. Po riječima fra *Karadže*, oni su doista živjeli evanđelje.

U Bosnu su došli 1291. i nedugo potom u Srebrenici izgradili prvi samostan po kojemu je kasnija redodržava nazvana Bosna Srebrenika ili Bosna Srebrena. U početku su pripadnici franjevačkoga reda bili uglavnom stranci, no ubrzo su se javljali mladi te se tako rađao domaći kler. Za potrebe pastoralizacije, a dijelom i za školovanje vlastitoga pomlatka, bosanski su franjevci od početka 17. stoljeća razvili iznimno plodnu i raznovrsnu književnu djelatnost na hrvatskom (bosančicom i latini-com) i latinskom jeziku.

Ž. Vukov

Hodočašće u Sombor

U čast Ocu Gerardu

Spomendan prijelaza u vječnost Sluge Božjeg o. *Gerarda Tome Stantića* karmelićanina, bit će obilježen u karmelićanskoj crkvi sv. *Stjepana* u Somboru 23. lipnja na mađarskom, a 24. lipnja na hrvatskom jeziku. U oba dana predviđeno je okupljanje vjernika i hodočasnika u 17 sati, krunica i prigoda za ispovijed je u 17,30 dok je svečano euharistijsko slavlje, koje će predvoditi subotički biskup mons.dr. *Ivan Penzeš* zakazano je za 18,30 sati. Nakon euharistijskog slavlja biskup će sa svećenicima i vjernicima moliti kod groba Sluge Božjeg za njegovo proglašenje blaženim i svetim. Za ovogodišnje slavlje su kao geslo odabrane riječi o. *Gerarda* »Svetost nije strogost, već jednostavnost, poniznost, mala gorljivost, igra...«

Z. G.

KAMO GOD IDEŠ, SOBOM SEBE NOSIŠ

Čišćenje savjesti

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Čudna je bila prošla nedjelja. Za veliku većinu vjernika to je bila jedanaesta nedjelja kroz godinu. Međutim, proštenja su se »nagomilala«: Srce Isusovo i Sveti Antun. Oba proštenja puna bogate poruke i okupljaju ljude u većem broju. Školska godina je završena i sada je po crkvama nastala »sveta šetnja« od proštenja do proštenja, a ona redovita vjernička zajednica je malobrojnija u vlastitoj crkvi. Dakle, nastale su školske ferije, nadam se ne i vjerske.

Ono što sam zapravo htio s vama podijeliti je poruka one tzv. obične nedjelje. Susrećemo se u toj nedjelji s otajstvom grijeha. Često razmišljam, a što sam stariji s više tjeskobe, kuda sa svojim grijesima? Nema odrasloga čovjeka koji nema iskustvo grijeha. Ta čudna savjest! Registrira grijeh, a onda potihlo se javlja i »bocka«, te ne da mira nigdje i ni na kakvom mjestu. Uistinu je ona glas Božji u nama. I dobro je dok je tako. Jao onom koji svoju savjest do te mjere gazi da je konačno »umiri« te više ne reagira. Ali kada dođe čas susreta – obračuna – ona će progovoriti. Tada je sve kasno.

KAJANJE SE NE MOŽE GLUMITI

Ima jedan drugi mentalitet čega smo svjedoci, a to je bijeg. Naši suvremenici – napose mladi – žele pobjeći od toga glasa. Bezglavo bježe ili zaglušuju svoju savjest bučnom glazbom i galamom. Ali je stara i vrlo dokazana istina: od svega možeš pobjeći samo ne od glasa svoje savjesti. Ili slična ovoj: kamo god ideš, sobom sebe nosiš. Tako je zapravo s tom najintimnijom ljudskom dubinom – savješću – vrlo čudno postupati. Najbolje je sačuvati čistu savjest. Da, ali kako? Za nas kršćane postoji jedna velika istina, koja je temelj kršćanstva jer ju je Krist učinio temeljom, a to je oprostjenje grijeha. Jasno, grijeha može oprostiti samo Bog. Dapače, on ih ne samo oprašta, nego uništava. Spomenute nedjelje smo se susreli ponajprije s Davidom. Slavni kralj i Isusov praotac. No, veliki grešnik. Dao je ubiti svoga vojskovođu da bi se dograbio njegove udovice. Oduran grijeh i vrijedan svake osude. No, Bog misli drugačije. Šalje proroka Natana da upozori Davida na veličinu svoga grijeha. David se kaje. Kajanje je istinska žalost radi učinjenoga koji se ne može glumiti, jer je razumije samo Bog. Vanjsko kajanje je često gluma i pretvaranje. Boga se to ne tiče. On reagira samo na ono istinsko koje jedino on iščitava: kajanje srca. Grijeh ti je oprostjen, ali kazna ostaje. Stoga se od Davidove kuće nikada više neće ukloniti mač. Poruka: svi mi grijesimo, tješimo

se opraštanjem i to je dobro, ali zaboravljamo da posljedice grijeha na društvenom i osobnom životnom prostoru ostaju. Ostaje kao zadatak ispraviti, nadoknaditi, popraviti posljedicu grijeha. Kajemo li se, to vidi jedino Bog. Je li grijeh oprostjen, to zna jedini Bog. Je li grijeh nadoknađen, popravljen, to vidimo i mi.

NARUŠAVANJE DUHOVNE EKOLOGIJE

Stoga, živeći ovo razdoblje života, bivamo sve više svjedoci da se malo ljudi kaje, a još manje ispravlja posljedice grijeha. Susrećemo izbjeglice koji bježe sami od sebe, od svoje savjesti, a iza sebe ostavljaju pustoš ruševina posljedica vlastitog grijeha. Nisu to stranci, to su domaći ljudi koji su godinama pomalo »utišavali« svoju savjest, da ne kažem gazili, i sada kao nesavjesni i bez savjesti s novom maskom, bježeći sami od sebe, bez ispravljanja onoga što su učinili i u novim pozicijama, prave iste pogreške »bezgrješnih« ljudi, a iza njih ostaju djela koja svjedoče suprotno. Tako se narušava duhovna ekologija te je nama i u vlastitoj kući zamorno, teško, neizdrživo i zbilja više ni u svojoj kući nismo kod kuće. Kako rekoh, uistinu Bog oprašta grijeh kada vidi da je srce spremno na obraćenje pokajanja. Drugim riječima, spremno na drugačiji način razmišljanja i činjenja, ali ako nema odluke promijeniti život i očistiti smeće, grijeh će doduše i onda biti oprostjen, ali će posljedice ostati. Kako kaže Pismo - »do trećeg i četvrtog koljena«. Na drugom mjestu. »Oci naši jedoše kiselo grožđe, a nama trnu zubi...«. U istom duhu smo čuli jedan događaj iz evanđelja. To je susret Isusov sa ženom grešnicom. Taj susret je posve drugačiji. Ona je prije činila djela zadovoljštine, čišćenja i nadoknade, a onda došla po oprostjenje. Oprosteno joj je. Uz Isusovu poruku: »Jer je mnogo ljubila...«. Pavao apostol kaže da ljubav pokriva mnoštvo grijeha. O, kada bi shvatili ljudi danas, pa i u strukturama društva i vlasti da interes mora biti podčinjen zakonima ljubavi, možda bi ekologija duha ipak bila pozitivnija. Ne mogu mimoći probleme koji nas okružuju, odnosa koji su narušeni i prezira kojima se tako lako otpisuje pojedine ljude iz zajednice, pa se događa među nama obratni proces. Ne okajavamo svoje grijeha, ne čistimo svoje dvorište, nego svojim smećem zatrpavamo tuđe životne prostore, čak trujemo i dušu svojom otupljenom savješću. Dokle tako? Vjerujem da Bog vodi povijest, a ne ljudi, pa sam trajno optimist jer je Isus i sada među nama, unatoč našem nepriznavanju njegove prisutnosti...

Nisu to stranci, to su domaći ljudi koji su godinama pomalo »utišavali« svoju savjest, da ne kažem gazili, i sada kao nesavjesni i bez savjesti s novom maskom, bježeći sami od sebe, bez ispravljanja onoga što su učinili i u novim pozicijama, prave iste pogreške »bezgrješnih« ljudi, a iza njih ostaju djela koja svjedoče suprotno

Kulnarski kutak

... i još po nešto...

HLADNO PREDJELO - FINI NAMAZ OD SIRA

Potrebno za 6 do 8 osoba: 400 g svježeg sira, 200 ml kiselog vrhnja, 1 žličica soli, ¼ žličice papra, 30 g hrena, 70 g mladog luka i 1 kuhano jaje.

Priprema: Sir dobro ocijedite, pjenasto izmiješajte i dodajte vrhnje, hren, sol i papar te sve dobro sjedinite. Mladi luk sitno narežite i umiješajte u smjesu. Tvrdo kuhano jaje narežite na kockice i pospite po namazu.

Savjet: Ovaj fini osvježavajući namaz možete poslužiti kao hladno predjelo, a možete ga servirati i kao zasebno jelo. Servirajte ga uz kruh sa sjemenkama ili krekerima.

GLAVNO JELO - POHANA MARINIRANA PILETINA

Potrebno za 4 osobe: 1 pile, ulje za prženje.

Za marinadu: 4 žlice limunova soka, 2 žlice ulja, sol, papar, 2 češnja češnjaka, peršin, ružmarin, lovorov list i 1 žlica vegete.

Za paniranje: 2 jaja i brašno.

Priprema: Pomiješajte sok od limuna, ulje, malo soli, papar, usitnjeni češnjak, sitno nasjeckani peršin, nekoliko usitnjenih listića ružmarina i jedan mali lovorov list. Pile izrežite na komade, stavite u vatrostalnu posudu te prelijte dobivenom marinadom. Sve pomiješajte i ostavite najmanje dva sata u hladnjaku.

(može i preko noći). Poželjno je meso povremenu okrenuti. Po potrebi ocijedite suvišnu marinadu, a piletinu malo osolite. U istučena jaja pomiješana s brašnom umočite svaki komad pa ga pržite na vrelom ulju.

Savjet: Ovako pripremljenu piletinu možete peći i u pećnici. Meso će biti mekše i manje masno. Ukoliko ga pečete u pećnici dovoljno vam je staviti u pleh 2 žlice ulja prije nego li posložite meso i dvije žlice pospite po mesu. Tijekom pečenja meso jednom okrenite.

DESERT - ŠARLOTA S JAGODAMA

Potrebno: 14-16 bebi piškota, 800 g jagoda, 150 g šećera u prahu, 50 ml likera, ½ limuna, 12 listova želatine, 600 ml slatkog vrhnja. Za ukrašavanje vrećica šlaga

Priprema: Jagode očistite, operite i dobro ocijedite, pa ih propasirajte. Tome dodajte šećer u prahu, limunov sok, liker i rastoplenu želatinu, te sve dobro izmiješajte s tučenim slatkim vrhnjem. Duguljasti kalup obložite papirom za pečenje, na dno izlijte malo kreme i uz stranice kalupa složite piškote. Zatim u sredinu izlijte ostatak kreme i stavite u hladnjak da se stisne. Pripremljenu i ohlađenu kremu izvadite iz kalupa, metnite na odgovarajući pladanj i ukasite šlagom.

Krastavac za sve

Vruće vrijeme zahtijeva lakšu hranu osvježavajućeg okusa. Idalna namirnica koju možete koristiti i kao lijek, ali i kao redovitu namirnicu u svojoj kuhinji jest krastavac. Plod krastavca je duguljastog oblika i tamnozeleno boje i pun je žučkasto-bijelih sjemenki.

Potječe iz Azije gdje su njegov osvježavajući sok pili tijekom vrućih ljetnih dana. Ondje se uzgajao već 5000. godine prije Krista, a srodnici su mu tikva i lubenica. Smatra se da mu je podrijetlo Indija iz koje se prenio u Grčku i Italiju, a kasnije i u Kinu. Ljekovita su svojstva krastavca bila poznata liječnicima još u doba Starog Egipta.

LJEKOVITOST

Veliki udio vode čini krastavac odličnim diuretikom, učinkovito uklanja nakupljene toksine, potiče rad bubrega i žuči. U kombinaciji s dijetalnim vlaknima, koje i sam sadrži, potiče rad debelog crijeva i štiti organizam od kancerogenih tvari. Mineralni je sastav krastavca zanimljiv, iako je količina nešto skromnija.

Kalij, kojeg ima najviše od svih minerala, pomaže fleksibilnost mišića i pomaže u reguliranju krvnog tlaka. Krastavac se može nanijeti na kožu u slučaju natečenih očiju, iritacija kože ili opekline. Ekstrakti se krastavca koriste u preparatima za pomlađivanje kože. Umirujuće i blago djelovanje ovog povrća pripisuje se kafeinskoj kiselini i vitaminu C, koji sprečavaju zadržavanje vode i daju osjećaj hladnoće karakterističan za krastavac. Nedavno je otkriveno da je kafeinska kiselina antioksidant te da ima antikancerogeno i protuupalno djelovanje, a što je dodatni plus za krastavac. Kora krastavca može se upotrijebiti za smirivanje kože nakon pranja suda i izloženosti jakim deterdžentima i vrućoj vodi.

KRASTAVAC KAO HRANA

Krastavci se izvrsno nadopunjuju s mliječnim proizvodima pa se tako u više kuhinja jugoistočne Europe priprema salata od krastavaca s dodatkom jogurta ili kiselog mlijeka. Nerijetko je ova salata tijekom ljetnih mjeseci česta i u našoj kuhinji u Bačkoj. Sok od kra-

stavaca je također koristan i za bolesti zubi i desni, osobito kod krvarenja desni. Za one koji teže probavljaju krastavac, preporuča se da ga narežu na male komadiće, posole morskom solju i ostave nekoliko sati u hladnjaku prije konzumacije.

KUPOVINA I ČUVANJE

S obzirom da su krastavci vrlo osjetljivi na toplinu, prilikom kupnje odaberite one čvrste strukture, zaobljenih rubova i ujednačene zelene boje. U većini slučajeva, manji krastavci sadrže manje gorčine, dok manji broj sjemenki imaju tanji krastavci. Prilikom kupnje također obratite pažnju jesu li krastavci iz domaćeg ili organskog uzgoja. Pakirani krastavci ili oni iz uvoza presvučeni su slojem voska radi produženja roka trajnosti. To je važno ukoliko prilikom pripreme jela koristite krastavce s korom. Nakon kupnje čuvajte ih u hladnjaku do tjedan dana. Ukoliko želite dobiti maksimum od ovog osvježavajućeg povrća, upotrijebite ga do dva dana nakon kupnje.

PRIPREMA JELA S KRASTAVCIMA

Iako se u kulinarstvu krastavac najviše koristi za salate, mogućnosti su mu mnogo veće. Krastavci se mogu i vrlo dekorativno oguliti pomoću noža za dekoriranje limuna ili vrlo jednostavno povlačenjem vilice po dužini kra-

stavca prije rezanja. Krastavcima je vrhunac sezone u ljetnim mjesecima, te nije čudno što se ovo osvježavajuće povrće najviše koristi sirovo i dobro rashlađeno u kombinaciji s različitim namirnicama.

Krastavce narežite na ploške, posolite i ostavite da odstoje oko 30-ak minuta. Zatim rukama istisnite suvišnu tekućinu i dodajte češnjak i vrhnje. Naravno, možete i bez češnjaka.

Također, važno mjesto u ljetnoj prehrani ima i miješana salata od krastavaca, rajčica i paprika kojoj možete dodati feta sir ili kačkavalj.

Kod egzotičnog načina pripremanja salate od krastavaca možete ih kombinirati i s voćem, kao što je ananas, mango ili breskva.

Za ukusne male zalogaje možete pripremiti namaz od kozjeg sira s dodatkom sitno narezanog krastavca.

Rashladiti se možete i uz hladne juhe od krastavaca s dodatkom krumpira, poriluka, povrtnog temeljca i vrhnja. Isprobajte i granitu od krastavaca s dodatkom limete i votke, a koktel Bloody Mary, za promjenu, umjesto sa stabilijom celera poslužite sa svježim krastavcem narezanim na štapiće.

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu
551-045
Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

RADIO MARIA
NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz
Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs
Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs
POMOŽITE RADIO MARIJI!
Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

RADIO MARIA
NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz
Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs
Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs
POMOŽITE RADIO MARIJI!
Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

HODOČAŠĆE U BLATO NA KORČULI

Blažena je Marija prigrllila svu djecu

Ovo je sedma godina otkako se u vrtiću »Marija Petković« organizira putovanje u Blato, rodno mjesto blažene Marije Petković. Djeca predškolci oprostili su se od vrtićkog života posjetivši grob blaženice čije ime nosi njihov vrtić i sudjelovali su na priredbi na kojoj su se susreli s djecom predškolicima iz Osjeka, Zagreba, Splita i Blata, koja dolaze iz istoimenog vrtića posvećenog blaženici. Blažena Marija zagrlila je svu djecu koja dolaze u vrtiće koji nose njeno ime. Taj zagrljaj nosi puno lijepih doživljaja i poseban je za nas Subotičane koji dolazimo iz druge države, iz ravnice, pa se radujemo moru, druženju s djecom iz drugih gradova u Hrvatskoj.

Naš duhovni vođa ove godine bio je mons. **Stjepan Beretić** koji je misio svaku večer na Prižbi. Te su mise bile posebne jer su bile u prirodi, prilagođene djeci i bogate homilijama iz kojih su i mali i veliki imali što naučiti. Živjeti kao velika obitelj u kojoj djeca, a i odrasli, uživaju u moru, druženju, igri i molitvi može se samo u zagrljaju blažene Marije Petković. Ona je prepoznala Prižbu kao mjesto posebnog mira i puno ljuđi joj ponovno dolazi da osjeti taj mir mora, prirode, kamenčića, stijena, valova... Najveći posao i brigu da sve bude u redu podnijele su dvije vrijedne i mudre osobe, časna s. **Mojimira** i **Dajana Šimić**. Prijevoz je i ove godine povjeren obitelji **Ivković** i njihovoj tvrtki »Kurir«. Kako je doista bilo pokušajte otkriti na foto reportaži koju smo priredili, ili, još bolje, iz razgovora s putnicima. Blažena Marija je sigurno proširila svoje srce jer je hrlilo puno ljudi da joj se utječe s molitvom i željama za njen blagoslov.

Naše su putovanje ove godine pomogli: Hrvatsko nacionalno vijeće, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici. S obzirom da smo boravili deset dana, od 3. do 13. lipnja, na ovom smo putovanju imali i sponzore za hranu. Uz naše šunke, divenice, slanine, tko je već što imao iz domaće proizvodnje, imali smo i pomoć sponzora »Nature«, »Bačka - voća«, »Trgoprometa« i »Imleka«. Kako bi sve ovo bilo dobro organizirano pomogla nam je PU »Naša radost«.

Marina Piuković

Skačemo za...

Na plaži

Druženje sa šah figurama i sladoledom na Priščapcu

Nastup djece iz Subotice

Nastup djece iz Splita

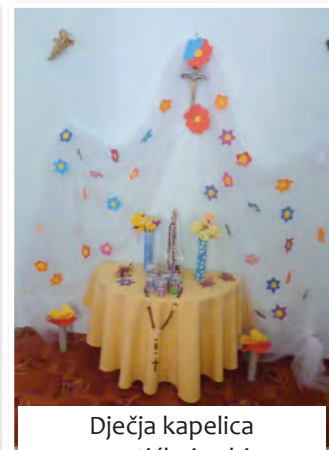
Rajski vrt

Misa u Prižbi

Nastup djece iz Zagreba

Dječja kapelica
u vrtićkoj sobi

Svečanost u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici

Nagrade najuspješnijim učenicima

Na svečanosti koju su organizirali Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, a koja je 15. lipnja održana u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, dodijeljene su nagrade najuspješnijim učenicima koji se školuju na hrvatskom jeziku a postigli su zapažene rezultate tijekom školske 2009./2010. godine na općinskim, zonskim, pokrajinskim i republičkim natjecanjima iz različitih predmeta.

Okupljene je u ime HNV-a pozdravila Stanislava Stantić-Prčić, članica Izvršnog odbora zadužena za obrazovanje. Skupu se obratio i Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji je naglasio kako se u nastavi na hrvatskom jeziku, koja je još u povoju javljaju mnogi problemi – kašnjenje udžbenika, pomanjkanje kadrova, kao i problemi političke naravi prilikom upisa djece. Naglasio je kako se nada da žrtve najavljene racionalizacije prosvjetnog sustava neće biti djeca koja pohađaju nastavu na manjinskim jezicima, napose na hrvatskom jeziku i da će reakcija vlasti na svim razinama biti pozitivna, proaktivna. Podsjetio je na izjavu srbijanskog predsjednika Borisa Tadića danu prilikom nedavnog susreta s predsjednikom Hrvatske Ivom Josipovićem u Bačkom Mono-

Karla Rudić, Vedrana Cvijin, Matija Temunović, Alen Gabrić, Miran Tikvicki, Kristina Matković i Ivan Kovač, kao i Dječji tamburaški orkestar Muzičke škole u Subotici, primili su darove – knjige, koje im je uručila Stanislava Stantić-Prčić. Ona je tom prigodom rekla:

»Želimo istaknuti kvalitetu nastave na hrvatskom jeziku, približiti je svim narodima i pokazati kako nešto što je drugačije ne mora biti lošije, nego naprotiv – daleko bolje. Svi imaju priliku vidjeti danas koliko imamo iznimno dobre djece i koliko su ona malo zastupljena u javnosti. Nažalost, nedovoljno je naša zajednica upoznata s tim kakvu mi, u stvari, budućnost imamo. Iznimni značaj današnjeg okupljanja je u tome što izlazi prva generacija osmaša i smatramo da je ovo povijesni trenutak jer smo, bez obzira na velike probleme koje nastava ima, uspjeli ostvariti da naši osmaši završe osam godina nastave na hrvatskom jeziku i po prvi put polažu prijamni ispit na svom materinjem jeziku, što je od iznimno velikog značaja kako za grad Suboticu, tako i za cijelu Republiku Srbiju. Ima izgleda da ove godine po prvi put dobijemo i udžbenike na hrvatskom nastavnom jeziku tiskane u Republici Srbiji, što će,

štoru da će manjinska prava u Srbiji biti zaštićena i da će se ona moći ostvarivati u punom kapacitetu.

Učenici: Ivana Rudić, Filip Nimčević, Ivan Benčik, Ivana Vojnić Tunić, Josip Jaramazović, Barbara Sekereš, Barbara Šarčević, Aleksandar Dulić, Tina Vojnić Tunić, Viktorija Sudarević, Marina Mačković, Nataša Kujundžić, Marijana Skenderović, Marina Crnković, Zdravko Pančić, Nataša Kovačević, Danijela Pejić, Sara Dulić, Marko Grmić, Ines Bajić, Dragana Orčić, Nataša Stantić, Martina Stantić, Davorin Horvacki,

vjerujemo, pridonijeti lakšem opredjeljivanju roditelja za upis djece. Mješovito povjerenstvo je postiglo sporazum s Republikom Srbijom i Republikom Hrvatskom da se radi i na otvaranju viših i visokih škola – što mislim da jest budućnost, a o nama odraslima ovisi hoćemo li tu budućnost iskoristiti».

U programu je nastupio i Dječji tamburaški orkestar subotičke Muzičke škole pod ravnanjem Mire Temunović sa solistom Miranom Tikvickim, a recitirao je jedan od najboljih recitatora na hrvatskom jeziku Davorin Horvacki.

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Dražen Prčić

Martin Džavić

Na raritetnoj fotografiji do koje smo došli zahvaljujući pomoći povijesničarke umjetnosti *Olge Kovačev – Ninkov* i depoa Gradskog muzeja u Subotici, nalazi se *Martin Džavić*, umjetnički soboslikar i jedan od prvih akademski obrazovanih slikara u Subotici, u društvu kolega s Akademije (u Beogradu ili Beču, gdje je studirao) i ženske osobe, koja je pozirala za sliku koja se nalazi u lijevom kutu i pokraj koje su se svi fotografirali za uspomenu.

ZABORAVLJENI SLIKAR

Kada se spomene ime Martina Džavića, vjerojatno će samo dobro upućeni znalci slikarske umjetnosti

moći odgovoriti ponešto o njemu i njegovom umjetničkom opusu. A u pitanju je jedan od značajnijih subotičkih slikara između dva velika svjetska rata. Rođen je 12. studenoga 1900. godine u slabostojećoj obitelji nadničara *Antuna Džavića* i *Marije*, rođ. *Štefković*, koja je radila kao pralja, pa je već nakon završena četiri razreda osnovne škole pošao na soboslikarski obrt, a već 1922. godine postaje majstor i umjetnički soboslikar. Njegov kvalitetan rad ubrzo je prepoznat i slijede brojni poslovi u kojima je pokraj rada na privatnim objektima dobio i oslikavanja više kapela i željezničke stanice u Subotici. Njegov talent nagrađen je dvogodišnjom stipendijom grada uz pomoć koje isprva odlazi

na studij u Beograd (Umjetnička škola), a potom slijede još dvije godine naukovanja u Beču.

Na slikama koje je naslikao prije odlaska na studij, kao i na onima nastalim tijekom i nakon okončanja akademske naobrazbe, dominiraju brojni etno motivi i ruralne teme, kao i portreti brojnih viđenijih ljudi njegova vremena. Veliki kolekcionar *Jovan Milekić* i osnivač Bačkog muzeja, otkupio je nekoliko njegovih slika i na taj način su one dospjele u današnji Likovni fond Gradskog muzeja u Subotici. Nažalost, stipendija mu je ukinuta nekoliko mjeseci prije završetka studija i on se u trenucima velikog nadahnuća i kreativne zrelosti vraća u svoj rodni grad, kada su nastale i neke od njegovih najpoznatijih slika,

kao što su *Salaš s dermom* I-II i *Portret mlade žene*. U sljedećem razdoblju sudjeluje na nekoliko izložaba u Subotici, a od 3.-17. rujna 1933. godine ima i samostalnu izložbu.

ETNO

U godinama koje slijede, Džavić se sve više okreće ukusu i potražnji tržišta i brojnim porudžbinama subotičkog građanstva koje u to vrijeme preferira slike religiozne tematike. Tako nastaju neka od njegovih najprepoznatljivijih djela poput: *Dova*, *Kraljica*, *Bunjevačkog kola*, a slika *Kraljice* je bila toliko popularna da su se izrađivale i njezine reprodukcije koje su se nalazile u mnogim tadašnjim subotičkim domovima. Slijed toga je i posao oslikavanja stropa župne crkve u Starom Žedniku koji je dobio i uradio 1936. godine. „Iz uobičajenoga ikonografskoga programa izdvaja se slika koja prikazuje Vično svitlo: na obasjani križ pogled diže puk u bunjevačkoj nošnji...“ (*Olga Kovačev – Ninkov*, natuknica iz leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca).

RASPRODAJA OPUSA

Pritisnut neimaštinom, Džavić nakon Drugog svjetskog rata rasprodaje svoje slike u »uličnoj galeriji«, koja se nalazila u dvorišnim vratima kuće u Rudićevoj ulici. Prestao je sudjelovati na izložbama, a njegova umjetnička snaga počela je jenjavati i polagano je počinjao nestajati u zaborav. Martin Džavić umro je 12. ožujka 1957. godine u Subotici, gotovo potpuno zaboravljen.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

ЈКП Суботичке пијаче
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

Hrvatski majur

Foto: Marija Matković

18. lipnja 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

Toplina

Sunce je baš užarilo. Grije li, grije. Neka samo, neka grije, iako se mnogi žale na nesnosne vrućine. Samo desetak dana ranije mnogi od njih su se žalili na veliku hladnoću i katastrofalni početak ljeta.

Kome ugoditi? Nikome. Tako je, kako je. Samo neka ne pada kiša...

FOTO KUTAK

Psi na vodi!

KVIZ

Johannesburg

Gdje se nalazi Johannesburg, najveći južnoafrički grad?
Koliko ima stanovnika?
Kada je prvi puta naseljeno područje današnjeg grada?
Kako je nastao Johannesburg?
Po kome je dobio ime?
Kako se zovu najviše građevine na afričkom kontinentu koje se nalaze u Johannesburgu?

Centre je najviša zgrada u Africi
Televizijski tornjevi Senter Tower i Hillbrow Tower, a neboder Carlton
znice bili zaduženi za geodetske poslove i izradu geografskih karata.
Po Johannesu Meyeru i Johannesu Risiku, koji su u vrijeme zlatne gro-
prave demografske groznice.
1886. godine je otkriveno zlato u gorju Witwatersrand i došlo je do
1200. godine su ga naseljavali pripadnici plemena Bantu.
Oklo 3,3 milijuna na površini od 1644 km2.
U središtu najbogatije južnoafričke provincije Guateng.

VIGEV

Poslije nastave pita mama sina:

- Perice, što ste danas radili u školi?
- Na kemiji smo radili pokuse s eksplozivnim materijalima.
- Lijepo, a što ćete sutra raditi u školi?
- U kojoj školi?

Sjedi mali Ivica i piše pismo. Naide mama i pita ga:

- Ivice, što to radiš?
- Pišem pismo Perici.
- Ali Ivice, ti ne znaš pisati.
- Ali mama, ni Perica ne zna čitati.

Idu dvije čačkalice, kada pokraj njih prođe jež. Tek će jedna od njih:

- E, mogle smo i mi uzeti autobus.

NOGOMET

Srbija – Hrvatska (U-18) 2-1

SUBOTICA – Nogometne reprezentacije Srbije i Hrvatske, igrači do 18 godina starosti, odigrali su prošle srijede (9. lipnja) prijateljski susret na Gradskom stadionu u Subotici. Domaći sastav predvođen izbornikom Tomislavom Sivićem na koncu je slavio minimalnu pobjedu golovima Nikole Trujića, igrača Teleoptika, dok je jedini pogodak za gostujuću selekciju, predvođenu izbornikom Ivicom Grnjom, postigao Šibenčanin Antonio Jakoliš. Susret je protekao u lijepoj i fer borbi, a gledatelji su imali prilike vidjeti mlade nade srbijanskog i hrvatskog nogometa.

»U Subotici smo gostovali na poziv naših domaćina iz NSS, a doveli smo reprezentaciju koja se priprema za jesenji nastup u kvalifikacijama za EP. Ovaj susret je dobro došao izbornicima obiju selekcija da vide potencijale svojih momčadi i postave kriterije daljnjeg izbora. Većinu nogometaša ove selekcije (U-18) čine mladi nogometaši Dinama iz Zagreba, ali i Osijeka, Rijeke, Cibaliye, Lokomotive i Zadra. Jedini igrač s prvoligaškim iskustvom je Antonio Jakoliš, koji je imao manju minutažu u momčadi Šibenika«, rekao je direktor mladih hrvatskih reprezentacija Martin Novoselac u kraćoj izjavi.

Bačka nije uspjela

SUBOTICA – I pokraj odličnog rezultata u prvom susretu baraža za ulazak u Srpsku ligu (1-1), nogometaši subotičke Bačke nisu uspjeli realizirati prednost domaćeg terena i nakon neodlučenog rezultata (2-2) protiv Cementa iz Beočina, postignutog prošle srijede na stadionu pokraj Somborske kapije, ostaju i sljedeće sezone igrati u Vojvođanskoj ligi skupina Istok. Sve je dobro počelo za Subotičane, nakon što je Đorđija Milić postigao vodeći pogodak, ali je samo dvije minute kasnije sudac Glodović dosudio penal za goste i na odmor se otišlo s neodlučenim rezultatom. Najbolji igrač susreta Nikola Kosović postigao je i svoj drugi pogodak na samom startu drugog dijela i doveo u vodstvo goste iz Beočina. Pogodak nade u 85. minuti postigao je Boris Lučić, uslijedilo je nekoliko završnih napada u nastojanju da se postigne pobjedonosni gol za mjesto u višem rangu natjecanja, ali je susret na radost gostiju, novih članova Srpske lige, završio bez pobjednika. U sljedećoj sezoni, u kojoj NK Bačka slavi 110 godina postojanja, »crveno bijeli« će ponovno pokušati izboriti mjesto za plasman u viši rang nogometnog natjecanja, gdje im je, objektivno, već sada i mjesto.

Dragan Miranović novi trener Spartaka ZV

SUBOTICA – Na prigodnoj tiskovnoj konferenciji u prošlu srijedu je predstavljen novi trener subotičkog nogometnog superligaša Spartaka Zlatibor vode - Dragan Miranović, koji je posljednja dva decenija radio u zemljama Latinske Amerike. Za njegovog pomoćnika izabran je Ilija Dobrić, trener koji je već nekoliko godina uspješno angažiran u radu s mladim natjecateljskim kategorijama u klubu. Nogometaši četvrtoplasirane momčadi prošloga prvenstva pripreme za novu sezonu pod vodstvom novoga trenera započeli su u ponedjeljak, 14. lipnja, na Gradskom stadionu u Subotici, a planiran je odlazak na Zlatibor. Zoran Milinković, koji je doveo Spartak ZV do povijesnog plasmana u kvalifikacije za Europsku ligu, trenersku karijeru će nastaviti u novosadskoj Vojvodini.

TENIS

Diplomatski tenis

SUBOTICA – Tenis klub Spartak bio je u subotu, 12. lipnja, domaćin šestog po redu tradicionalnog susreta protiv diplomatskog kluba iz Beograda, u čijim redovima nastupaju tenisači članovi diplomatskog kora

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih mašina plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike porodice "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D.O. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vreme: od 8 do 16 časova

na službi u Srbiji, među kojima je i nekoliko veleposlanika. Odigrano je mnogo mečeva, a rezultat je, kao i uvijek, bio u drugom planu, iza dobrog i prijateljskog druženja starih sportskih prijatelja.

ODBOJKA

Ulična odbojka

SUBOTICA – Više od 70 ekipa odbojkaša osnovaca od drugog do sedmog razreda natjecalo se u uličnoj odbojci na glavnom gradskom trgu u subotu, 12. lipnja. Organizator ove lijepe sportske manifestacije, koja je okupila 400 natjecatelja, bila je OŠ »Matko Vuković« iz Subotice.

STOLNI TENIS

Škola za početnike

SUBOTICA – Od 21. lipnja sportsko-rekreacijski centar JKP »Stadion« u suradnji sa STK Spartakom organizira školu stolnog tenisa za početnike u cilju popularizacije stolnog tenisa u Subotici. Školu stolnog tenisa držat će igrač Spartaka László Toldi, a upis novih članova u školu stolnog tenisa za početnike i ljubitelje stolnog tenisa početak će od ponedjeljka, 21. lipnja. Sve informacije mogu se dobiti na mobitel: 063\7159731 ili na tel. 024\551-281.

Stolnoteniski kamp

SUBOTICA – U nizu sportskih aktivnosti tijekom ovoga ljeta, a u cilju omasovljavanja i popularizacije stolnog tenisa STK »Spartak« u saradnji s JKP-om »Stadion« organizira stolnoteniski kamp za pionire na bazi usavršavanja tehnike i taktike stolnog tenisa, kao i poboljšavanju motoričkih sposobnosti igrača. U radu kampa će sudjelovati, pokraj domaćih stolnotenisača, i dva mlada pionira iz Hrvatske i Crne Gore. S njima će raditi treneri, sparing partneri i instruktori stolnog tenisa, a u ovisnosti od broja sudionika kampa radit će se dva puta dnevno i to u dvije dvorane – u dvorani STK Spartaka, kao i u sportsko-rekreacijskom centru JKP Stadion.

PLIVANJE

Dva srebra za Momira Vujkovića Lamića

BEČEJ – Od 11. do 13. lipnja održano je u Bečeju apsolutno prvenstvo Srbije u plivanju na 50-metarskom bazenu. Sudjelovala su 32 kluba s 181 plivačem, među kojima su plivači Spartaka imali veoma uspješan nastup osvojivši 3 srebrne medalje, dok su ekipno po broju osvojenih medalja zauzeli 12. mjesto. Za ekipu Spartaka nastupila su 3 plivača: Momir Vujković Lamić, Milica Šoštarec i Bojan Rašković. Najuspješniji plivač Spartaka bio je Momir Vujković Lamić, koji je osvojio dvije srebrne medalje u disciplinama 50 i 100 prsno (u obje discipline je bio plasiran iza svjetskog i europskog juniorskog vicešampiona Čabe Siladija). Milica Šoštarec je zauzela 2. mjesto u disciplini 1500 m slobodno.

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

**POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA
U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.**

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

SP POGLED S TRIBINA

Vuvuzele

Prodorni, zaglušujući zvuk koji probija uši i tijekom svakoga susreta na nogometnom SP u Južnoj Africi koloritno ispunjava tonsku podlogu svakog televizijskog prijenosa nastaje u autentičnim, dugim trubama – vuvuzelama. Neka poređenja ovih »glazbenih instrumenata« dovode ih u sličnost s onomatopojom slonova koji bi se željeli pariti ili glasanjem krda podivljalih bikova, ali na ovom 19. po redu svjetskom kupu one predstavljaju izraz zanesenih nogometnih navijača koji puhanjem u njih dočaravaju specifično ozračje afričkog podneblja. I kontinuirano izluđuju sve navijače i gledateljstvo diljem ostalih svjetskih meridijana, i izluđivat će ih sve do 11. srpnja i posljednjeg sučevog zvižduka na velikom finalu.

Ali do finala ima još mnogo da se igra i trpi, prva kola po skupinama će biti završena u srijedu, 16. srpnja, i slijede novi susreti, nakon kojih bi neke stvari mogle biti znatno jasnije. Generalno gledano, nakon uvodnih susreta, favoriti su poglavito opravdali očekivanja i potvrdili renome (izuzev Engleske i Italije), a nekih velikih rezultatskih iznenađenja još uvijek nije bilo. Viden je solidan i oprezan nogomet, ne pretjerano dopadljiv – što je posve normalno za prve susrete, no, kako turnir bude odmicao i igra će zasigurno biti sve bolja. Samo da vuvuzele nisu toliko glasne...

D. P.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovođa i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Mogućnost odloženog plaćanja

MUNDIJALSKE ZANIMLJIVOSTI

*Na svom premijernom susretu protiv selekcije Sjeverne Koreje (2:1) nogometaši Brazila su bili jedina reprezentacija koja je izvela početni sastav po staroj numeracijskoj formaciji, tj. svi igrači su nosili brojeve od 1-11, što je nekada bio obvezatan model

*Reprezentacija Hondurasa u svojim redovima ima tri brata Palacios (Johnny, Jerry i Wilson) i to se dogodilo prvi puta u povijesti SP-a

*FIFA je darovala Sjevernoj Koreji besplatan tv signal kako bi narod te zemlje mogao gledati sliku iz Južne Afrike

*Snijeg koji je pao u oblastima provincija Eastern i Western Cape mogao bi utjecati na susret skupine C između Engleske i Alžira koji se u petak, 18. lipnja, igra u Cape Townu

*Mnogo je oprečnih mišljenja u vezi službene lopte nogometnog prvenstva, jer »Jabulani« ima vrlo nepredvidivu putanju koja je već nekoliko vratara prevarila (Engleska, Alžir)

*Diego Maradona, izbornik Argentine, uvijek nosi dva ručna sata. Jedan pokazuje vrijeme u njegovoj Argentini, a drugi zemlje u kojoj se nalazi

*Tijekom susreta između Argentine i Nigerije jedan navijač je laserom ometao »gaučose«, pa je FIFA naredila istragu zbog tog incidenta

*FIFA je odbila zahtjev Argentinaca da na dresovima nose nadimke umjesto imena ili prezimena

Messi – Pulga (buha), Veron – Brujita (mala vještica), Higuain – Pipita (lulica)

*Nikada nijedan igrač Engleske koji je nosio broj 19 nije postigao gol na SP. U Južnoj Africi ima ga Jermaine Defoe

*Prema kladionicama Las Vegasa, glavnog svjetskog grada kocke, najveći favoriti za osvajanje naslova svjetskog prvaka je Španjolska (kvota 1-3,5), na drugom mjestu je Brazil (1-4)

*Nakon remija protiv svjetskih prvaka Talijana, reprezentativci Paragvaja morali su gurati autobus koji im se pokvario na povratku do hotela

*Za reprezentaciju Slovačke igra Vladimir Weiss junior, a izbornik je njegov otac Vladimir senior. Izbornik Argentine Maradona je tast Sergio Aguero i to je prvi ovakav slučaj u povijesti nogometnih prvenstava

*Reprezentacija Kameruna je apsolutni afrički rekorder s 6 nastupa na svjetskim prvenstvima

*Nadimak nogometaša Novog Zelanda je »All whites«, za razliku od njihove daleko poznatije ragbi reprezentacije »All blacks«.

*Nogometna reprezentacija Srbije debitira pod ovim imenom na SP, a dosad je nogometna reprezentacija s ovih prostora nastupala pod 3 imena na svjetskim prvenstvima (Kraljevina Jugoslavija 1930, Jugoslavija (1950, '54, '58, '62, '74, '82, '90, '98 i) i SCG (2006.))

PREGLED 1. KOLA NA SP U JUŽNOJ AFRICI

Skupina A: Južna Afrika – Meksiko 1:1, Francuska – Urugvaj 1:1
Skupina B: Južna Koreja – Grčka 2:0, Argentina – Nigerija 1:0
Skupina C: Slovenija – Alžir 1:0, Engleska – SAD 1:1
Skupina D: Gana – Srbija 1:0, Njemačka – Australija 4:0
Skupina E: Nizozemska – Danska 2:0, Japan – Kamerun 1:0
Skupina F: Italija – Paragvaj 1:1, Novi Zeland – Slovačka 1:1
Skupina G: Obala Bjelokosti – Portugal 0:0, Brazil – Sjeverna Koreja 2:1
Skupina H: Čile – Honduras, Španjolska – Švicarska

IVICA OLIĆ, NOGOMETAŠ BAYERNA I HRVATSKE NOGOMETNE REPREZENTACIJE

Ponosan sam i sretan što igram za Bayern

Odličnim igrama tijekom cijele sezone hrvatski je napadač dao veliki osobni doprinos osvajanju duple krune u Njemačkoj i plasmanu u finale Lige prvaka

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nezaboravnim igrama i golovima kojima je u majici minihenskog Bayern, na putu do velikog finala Lige prvaka protiv Intera, potopio velike europske momčadi poput Juventusa i Manchester, Iвица Olić je na sebe usmjerio svjetla velike svjetske nogometne pozornice. Za njega se danas interesiraju najveći klubovi, ali kako stvari trenutačno stoje napadač hrvatske reprezentacije neće mijenjati klupske boje u novoj sezoni. Njegov kratak boravak u rodnom Davoru bio je prilika za ovaj razgovor, prilika koju zbog naših čitatelja nismo smjeli propustiti.

Kratak osvrt na najupješniju nogometnu sezonu u vašoj dosadašnjoj profesionalnoj karijeri?

Nakon lošeg početka, nisam očekivao ovakvu godinu. Došao sam u veliki klub koji ima velike ambicije i samim tim je i veliki pritisak. S obzirom na sve to iza nas je uspješna godina i jako sam zbog toga sretan.

Koji biste susret izdvojili kao prijelomni?

Utakmica Juventus-Bayern. Poslije te utakmice naša je serija pobjeda krenula, i naraslo nam je samopouzdanje.

Kakve su vam danas impresije u svezi sa susretima protiv Juventusa i Manchester?

Juventus: Ta nam je utakmica, iako na samom početku nogometne godine, bila najvažnija, i samim tim veliki protivnik. Kada smo ih pobijedili u toj, za nas, utakmici godine, jednostavno su svi protivnici preko noći počeli respektirati Bayern.

Manchester: Tu utakmicu mislim da neću nikada zaboraviti. Skoro svaki dan se sjetim mog pobjedonosnog gola u zadnjim trenucima utakmice i te sreće, delirija ljudi na stadionu.

U vrlo kratkom razdoblju zahvaljujući svojim odličnim igrama postali ste jedan od najboljih nogometaša Bayern. Kako je igrati u najvećem njemačkom klubu?

Imao sam iza sebe dvije godine iskustva igrajući za Hamburg. U te dvije godine sam imao vremena upoznati

Od Davora do finala Lige prvaka

Rođen je 14. rujna 1979. godine u Davoru, kod Nove Gradiške. Nogometom se počeo baviti 1996. godine u Marsoniji iz Slavonskog Broda (do 2001. godine), ali je u sezoni 1998./99. bio u Herthi (Berlin). U NK Zagreb prelazi 2001. godine i osvaja prvenstvo Hrvatske, 2002. odlazi u Dinamo i osvaja još jedno prvenstvo Hrvatske, a 2003. godine prelazi u CSKA (Moskva) s kojim je osvojio 3 prvenstva Rusije i kup UEFA. Prelazi u HSV (Hamburg) 2006. godine, a 1. lipnja 2009. u Bayern (München) i osvaja duplu krunu, te igra u finalu Lige prvaka.

Zahvala velečasnom Marijanu Đukiću i Mići Skenderoviću

Do ovoga ekskluzivnog intervjua s jednim od trenutačno najboljih svjetskih napadača došli smo zahvaljujući svesrdnoj pomoći velečasnog Marijana Đukića iz Davora i Miće Skenderovića iz Subotice, kojima ovim putem najljepše zahvaljujemo.

njemačku ligu, naučiti jezik, što su bile jako važne stvari. Zašto sam izabrao Bayern? Bayern je veliki klub i njegove su ambicije svake godine biti najbolji. Samim tim je i daleko veći pritisak na igrače i trenera. Ali ja sam jako ponosan i sretan što sam dio tako velikog kluba.

Hrvatski reprezentativac Danijel Pranjić igra skupa s vama u redovima njemačkog prvaka i finalista ovogodišnje Lige prvaka. Na koji način funkcionira hrvatska veza Olić – Pranjić na terenu i izvan terena?

Danijel i ja se znamo iz reprezentacije, s obzirom da smo iz iste zemlje bilo je i logično da smo sada postali još prisniji. Danijel mi je veliki prijatelj, a i na terenu funkcioniramo odlično.

Kako komentirate aktualno stanje u hrvatskom nogometu i šanse hrvatskih predstavnika u eurokupovima?

Moram priznati kako sam u posljednje vrijeme jako slabo pratio HNL.

Kao standardni hrvatski reprezentativac što biste rekli za proteklu sezonu u kojoj nije izborni najvažniji cilj i plasman na SP u Južnoj Africi?

Koliko mi je ova godina u klupskom natjecanju bila odlična, tako mi je godina za reprezentaciju bila razočaravajuća. Nismo se plasirali na Svjetsko prvenstvo i teško mi je što nisam sudionik ovog velikog natjecanja.

Za koga navijate na Svjetskom prvenstvu?

Za Njemačku i Španjolsku

Kada vam počinju pripreme za novu sezonu?

S pripremama za novu sezonu u kojoj branimo duplu krunu započinjemo 21. lipnja.

Nakon jedne od najuspješnijih sezona u povijesti Bayern, u koju ste i sami ugradili veliki osobni dio, kakve su vam ambicije i planovi u predstojećoj sezoni 2010/11?

Moje su ambicije uvijek bile iste, a to znači pokušati uz naporan rad zadržati ovu razinu forme, ostati zdrav i u sljedećoj godini, te osvojiti trofeje.

PETAK
18.6.2010.

06.15 - Najava programa
 06.20 - Romi u Europi: Švedska - Putovanje s Dominom, dokumentarna serija
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.13 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Boja rata: Pobjeda u Europi, dok. film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - McLeodove kćeri 7, serija
 14.10 - Vijesti
 14.35 - Romi u Europi: Srbija - Don Quijote iz Rakovice, dokumentarna serija
 15.05 - Gospodica Marple 4, mini-serija
 16.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.55 - Hrvatska uživo
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Moja Afrika, američki film
 22.50 - Lica nacije
 23.45 - Dnevnik 3
 00.15 - Poslovne vijesti
 00.15 - Footsteps, američki film
 00.20 - Vijesti iz kulture
 01.55 - Nogometno SP: Njemačka - Srbija, snimka
 03.30 - Nogometno SP: Slovenija - SAD, snimka
 05.10 - Nogometno SP: Velika Britanija - Alžir, snimka
 06.50 - Moj grijeh, telenovela

07.05 - Najava programa
 07.10 - Žderonja, crtana serija
 07.30 - Patak Frka, crtana serija
 07.55 - Na kraju ulice: Karamel juha
 08.10 - TV vrtić: Metar
 08.20 - Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija
 08.40 - Školarci obavještajci, serija za djecu
 09.05 - San o slavi, serija za djecu

09.30 - Zabavni program
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.00 - Nogometno SP - emisija
 13.20 - Nogomet, SP: Njemačka - Srbija, 1. poluvrijeme
 14.25 - Nogomet, SP: Njemačka - Srbija, 2. poluvrijeme
 15.20 - Nogometno SP - emisija
 15.50 - Nogomet, SP: Slovenija - SAD, 1. poluvrijeme
 16.55 - Nogomet, SP: Slovenija - SAD, 2. poluvrijeme
 17.50 - Nogometno SP - emisija
 18.10 - Jeeves i Wooster 2, humoristična serija
 19.10 - Afrovizija - emisija
 20.20 - Nogomet, SP: Engleska - Alžir, 1. poluvrijeme
 21.25 - Nogomet, SP: Engleska - Alžir, 2. poluvrijeme
 22.20 - Afrovizija - emisija
 23.20 - Vijesti na Drugom
 23.30 - Struna u krvi 6
 01.00 - Kraj programa

06.20 Naši najbolji dani, serija
 07.15 Jackie Chan
 07.45 Tomica i prijatelji, crtana serija
 08.00 Bumba, crtana serija
 08.10 Dona Barbara, serija
 10.10 U ime ljubavi, serija
 11.10 IN magazin
 12.00 Farma, reality show
 13.00 Provjereno, magazin
 14.00 Dona Barbara, serija
 16.00 U ime ljubavi, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.20 Uptnik, kviz
 17.40 Naša mala klinika, serija
 18.35 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Farma uživo, reality show
 22.45 Glup i gluplji 2, igrani film
 00.20 Adrenalin: Punom snagom, igrani film
 01.50 Ezo TV, tarot show
 03.20 Vatrene anđeli, igrani film
 05.10 Kraj programa

06.55 Miffy, animirana serija
 07.10 Looney Tunes, crtana serija
 07.35 YooHoo i prijatelji, animirana serija

07.55 RTL ritam zona - Urban, glazbena emisija
 10.10 Bibin svijet, humoristična serija
 11.00 Cobra 11, kriminalistička serija
 12.00 Ekkluziv, magazin (R)
 12.20 Večera za 5 (produžena verzija), lifestyle emisija (R)
 13.15 Najljepši urok
 14.05 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
 15.40 Cobra 11, serija
 16.30 Kralj Queensa, humoristična serija
 17.00 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.25 Raymond, humoristična serija
 17.55 Bibin svijet, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5 (R)
 20.00 Savršena slika, igrani film, komedija
 21.55 Policijska akademija 4: Građani pozornici, igrani film, komedija
 23.40 Vijesti
 23.55 Crna kiša, film, (R)
 02.00 Astro show, emisija uživo

SUBOTA
19.6.2010.

07.40 - Najava programa
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Smrt revolveraša, američki film
 09.45 - Fotografija u Hrvatskoj
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.20 - Kućni ljubimci
 10.55 - Normalan život
 12.00 - Dnevnik
 12.15 - Dodjela nagrada Vladimir Nazor, prijenos
 13.20 - Prizma
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Reporteri - izbor: Živjeti u opskurnosti
 15.35 - Euromagazin
 16.10 - Vijesti
 16.25 - Nevjerno tvoja, američki film
 18.00 - Iza ekrana
 18.40 - Luda kuća 5, humoristična serija
 19.16 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Lažljivac, američki film
 21.45 - Vijesti
 22.00 - Vijesti iz kulture
 22.10 - Mamutica 2, kriminalistička serija

23.00 - Filmski vikend s braćom Coen: Tko je ovdje lud?, američki film
 00.50 - Nogometno SP: Nizozemska - Japan, snimka
 02.30 - Nogometno SP: Gana - Australija, snimka
 04.10 - Nogometno SP: Kamerun - Danska, snimka

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
 07.25 - Najava programa
 07.30 - Vrijeme je za Disneyja: 101 dalmatinac
 -- -- - Vrijeme je za Disneyja: Moji prijatelji Tiga i Pooh
 08.15 - Žutokljunac
 08.45 - Brlog
 09.10 - Pokusi koji su promijenili svijet: Mohorovičićev diskontinuitet (3/6)
 09.30 - Navrh jezika
 09.40 - Pinocchiojeve pustolovine, serija
 10.35 - 50 godina MDF-a, dokumentarni film
 11.05 - Briljanteen
 11.55 - Hrvatski pisci na TV ekranu - Marijan Matković: Krizantema
 13.00 - Nogometno SP - emisija
 13.20 - Nogomet, SP: Nizozemska - Japan, 1. poluvrijeme
 14.25 - Nogomet, SP: Nizozemska - Japan, 2. poluvrijeme
 15.20 - Nogometno SP - emisija
 15.50 - Nogomet, SP: Gana - Australija, 1. poluvrijeme
 16.55 - Nogomet, SP: Gana - Australija, 2. poluvrijeme
 17.50 - Nogometno SP - emisija
 18.10 - Jeeves i Wooster 2, humoristična serija
 19.10 - Afrovizija - emisija
 20.20 - Nogomet, SP: Kamerun - Danska, 1. poluvrijeme
 21.25 - Nogomet, SP: Kamerun - Danska, 2. poluvrijeme
 22.20 - Afrovizija - emisija
 23.20 - Sportske vijesti
 23.35 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
 00.15 - Pjesme Podravine i podravlja - Pitomača 2010., snimka
 02.00 - Kraj programa
 05.30 Micki i Maude, film
 07.30 Dora istražuje

HRT, 22.6.2010. 14:35
CITY FOLK 2010
Naslov epizode: ZAGREB
EPIZODA: 2

Boris Mihoković je slikar, arhitekt i sportaš, no najveća je vjerojatnost da ćete ga u Zagrebu sresti kao vozača taksija. Životni mu je moto ustani i bori se, i upravo tako pristupa svojoj stalnoj potrazi za srećom i ljubavi. Boris živi sam, u novozagrebačkom Zapruđu gdje ga svako toliko posjećuje njegovo troje djece, koji ga ponekad prate u izlascima u house klubove gdje se pleše do jutra...

07:55 Timmy Time
 08:10 Jagodica Bobica
 08:35 Ben 10: Alien Force
 09:00 Dodir s neba, serija
 10:00 Frikovi, serija
 11:00 Čarobnice, serija
 12:00 Kauboj, igrani film
 13:40 Farma, reality show
 16:25 Naša mala klinika, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Naša mala klinika, serija-nastavak
 17:40 Lud, zbunjen, normalan
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Jesmo li stigli?, film
 22:00 Ubojstva u Tijuani, film
 23:55 Zatvorski obračun, film
 01:45 Ezo TV, tarot show
 03:15 Vatrene anđeli, film
 05:05 Ubojstva u Tijuani, film
 06:45 Kraj programa

06.35 Najljepši urok, telenovela (R)
 07.25 Miffy, animirana serija
 08.10 2 glupa psa, crtana serija
 08.35 Bakugan, crtana serija (R)
 09.00 Bikeri s Marsa, crtana serija (R)
 09.25 Skrivenne poruke, humoristična serija (R)
 10.10 Sinbad, igrani film, animirani
 11.45 Dragulj s Nila, igrani film, pustolovni
 13.40 Život s klicima, igrani film, komedija (R)
 15.40 Tatice u suknji, igrani film, komedija
 18.00 Zvijezde Ekstra: Najveće zvjezdane zarade, zabavna emisija (R)
 18.30 Vijesti
 19.05 Ljubav je na selu, sapunica (R)
 20.00 Kongo, igrani film, akcijski

Filip Mursel Begović živi od pisanja, urednik je i novinar u nekoliko časopisa uglavnom vezanih uz bošnjačku manjinu. Jedan od njih je i Behar koji Filip Mursel uređuje s ocem Seadom Begovićem. Taj poznati pisac za mladog je Filipa Mursela i uzor, i stalni rival...

Ja sam u stalnoj potrazi za savršenstvom i zbog toga patim kaže Jessy Baek. Majka dviju kćeri i slikarica rastrgana je između dvaju svjetova; obiteljskog i umjetničkog - biti super-mama i priznata slikarica nije jednostavan zadatak.

Pogotovo u Zagrebu gdje će ljudi prvo primijetiti njezino azijsko podrijetlo. Jessy je iz Južne Koreje... Redatelj: Mladen Čapin Urednik: Daniela Draštata

22.00 Policijska akademija 3: Ponovno u školi, igrani film, komedija
23.35 El Cortez, film, triler (R)
01.15 Astro show, emisija uživo

**NEDJELJA
20.6.2010.**

06.10 - Najava programa
06.30 - Euromagazin
07.00 - Iza ekrana
07.30 - Duhovni izazovi
08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert u Schönnbrunn - Yefim Bronfman i Bečka filharmonija pod ravnanjem Franza Welsera Mösta
09.25 - Opera box
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.20 - Divlji u srcu 3, serija
11.05 - Divlji u srcu 3, serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
15.55 - Pustolovine pametnijeg brata Sherlocka Holmesa, američko-britanski film
17.30 - Lijepom našom
18.35 - Lažeš, Melita! - serija
19.05 - Baltazar, crtana serija
19.16 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Stipe u gostima, serija
21.00 - U zamci, američko-njemački film
22.50 - Paralele
23.25 - Vijesti
23.50 - Filmski vikend s braćom Coen: Veliki Lebowski, američko-

britanski film
01.45 - Nogometno SP: Slovačka - Paragvaj, snimka
03.15 - Nogometno SP: Italija - Novi Zeland, snimka
04.45 - Nogometno SP: Brazil - Obala Bjelokosti, snimka

06.45 - Najava programa
06.50 - Trolovi, crtana serija
07.15 - Slučaj za ekipu BARZ, serija za djecu
07.40 - Cliffordov zbilja veliki film, američki film
08.55 - Nora Fora, TV igra za djecu
09.40 - 50. međunarodni dječji festival Šibenik
10.45 - Biblija
10.55 - Šibenik: Misa, prijenos
12.05 - Prirodni svijet 3, dokumentarna serija
13.00 - Nogometno SP - emisija
13.20 - Nogomet, SP: Slovačka - Paragvaj, 1. poluvrijeme
14.25 - Nogomet, SP: Slovačka - Paragvaj, 2. poluvrijeme
15.20 - Nogometno SP - emisija
15.50 - Nogomet, SP: Italija - Novi Zeland, 1. poluvrijeme
16.55 - Nogomet, SP: Italija - Novi Zeland, 2. poluvrijeme
17.50 - Nogometno SP - emisija
18.10 - Jeeves i Wooster 2, humoristična serija
19.10 - Afrovizija - emisija
20.20 - Nogomet, SP: Brazil - Obala Bjelokosti, 1. poluvrijeme
21.25 - Nogomet, SP: Brazil - Obala Bjelokosti, 2. poluvrijeme
22.20 - Afrovizija - emisija
23.20 - Sportske vijesti
23.35 - Bez oduševljenja, molim 6 - humoristična serija
00.00 - Bez oduševljenja, molim 6 - humoristična serija
00.25 - Kraj programa

07.10 Dodir s neba, serija
08.10 Dora istražuje, crtana serija
08.35 Timmy Time, crtana serija
08.50 Jagodica Bobica, crtana serija
09.15 Ben 10: Alien Force, crtana serija

09.40 U slučaju frke, serija
10.10 Žene američkih vojnika, serija
11.10 Automotiv, auto-moto magazin
11.40 Novac, business magazin
12.10 Robinson Crusoe, serija
13.10 Kauboj, igrani film
14.55 Micki i Maude, film
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Micki i Maude, igrani film - nastavak
17.20 Jesmo li stigli?, igrani film
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Nad lipom 35, show
21.05 Huk, igrani film
22.55 Red Carpet, showbiz magazin
00.20 Tko je Samantha?, serija
00.50 Gospodar plime, igrani film
03.00 Velika pustolovina u Tokiju, igrani film
04.35 Red Carpet, showbiz magazin
06.00 Kraj programa

06.55 Miffy, animirana serija
07.40 2 glupa psa, crtana serija
08.00 Bakugan, (R)
08.25 Bikeri s Marsa, crtana serija (R)
08.50 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
10.15 Skrivene poruke, humoristična serija (R)
10.45 Gorile u magli, igrani film, drama (R)
13.10 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
13.40 Plešimo zajedno, igrani film, romantična drama
15.55 Policijska akademija 3: Ponovno u školi, igrani film, komedija
17.30 Discovery: Preživjeti divljinu - Zemlja leda, dokumentarni film (R)
18.30 Vijesti
19.05 Ekkluziv, magazin
20.00 Oficir i gentleman, igrani film, drama
22.15 CSI: Miami, kriminalistička serija
23.10 Urota, igrani film, političko-kriminalistički triler (dvije epizode)
00.55 Kongo, film, akcijski

**PONEDJELJAK
21.6.2010.**

05.45 - Najava programa
05.50 - Romi u Europi: Srbi - Seoba, dokumentarna serija

06.15 - Mir i dobro
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Tajna povijest FBI-a, Hoover: Gospodar lutaka, dokumentarni film
11.13 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Moj grijeh, telenovela
13.20 - McLeodove kćeri 7
14.10 - Vijesti
14.35 - City Folk 2010: Barcelona
15.05 - Bratovo obećanje: Priča o Danu Jansenu, američko-kanadski film
16.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.55 - Hrvatska uživo
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca, telenovela
19.30 - Dnevnik
20.10 - Škrinja: 1244
21.05 - TV Bingo Show
21.50 - Potrošački kod
22.25 - Dnevnik 3
22.55 - Poslovne vijesti
23.00 - Vijesti iz kulture
23.10 - Dr. House 1, serija
00.00 - Mamutica, TV serija
00.45 - Nogometno SP, snimka
02.30 - Nogometno SP, snimka
04.15 - Prljavi seksi novac, serija
04.55 - Potrošački kod
05.25 - Moj grijeh, telenovela

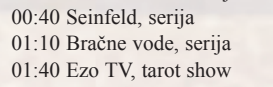

07.05 - Najava programa
07.10 - Žderonja, crtana serija
07.30 - Patak Frka
07.55 - TV vrtić
08.05 - Brlog
08.20 - Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
08.40 - Školarci obavještajci, serija za djecu
09.05 - San o slavi, serija
09.40 - Tree Hill 5, serija
10.25 - Zagonetna gospodica C, belgijski film
12.15 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
13.00 - Nogometno SP - emisija
13.20 - Nogomet, SP: Portugal - Sjeverna Koreja, 1. poluvrijeme
14.25 - Nogomet, SP: Portugal - Sjeverna Koreja, 2. poluvrijeme
15.20 - Nogometno SP - emisija
15.50 - Nogomet, SP: Čile -

Švicarska, 1. poluvrijeme
16.55 - Nogomet, SP: Čile - Švicarska, 2. poluvrijeme
17.50 - Nogometno SP - emisija
18.10 - Jeeves i Wooster 2, humoristična serija
19.10 - Afrovizija - emisija
20.20 - Nogomet, SP: Španjolska - Honduras, 1. poluvrijeme
21.25 - Nogomet, SP: Španjolska - Honduras, 2. poluvrijeme
22.20 - Afrovizija - emisija
23.15 - Vijesti na Drugom
23.25 - Prljavi seksi novac, serija
00.10 - Šaptačica duhovima 3, serija
00.55 - Kraj programa

06.05 Naši najbolji dani, serija
07.00 Jackie Chan, crtana serija
07.25 Bratz, crtana serija
07.50 Pepa praščić, crtana serija
08.10 Dona Barbara, serija
10.10 U ime ljubavi, serija
11.10 IN magazin
12.00 Baywatch, serija
13.00 Naša mala klinika, serija
14.00 Dona Barbara, serija
16.00 U ime ljubavi, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Upitnik, kviz
17.40 Naša mala klinika, serija
18.35 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Lud, zbunjen, normalan
21.30 Užas iz rijeke, film
23.25 Večernje Vijesti
23.40 Ostati živ, dokumentarno serija

00.40 Seinfeld, serija
01.10 Bračne vode, serija
01.40 Ezo TV, tarot show
02.40 Heroji, serija
03.30 Medij, serija
04.20 Užas iz rijeke, igrani film

06.00 Kraj programa
06.20 Miffy, animirana serija
06.35 Looney Tunes
07.00 YooHoo i prijatelji, animirana serija
07.15 RTL ritam zona - Pop hitovi, glazbena emisija
09.35 Bibin svijet, serija
10.30 Kralj Queensa, serija
11.00 Raymond, serija
11.30 Ekkluziv, magazin (R)
12.20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.15 Najljepši urok
14.00 Drugo lice, telenovela

(dvije epizode)
 15.40 Nestala, telenovela
 16.30 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.00 Kralj Queensa, humoristična serija
 17.25 Raymond, humoristična serija
 17.55 Bibin svijet, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 20.00 Pun pogodak, igrani film, komedija (R)
 21.55 Reno 911!, igrani film, komedija
 23.25 Vijesti
 23.40 Sarah Connor: Kronike, serija (dvije epizode) (R)
 01.15 Astro show, emisija uživo
 02.15 Pun pogodak, igrani film, komedija (R)

**UTORAK
22.6.2010.**

06.10 - Najava programa
 06.15 - City Folk 2010: Barcelona
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca, telenovela
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - U carstvu Pigmejaca - Kimyali iz Nove Gvineje, dokumentarni film
 11.00 - Brezovica: Obilježavanje dana antifašističke borbe, prijenos
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - McLeodove kćeri 7, serija
 14.10 - Vijesti s
 14.35 - City Folk 2010: Zagreb
 15.05 - Odmetnik, američki film
 16.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.55 - Hrvatska uživo
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Era poslije nafte, dokumentarni film
 21.40 - Nepokoreni grad: Kraj rata, serija
 22.55 - Dnevnik 3
 23.25 - Poslovne vijesti

23.30 - Vijesti iz kulture
 23.40 - Dr. House 1, serija
 00.30 - Mamutica, TV serija
 01.15 - Nogometno SP, snimka
 02.55 - Nogometno SP, snimka
 04.25 - Poslovni klub
 04.55 - Globalno sijelo
 05.25 - Moj grijeh, telenovela

07.05 - Najava programa
 07.10 - Žderonja, crtana serija
 07.30 - Patak Frka, crtana serija
 07.55 - Na kraju ulice
 08.10 - TV vrtić
 08.20 - Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija
 08.40 - Školarci obavještajci, serija za djecu
 09.05 - San o slavi, serija za djecu
 09.30 - Zabavni program
 10.00 - Tree Hill 5, serija
 10.45 - Alan i Naomi, američki film
 12.30 - Glazbeni specijal
 12.55 - Crveni patuljak 1, humoristična serija
 13.25 - Simpsoni 17, humoristična serija
 13.45 - Među nama
 14.40 - Pet zvjezdica 2, serija
 15.30 - Nogometno SP - emisija
 15.50 - Nogomet, SP: Francuska - Južnoafrička Republika / Meksiko - Urugvaj, 1. poluvrijeme
 16.55 - Nogomet, SP: Francuska - Južnoafrička Republika / Meksiko - Urugvaj, 2. poluvrijeme
 17.50 - Nogometno SP - emisija
 18.00 - Nogomet, SP - snimka utakmice
 19.10 - Afrovizija - emisija
 20.20 - Nogomet, SP: Grčka - Argentina / Nigerija
 21.25 - Nogomet, SP: Grčka - Argentina / Nigerija
 22.20 - Afrovizija - emisija
 23.15 - Vijesti na Drugom
 23.25 - Nogomet, SP - snimka utakmice
 00.25 - Zločinački umovi 3
 01.10 - Šaptačica duhovima 3
 01.55 - Glazbeni specijal
 02.20 - Kraj programa

06:05 Naši najbolji dani, serija
 07:00 Jackie Chan, crtana serija
 07:25 Bratz, crtana serija
 07:50 Pepa prašćić, crtana serija
 08:05 Dona Barbara, serija
 10:10 U ime ljubavi, serija
 11:10 IN magazin
 12:00 Baywatch, serija
 13:00 Naša mala klinika, serija
 14:00 Dona Barbara, serija
 16:00 U ime ljubavi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:20 Upitnik, kviz
 17:40 Naša mala klinika
 18:35 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Lud, zburjen, normalan, serija
 21:20 Ulični ples, igrani film
 23:10 Večernje Vijesti
 23:25 Privatna praksa, serija
 00:25 Seinfeld, serija
 00:55 Bračne vode, serija
 01:25 Ezo TV, tarot show
 02:25 Heroji, serija
 03:20 Gospodar plime, igrani film
 05:30 Seinfeld, serija
 05:55 Kraj programa

06.55 Miffy, animirana serija
 07.15 Looney Tunes
 07.40 YooHoo i prijatelji, animirana serija
 07.55 RTL ritam zona - Priča o..., glazbena emisija
 08.55 RTL ritam zona - Top 40 domaći, glazbena emisija
 10.10 Bibin svijet, serija
 11.05 Kralj Queensa, serija
 11.35 Raymond, serija
 12.00 Ekkluziv, magazin (R)
 12.20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.15 Najljepši urok, telenovela
 14.05 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
 15.40 Nestala, telenovela
 16.30 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.00 Kralj Queensa, serija
 17.25 Raymond, serija
 17.55 Bibin svijet, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 20.00 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
 21.15 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
 22.10 U akciji, film, komedija
 00.00 Vijesti
 00.15 CSI: NY, serija
 01.05 Sarah Connor: Kronike, znanstveno-fantastična serija (R)
 01.50 Astro show, emisija uživo

**SRIJEDA
23.6.2010.**

06.10 - Najava programa
 06.15 - City Folk 2010: Zagreb
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - 1917., dokumentarni film
 11.12 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - McLeodove kćeri 7
 14.10 - Vijesti
 14.35 - City Folk 2010: Lisabon
 15.10 - Na vodenome putu 3: Shetlandski otoci, dokumentarna serija
 15.55 - Na vodenome putu 3: Bolnica za kornjače, dokumentarna serija
 16.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.55 - Hrvatska uživo
 18.15 - Kod Ane
 18.30 - Dolina sunca
 19.16 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Dvije sestre za kralja, britansko-američki film
 22.05 - Proces
 22.40 - Dnevnik 3
 23.10 - Poslovne vijesti
 23.15 - Vijesti iz kulture
 23.25 - e-Hrvatska
 00.00 - Znanstvene vijesti
 00.20 - Dr. House 1, serija
 01.05 - Mamutica, TV serija
 01.50 - Nogometno SP, snimka
 03.30 - Nogometno SP, snimka
 05.25 - Moj grijeh, telenovela

07.05 - Najava programa
 07.10 - Žderonja, crtana serija
 07.30 - Patak Frka
 07.55 - Na kraju ulice
 08.10 - TV vrtić
 08.20 - Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija
 08.40 - Školarci obavještajci, serija za djecu
 09.05 - San o slavi, serija
 09.30 - Zabavni program
 09.55 - Tree Hill 5, serija
 10.40 - Posljednja zima, kanadski film
 12.20 - e-Hrvatska
 12.55 - Crveni patuljak 1, humoristična serija

13.25 - Simpsoni 17, humoristična serija
 13.45 - Riječ i život: Doseljenici - vjera ili imidž?, religijski program
 14.40 - Pet zvjezdica, serija
 15.30 - Nogometno SP - emisija
 15.50 - Nogomet, SP: SAD - Alžir / Slovenija - Engleska, 1. poluvrijeme
 16.55 - Nogomet, SP: SAD - Alžir / Slovenija - Engleska, 2. poluvrijeme
 17.50 - Nogometno SP - emisija
 18.00 - Nogomet, SP - snimka utakmice
 19.10 - Afrovizija - emisija
 20.20 - Nogomet, SP: Australija - Srbija / Gana - Njemačka, 1. poluvrijeme
 21.25 - Nogomet, SP: Australija - Srbija / Gana - Njemačka, 2. poluvrijeme
 22.20 - Afrovizija - emisija
 23.15 - Vijesti na Drugom
 23.25 - Nogomet, SP - snimka utakmice
 00.25 - Siska 8, serija
 01.25 - Šaptačica duhovima 3, serija
 02.10 - Kraj programa

06:05 Naši najbolji dani, serija
 07:00 Jackie Chan, crtana serija
 07:25 Bratz, crtana serija
 07:50 Pepa prašćić, crtana serija
 08:05 Dona Barbara, serija
 10:10 U ime ljubavi, serija
 11:10 IN magazin
 12:00 Baywatch, serija
 13:00 Naša mala klinika, serija
 14:00 Dona Barbara, serija
 16:00 U ime ljubavi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:20 Upitnik, kviz
 17:40 Naša mala klinika
 18:35 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Farma, specijal
 21:05 Navy CIS, serija
 22:05 UFC specijal
 23:10 Večernje Vijesti
 23:25 Nestali, serija
 00:25 Seinfeld, serija
 00:55 Bračne vode, serija
 01:25 Ezo TV, tarot show
 02:25 Heroji, serija
 03:20 Ulični ples, igrani film
 04:50 Seinfeld, serija
 05:15 Bračne vode, serija
 05:40 Kraj programa

06.55 Miffy, animirana serija
 07.10 Looney Tunes, crtana serija
 07.35 YooHoo i prijatelji
 07.55 RTL ritam zona - Retro, glazbena emisija
 10.10 Bibin svijet, humoristična serija
 11.00 Kralj Queensa, humoristična serija
 11.30 Raymond, humoristična serija
 12.00 Ekkluziv, magazin (R)
 12.20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.15 Najljepši urok, telenovela
 14.05 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
 15.40 Nestala, telenovela
 16.30 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.00 Kralj Queensa, humoristična serija
 17.25 Raymond, humoristična serija
 17.55 Bibin svijet, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 20.00 L.A. Dragnet, kriminalistička serija
 21.00 Kost, kriminalistička serija (dvije epizode)
 22.40 CSI:NY, kriminalistička serija
 23.45 Vijesti, informativna emisija
 23.55 U akciji, igrani film, komedija (R)
 01.35 Astro show, emisija uživo

**ČETVRTAK
24.6.2010.**

06.10 - Najava programa
 06.15 - City Folk 2010: Lisabon
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.15 - 1917., dok. film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - McLeodove kćeri 7
 14.10 - Vijesti
 14.32 - City Folk 2010: Prag
 15.00 - Bulevar sumraka, američki film
 16.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Dome, slatki Dome - humoristična serija
 20.50 - Otvoreno
 21.55 - Kratki susreti
 22.30 - Dnevnik 3
 23.00 - Poslovne vijesti
 23.05 - Vijesti iz kulture
 23.15 - Dr. House 1, serija
 00.05 - Mamutica, TV serija
 00.50 - Nogometno SP, snimka
 02.35 - Nogometno SP, snimka
 05.00 - Kratki susreti
 05.25 - Moj grijeh, telenovela

07.05 - Najava programa
 07.10 - Žderonja, crtana serija
 07.30 - Patak Frka
 07.55 - Na kraju ulice
 08.10 - TV vrtić
 08.20 - Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija
 08.40 - Školari obavještajci, serija za djecu
 09.05 - San o slavi, serija
 09.30 - Zabavni program
 10.00 - Tree Hill 5, serija
 10.45 - Nevjerojatna gospodica C, kanadski film
 12.40 - Crveni patuljak 1, humoristična serija
 13.10 - Simpsoni 17, serija
 13.35 - Trenutak spoznaje
 14.30 - Sutra je novi dan 1, serija
 15.20 - Nogometno SP - emisija
 15.50 - Nogomet, SP: Paragvaj - Novi Zeland / Slovačka - Italija, 1. poluvrijeme
 16.55 - Nogomet, SP: Paragvaj - Novi Zeland / Slovačka - Italija, 2. poluvrijeme
 17.50 - Nogometno SP - emisija
 18.00 - Nogomet, SP - snimka utakmice
 19.10 - Afrovizija - emisija
 20.20 - Nogomet, SP: Kamerun - Nizozemska / Danska - Japan, 1. poluvrijeme
 21.25 - Nogomet, SP: Kamerun - Nizozemska

/ Danska - Japan,
2. poluvrijeme

22.20 - Afrovizija - emisija
 23.15 - Vijesti na Drugom
 23.25 - Nogomet, SP - snimka utakmice
 00.25 - Zakon i red: Zločinačke nakane 3, serija
 01.10 - Sedam razdoblja rocka: Američki alternativni rock, dokumentarna serija
 02.00 - Kraj programa
 06:05 Naši najbolji dani, serija
 07:00 Jackie Chan

07:25 Bratz, crtana serija
 07:50 Pepa prašćić
 08:05 Dona Barbara, serija
 10:10 U ime ljubavi, serija
 11:10 IN magazin
 12:00 Baywatch, serija
 13:00 Naša mala klinika, serija
 14:00 Dona Barbara, serija
 16:00 U ime ljubavi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:20 Upitnik, kviz
 17:40 Naša mala klinika, serija
 18:35 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Provjereno, magazin
 21:05 Navy CIS, serija
 22:05 Trenutak istine, game show
 23:10 Večernje Vijesti
 23:25 Nestali, serija
 00:25 Seinfeld, serija
 00:55 Bračne vode, serija
 01:25 Ezo TV, tarot show
 02:25 Heroji, serija
 03:20 20/30/40, igrani film
 05:50 Kraj programa

06.55 Miffy, animirana serija
 07.10 Looney Tunes
 07.35 YooHoo i prijatelji, animirana serija
 07.55 RTL ritam zona - Dalmatinski libar, glazbena emisija
 08.55 RTL ritam zona - Top 40 strani, glazbena emisija
 10.10 Bibin svijet, serija
 11.00 Kralj Queensa, humoristična serija
 11.30 Raymond, serija
 12.00 Ekkluziv, magazin (R)
 12.20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.15 Najljepši urok
 14.05 Drugo lice, telenovela
 14.50 Los Victorinos, telenovela
 15.40 Nestala, telenovela
 16.30 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.00 Kralj Queensa, humoristična serija
 17.25 Raymond, serija
 17.55 Bibin svijet, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 20.00 Chuck, komedija (R)
 21.00 CSI, kriminalistička serija (dvije epizode)
 22.40 CSI: NY, serija
 23.45 Vijesti
 23.55 L.A. Dragnet, serija (R)
 00.50 Kost, serija
 01.35 Astro show, emisija uživo
 02.35 Kost, serija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom od 14,35 sati.

**PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU
RADIO SUBOTICE**
HEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kultuma povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • 'Stazama agrara' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

104, 4 Mhz

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 'Omladinska emisija', narodna glazba
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	GLAVNI GRAD ČEŠKE	MODEL TOYOTE (...4)	IZNEVJERITI KOGA	MALI ČVOR	ELROND ILI LEGOLAS	VELIKI RT (MJESTO MIRKA MIOČIĆA)	DRŽAVNA REVIZORI-CA KRASIĆ	5. SLOVO ABECEDNE	DUBROVAČKI KANTATOR S GITAROM I PSOM	VUKOVAR	REDATELJ LYNE	MAGAREČE NJAKANJE, REV	RUMUNJSKI MEDVJEDIĆI
FIKSIRANJE UZ PODLOGU													
UNAPRIJEDITI RAZVOJEM								NAŠ NOGOMETAŠ, IGOR LJUBIMAC AFRODITE					
POPRAVLJAC OBLOGE ZRAKOPLOVA										AM. FILM. KOMPANIJU GLASATI SE KAO OPAK PAS			
"GAUS"		GRANATIRI ČLANOVI POGLAVARSTVA GRADA										TAJLAND GRADIĆ IZMEĐU KUĆINE I NOVE GRADIŠKE	
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	SICUŠNI PAUČNJAK, PREGALJ GUŠTER BEZ NOGU						INDIK I PACIFIK (MNOŽ.) DOGOVOR						
SKELINI I KARAMOZVI						JAKO LIŠAJ NA BRADI							SPIRITISTIČKI SKUP
LATICA (PJESN.)				PRESLIKA STOTI DIO KUNE							VERA SVOBODA ISTRIJANKE		
ADILIN IMENJAK					ISTRESTI PO SEBI PRAH I SL. ŠKOTOVA SUKNJA								
"VERSUS"			MITSKI LETAC ADMINISTRATIVNA POTVRDA					MALA SI-SA, SISICA FEDERER ILI NADAL					
ZAPOSJESTI OKUPACIJOM										KINESKA (I JAPANSKA) MJERA ZA TEŽINU TROMO			
SUPARNIK					ZEČIRIN IMENJAK OČNA MREŽNICA							SUMPOR STISKANJE	
 "REFREN" OJKALICE BIVŠA KLIZAČICA HEGEL				MRVA TLO, ZEM-LJIŠTE					AMERIČKA SVEMIRSKA AGENCIJA OVDJE				
AMERIČKI RAPPER I GLUMAC, JOHNNY MNEMONIC					BANKA KOJA EMITIRA NOVAC "KILOVOLT"								ZENONOVA FILOZOFSKA ŠKOLA
IZRAVAN BOKSAČKI UDARAC							UKRAJINSKI NOGOMOČNIK, GRIGORIJ KING COLE						
OKRUGLO SLOVO		GLUMICA DRAGMAN UMA THURMAN							ISPIT ZNANJA IVAN BULJAN				
VRATAR VATRENIH, VEDRAN					MODUS "TONA"						ALMIRA OSMANO-VIĆ 17. SLOVO		
ORUŽANI NAPAD NA ŽIVOT POZNATE OSOBE								OBOLJENJE BOLJETICA					

siska, okupirati, tan, rival, zecir, s, of, trun, nasa, ice t, emitent, direkt, surkis, o, ervina, test, runje, način, ao, atentat, boljka, pričvršćivanje, razviti, budan, aviolinac, rko, g, grenadin, t, grinja, ocean, braca, snažno, lat, kopija, vs, adil, posuti se, vs, likat,

RIJEŠENJE KRIŽALJKE: